

PRIF GWNSTABL HEDDLU GOGLEDD CYMRU

**DATGANIAD O GYFRIFON
2019 – 2020**

Tabl o'r Cynnwys

Adroddiad Naratif	3
Datganiad o'r Cyfrifoldebau dros y Datganiad o Gyfrifon	17
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid.....	18
Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	19
Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd	20
Mantolen.....	21
Datganiad Llif Arian	22
Nodiadau i Ddatganiad Cyfrifon y Prif Gwnstabl	22
Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu	41
Datganiad o Bolisiâu Cyfrifyddu	42
Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2019-2020.....	57
Adroddiad archwiliwr annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru	68

Adroddiad Naratif

Cyfrifon Prif Gwnstabl – Cyflwyniad gan y Prif Gwnstabl, Carl Foulkes

Mae'n parhau'n ffrainc fawr bod yn Brif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru. Rwyf yn ysgrifennu'r cyflwyniad hwn i'n Hadroddiad Naratif Cyfrifon Blynyddol gan wybod mai un o'm prif ddyletswyddau yw sicrhau fod yr adnoddau sy'n gyfrifoldeb i mi yn cael eu defnyddio mor effeithlon ac effeithiol â phosibl. Mae hyn wrth i ni geisio cyflawni'r gwasanaethau plismona gorau a allwn i gymunedau Gogledd Cymru.

Mae Gogledd Cymru ei hun yn parhau'n ardal o harddwch gwych, amrywiaeth, diwylliant a phoblogrwydd, gyda chymysgedd dynamig o drigolion, rhai sy'n gweithio yma ac ymwelwyr. Fel gwasanaeth heddlu, rydym yn chwarae rôl bwysig wrth gynorthwyo a gwarchod pob rhan o'r gymuned.

Gyda phoblogaeth sydd oddeutu 0.7m, mae ardal heddlu Gogledd Cymru yn cynnwys chwe sir ddaearyddol sef Gwynedd, Ynys Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam. Mae'n cael ei gwasanaethu gan un Bwrdd Iechyd sef Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a gan Wasanaeth ac Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae'r ardal hefyd yn cael ei gwasanaethu gan yr Ymddiriedolaeth Brawf Genedlaethol ac Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru.

Mae'r ardal yn cwmpasu ardaloedd trefol a gwledig gan gynnwys dwy ddinas, Parc Cenedlaethol Eryri, dau borthladd arwyddocaol yng Nghaergybi ar Ynys Môn a Mostyn yn Sir y Fflint, rhanbarthau diwydiannol a nifer o drefi prysur. Mae'r trefi hyn yn denu llawer iawn o ymwelwyr yn ystod misoedd yr haf.

Os ydym i gyflawni yn ein rôl wrth gynorthwyo a gwarchod pob rhan o'n cymuned i'r lefelau rydym yn dyheu amdanynt, yna mae'n rhaid i ni sicrhau ein bod yn defnyddio ein hadnoddau sy'n caniatáu cyflawni ein strategaeth yn y ffordd fwyaf effeithiol.

Cyfrifon y Prif Gwnstabl – Adroddiad Naratif gan y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau, Seb Phillips

CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad Naratif yn anelu rhoi sylwadau ar sut mae adnoddau wedi'u defnyddio gan y sefydliad i gyflawni ei ganlyniadau dymunol a chyflawni ei strategaeth. Mae'n amodol ar graffu annibynnol gan ein harchwilwyr allanol penodedig. Y nod yw creu adroddiad sy'n deg, cytbwys a dealladwy.

I'r perwyl hwnnw mae'r adroddiad naratif yn dechrau drwy egluro cyfrifoldebau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl. Ceir adrannau ar Flaenoriaethau Strategol, Cyflawniad Gweithredol ac Ariannol a Rhagolwg i'r Dyfodol y sefydliad. Ceir hefyd gynnwys pwysig o ran y prif Ddatganiad o Gyfrifon sy'n dilyn o fewn yr adroddiad.

O ran yr adolygiad o gyflawniad ariannol yn benodol, mae angen cyfeirio at ffigyrau sy'n allanol i'r adroddiad hwn er mwyn cyflwyno dadansoddiad cyffredinol o'r sefyllfa. Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig 2019-2020 (CIPFA/LASAAC) yn rhoi canllawiau i ni ar sut y dylem baratoi ein cyfrifon er mwyn cydymffurfio gyda Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol ac yn unol hefyd â deddfwriaeth.

Tra mae'n rhaid i ni gydymffurfio gyda'r gofynion hyn wrth baratoi ein Datganiad o Gyfrifon, at ddibenion monitro ein hincwm a'n gwariant yn effeithiol, rydym yn mesur ein cyflawniad ariannol yn y flwyddyn drwy gymharu ein cyllideb gyda'n halldro (incwm a gwariant presennol yn y flwyddyn) ac effaith hyn yn y pen draw ar gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy ar lefel Grŵp.

Mae'r adolygiad o gyflawniad ariannol yn yr adran sy'n dilyn yn dadansoddi cyflawniad yn erbyn y ffigyrau cyllidebol hynny. Mae hefyd yn cyfeirio sawl gwaith at ffigyrau a ellir eu cysoni'n ôl i Ddatganiad o Gyfrifon 2019-2020 y Grŵp (yn hytrach na rhai'r Prif Gwnstabl).

Teimlir fod paratoi'r adroddiad naratif y ffordd hyn yn rhoi gwell cipolwg ar gyfoeth cyflawniad ariannol yr Heddlu dros flwyddyn ariannol 2019-2020.

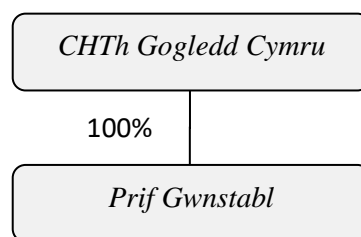
LLYWODRAETHU A CHYFRIFOLDEBAU

Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2019-2020

Mae 2019-2020 yn nodi wyth mlynedd ers cyflwyno Comisiynwyr Heddlu a Throsedd yng Nghymru a Lloegr, a hynny'n dilyn gweithredu Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011.

Mewn egwyddor, mae'r Ddeddf wedi sefydlu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fel corfforaethau undyn, gyda'r ddau'n endidau cyfreithiol ar wahân sy'n gallu cyflogi staff, llunio cytundebau a chymryd rhan mewn achosion cyfreithiol. Cyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw sicrhau bod yr heddlu yn effeithiol ac yn effeithlon a bydd yn comisiynu'r Prif Gwnstabl i wneud hyn. Mae'r Ddeddf hefyd wedi sefydlu Paneli'r Heddlu a Throsedd ar gyfer pob ardal blismona sydd yn gyfrifol am ddal y Comisiynwyr yr Heddlu a Throsedd yn atebol am eu penderfyniadau a'u gweithredoedd.

Yn ymarferol, mae'n ofynnol i'r corfforaethau undyn baratoi eu Datganiad o Gyfrifon statudol endid sengl ar wahân, yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol a'r Safonau Hysbysu Ariannol Rhyngwladol perthnasol. Mae hefyd yn ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gynhyrchu set o Gyfrifon Grŵp. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael ei adnabod fel y sefydliad daliannol ac ystyrir y Prif Gwnstabl yn endid sydd yn eiddo'n llawn i'r sefydliad daliannol. Mae natur strwythur y grŵp wedi'i bennu mewn deddfwriaeth a chaiff cyfrifon y grŵp eu paratoi yn unol â'r arfer cyfrifyddu statudol.

Mae'r Datganiad o Gyfrifon ar gyfer 2019-2020 yn rhoi darlun o'r sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2020 ac yn grynodeb o'r incwm a'r gwariant yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2020.

BLAENORIAETHAU STRATEGOL GOGLEDD CYMRU

Mae'r amcanion allweddol a blaenoriaethau cyflawniad wedi'u hamlinellu yng Nghynllun Heddlu a Throsedd 2017-2021. Mae'r blaenoriaethau yn y cynllun wedi'u datblygu mewn ymateb i'r meysydd sy'n peri'r bygythiad, risg a niwed mwyaf i Ogledd Cymru yn dilyn proses ymgynghori helaeth.

Gosodwyd y meysydd blaenoriaeth canlynol o fewn Cynllun Heddlu a Throsedd 2017-2021:

- Cam-drin Domestig
- Caethwasiaeth Fodern
- Trosedd Trefnedig
- Cam-drin Rhywiol
- Cyflawni Cymdogaethau Diogelach

Mae Cynllun Cyflawni'r Prif Gwnstabl yn amlinellu'r camau penodol y gwnaiff Heddlu Gogledd Cymru eu cymryd wrth gyflawni'r blaenoriaethau hyn. O bwys yw pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth wrth ymdrin â nhw.

Mae holl feysydd blaenoriaeth yn peri problemau tu hwnt i blismona a gellir ond cyflawni ymateb effeithiol ond mewn partneriaeth fel yr adlewyrchir yn y diagram isod:

Mae Cynllun Heddlu a Throsedd 2017-2021 ar gael ar wefan y CHTH <https://www.northwales-pcc.gov.uk>

Amlinellir ‘cynllun ar ddalen’ 2019-2020 y Prif Gwnstabl isod:

Our Vision - what we aspire to
Make North Wales the safest place in the UK

Plan on a Page

Policing Delivery - what we do

Prevent Crime

Protect Communities

Pursue Offenders

PCC Police and Crime Plan

Reducing Criminal Exploitation of vulnerable people

- Domestic Abuse
- Organised Crime
- Modern Day Slavery
- Sexual Abuse (incl. CSE)
- Safer Neighbourhoods

Our Focus - how we deliver

Our People

- We will make staff wellbeing a priority for everyone
- We will engage with our teams
- We will develop workforce planning to get the right people and the right skills
- We will recruit and retain a diverse and representative workforce
- We will develop our leaders at all levels

Problem solving

- We will deliver our problem solving plans and embed a culture of problem solving at all levels
- We will embed an Adverse Childhood Experience (ACE) approach in operational policing
- We will develop partnership working to reduce demand and deliver better outcomes
- We will drive innovation and be proactive in our roles

Digital

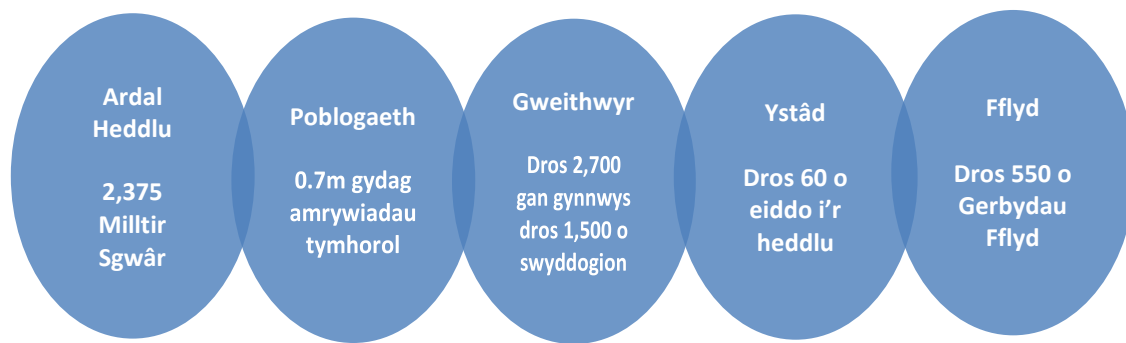
- We will implement a digital programme to support operational policing
- We will improve accessibility for the public through digital public contact
- We will exploit digital technology to create a more efficient and effective service
- We will try new things and be at the forefront of digital innovation

CYFLAWNIAD GWEITHREDOL

Yn ystod 2019-2020 gwnaeth Heddlu Gogledd Cymru barhau i gyflawni gwasanaeth plismona effeithiol i’r cymunedau yn ystod cyfnod heriol.

Mae’r diagram isod yn rhoi trosolwg syml o rai o’r ffeithiau a’r ffigyrau allweddol sy’n berthnasol i’r adnoddau angenrheidiol sydd eu hangen i gyflawni Gwasanaeth Heddlu effeithiol:

Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2019-2020

Roedd cyflawniadau gweithredol nodedig yn ystod Blwyddyn Ariannol 2019-2020 yn cynnwys:

- Cyflwyno Tîm Rhwystro'r Heddlu, er mwyn targedu grwpiau trosedd trefnedig.
- Cynyddu'r adnoddau a ddyrennir i ymdrin â throsedd difrifol a threfnedig; cam-drin domestig; a rheoli troseddwr difrifol a threisgar.
- Cynyddu ymarferoldeb y tîm sy'n ymdrin â cham-fanteisio'n droseddol ar blant.
- Gwella a chynyddu gallu Taser yr Heddlu;
- Rhoi cyllid ar gyfer ymyrraeth gynnar, er mwyn cynorthwyo plant i ymdrin â phrofiadau niweidiol;
- Recriwtio Swyddogion ychwanegol mewn ymateb i'r cynnydd uchod a'r 20 swyddog cychwynnol a ddyrannwyd i Heddlu Gogledd Cymru fel rhan o gyfnod 1 Ymgyrch Uplift (cyhoeddiad y llywodraeth i gael cynnydd o 20,000 o swyddogion yn y tair blynedd nesaf). Bydd 42 o Swyddogion ychwanegol pellach wedi'u recriwtio erbyn mis Mehefin 2020.
- Ar y cyfan nid oes newid sylweddol wedi bod yn yr arolygon bodlonrwydd dioddefwyr trosedd dros y 12 mis diwethaf.
- Data Trosedd yng Nghymru a Lloegr (mis Rhagfyr 2019) yn dangos hyder cryf parhaus yn yr heddlu.

Cyd-destun pwysig pellach i'r cyflawniad uchod yw y gwelodd 2019-2020 alw sylweddol hefyd ar y gwasanaeth heddlu gyda hynt a bygythiadau cynyddol mewn meysydd trosedd fel terfysgaeth, cam-fanteisio rhywiol a throseddau seiber.

Ar ben hynny, yn ystod chwarter olaf 2019-2020 roedd yr Heddlu'n gorfod ail-alinio ei flaenoriaethau er mwyn ymdrin â gofynion plismona COVID-19, wrth hefyd barhau i warchod y bregus mewn cymdeithas yn unol â'r blaenoriaethau yng Nghynllun Heddlu a Throsedd 2017-2021.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn creu Adroddiad Blynyddol sy'n rhoi mwy o fanylion o ran cyflawniad am y flwyddyn a geir [yma](#).

RISG CORFFORAETHOL

Rhennir Fframwaith Rheoli Risg ar y Cyd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl er mwyn nodi, gwerthuso a rheoli'r risgiau a wynebwr gan y sefydliadau priodol. Mae'r fframwaith yn diffinio'r camau sy'n angenrheidiol i gael y ddealltwriaeth angenrheidiol i gynorthwyo gwneud penderfyniadau effeithiol.

Mae enghreifftiau o Risgiau Corfforaethol a nodwyd, olrheiniwyd ac a fonitryd gan y Fframwaith ar y Cyd yn ystod 2019-20 yn cynnwys: Adnoddau ariannol digonol sydd ar gael i gyflawni cynlluniau gwasanaeth: effeithiau posibl ymadael â'r UE ac effaith Covid-19 ar gyflawni gwasanaeth.

CYFLAWNIAD ARIANNOL

Cyllideb 2019-2020

Gweithredodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gyda chyllideb refeniw net o £154.264 ar gyfer 2019-2020 a osodwyd yn ffurfiol mewn cyfarfod o'r Panel Heddlu a Throsedd ar 28 Ionawr 2019 ac roedd yn cyfateb i gynnydd o 5.32% i'r gyllideb refeniw sylfaenol sy'n cynnwys:

Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2019-2020

- Cynnydd o 8.42% mewn praeseptau 8.42%;
- Cynnydd o 2.10% mewn cyllid gan y Llywodraeth;

Roedd y cynyddiadau hyn yn rhoi cyd-destun am gostau chwyddiannol uwch na'r arferol o £5.223m (gan gynnwys costau cyflogwr pensiwn ychwanegol o £2.088m) a thwf ychwanegol o £2.614m. Cyflawnwyd arbedion o £2.832m hefyd yn ystod y flwyddyn a ganiataodd i £2.793m gael ei ail-fuddsoddi mewn darparu gwasanaeth.

Y Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am gynnal heddwch y Frenhines a gorfodi'r gyfraith. Mae hefyd yn gyfrifol am gyfarwyddyd a rheolaeth swyddogion a staff yr heddlu ac mae'n atebol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd am ddarparu gwasanaeth heddlu effeithiol ac effeithlon ac am reoli adnoddau.

Yn ystod 2019-2020 dirprwyodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd y gyllideb wariant i'r Prif Gwnstabl. Gwariwyd cyfanswm gros o £188.841 miliwn ar y gwasanaeth plismona yn 2019-2020.

Alldro Refeniw Net a Trosglwyddiad Net i Gronfeydd wrth Gefn 2019-2020

Gwnaeth gwariant gweithredu net presennol 2019-2020 alldroi ar £152.743m gan arwain at drosglwyddiad net i gronfeydd refeniw Grŵp wrth gefn o £1.521m sydd o fewn 1% o'r Gyllideb Refeniw Net o £154.264m (Ffynhonnell: Dadansoddiad Gwariant a Chyllid Grŵp 2019-2020). Rhennir y trosglwyddiad i gronfeydd wrth gefn fel yr isod:

	£m
Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	0.724
Cronfeydd wrth Gefn Cyffredinol	<u>0.797</u>
Trosglwyddiad Net i Gronfeydd Grŵp wrth Gefn	<u>1.521</u>

Crynohir y symudiad net cyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd isod:

	£m	£m
Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd ar 31 Mawrth 2019		19.250
Cronfa gyfalaf wrth gefn o refeniw	1.743	
Trosglwyddiadau arfaethedig i gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd	0.441	
Trafodion Refeniw		2.184
Cronfa Gyfalaf wrth Gefn	-0.801	
Rheoli Newid	-0.659	
Trafodion Cyfalaf		-1.460
Symudiad Net		0.724
Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd ar 31 Mawrth 2020		19.974

Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2019-2020 – Adroddiad naratif

Cyd-destun pellach am y symud y gronfa wrth gefn a glustnodwyd o £0.724m oedd:

- £2.184m yn berthnasol i drafodion refeniw yn 2019-2020 gyda £0.441m yn symudiad net arfaethedig ac ymroddedig i gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd a chyfraniad pellach o £1.743m i'r Gronfa Gyfalaf wrth Gefn yn cael ei wneud o danwariant refeniw yn y flwyddyn;
- £1.460m yn berthnasol i gyfraniadau arfaethedig gan gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ariannu gwariant cyfalaf sy'n cael ei gymhwysu gan wrthbwysu'r mwyafrif o'r ffigwr uchod. O'r cyfanswm hwn, ariannwyd £0.801m o'r Gronfa Gyfalaf wrth Gefn a £0.659m o Reoli Newid.

Mae'r cynnydd o £0.797m i'r Gronfa wrth Gefn Gyffredinol yn cynrychioli ad-daliad o symiau ychwanegol a godwyd yn 2018-2019 o ran trin y Cyfraniad Pensiwn Staff Cyfradd Eilradd.

Dadansoddiad Gwariant Gweithredol Alldro 2019-2020

Cynyddodd gwariant gweithredu am y flwyddyn 3.8% ar y flwyddyn flaenorol i £152.743m (2019: £147.7m). Fodd bynnag, ar y cyfan roedd amrywiant tanwariant o £4.357m i wariant gweithredu cyllidebol o £157.100m. Mae'r amrywiant hwn yn cael ei egluro ymhellach isod.

Roedd tanwariant gwariant Refeniw o £2.281m ar y Gwariant Gweithredu Cyllidebol o £157.1m:

	£m
Incwm Ychwanegol a Dderbyniwyd	1.737
Tanwariant gweithwyr	0.163
Tanwariant eiddo	0.226
Tanwariant cludiant	0.181
Chwyddiant ac Arian wrth Gefn Cyffredinol	0.420
Gorwariant Cyflenwadau a Gwasanaethau	-0.495
Tanwariant net eraill	<u>0.049</u>
Cyfanswm tanwariant refeniw	<u>2.281</u>

Ar ben hyn roedd tanwariant o ran Cyllid Cyfalaf o £2.076m:

	£m
Cyllid Cyfalaf Vs Alldro	<u>2.076</u>
Cyfanswm amrywiant Cyllid Cyfalaf	<u>2.076</u>

CYFANSWM AMRYWIAINT **4.357**

Rhoddir y sefyllfa alldro ar wariant a chyllido yn y tabl isod gydag eglurhad pellach o'r amrywiannau allweddol i ddilyn:

PRESENNOL 2018-2019			CYLLIDEB 2019-2020	PRESENNOL 2019-2020	AMRYWIAINT + (-)
£m	GWARIANT REFENIW		£m	£m	£m
125.640	COSTAU GWEITHWYR		132.510	132.819	0.309
4.608	PENSIYNAU'R HEDDLU		3.305	2.833	-0.472
32.592	COSTAU RHEDEG I RAI NAD YDYNT YN STAFF		34.149	33.817	-0.332
2.844	CYLLID CYFALAF		2.998	2.998	0
0.970	CYLLID CYFALAF O GRONFEYDD WRTH GEFN		3.536	1.460	-2.076
1.208	CRONFA DIOGELWCH CYMUNEDOL		1.567	1.518	-0.049
2.534	PARTNERIAETHAU		2.785	2.785	0
-23.177	INCWM		-23.750	-25.487	-1.737
147.219	GWARIANT GWEITHREDU		157.100	152.743	-4.357
1.014	TROSGLWYDDIADAU I/-O GRONFEYDD WRTH GEFN A GLUSTNODWYD (REFENIW)		-0.097	2.184	2.281
-0.970	TROSGLWYDDIADAU I/-O GRONFEYDD WRTH GEFN A GLUSTNODWYD (CYFALAF)		-3.536	-1.460	2.076
-0.797	TROSGLWYDDIAD I'R/-O'R GRONFA WRTH GEFN GYFFREDINOL		0.797	0.797	0
146.466	GWARIANT NET		154.264	154.264	0
ARIANNWYD GAN:					
40.025	GRANT YR HEDDLU		40.896	40.896	0
11.758	CYFRADDAU ANNOMESTIG CENEDLAETHOL		11.841	11.841	0
10.364	GRANT CYMORTH REFENIW		10.655	10.655	0
9.580	GRANT LLAWR		9.842	9.842	0
74.739	TRETH GYNGOR		81.030	81.030	0
146.466	CYFANSWM ARIANNU		154.264	154.264	0

Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2019-2020 – Adroddiad Naratif

Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2019-2020

Dadansoddiad Pellach o Alldro Refeniw – Tanwariant o £2.281m

Roedd y prif resymau am y tanwariant a amlinellwyd uchod fel a ganlyn:

Costau gweithwyr – Tanwariant o 0.163m

Mae'r amrywiant net yn cynnwys nifer o eitemau: gorwariant o £0.838m mewn cyflog a goramser swyddogion – yn bennaf o ran yr heddlu yn bod yn rhagweithiol wrth recriwtio swyddogion ychwanegol er mwyn bodloni targed Ymgyrch Uplift – mae'n cael ei alldroi a mwy gan danwariant sy'n cynnwys cyflog, goramser a lwfansau staff (tanwariant o £0.276m), hyfforddiant a chostau eraill (tanwariant o £0.253m) a chostau pensiwn uniongyrchol (tanwariant o £0.472m).

Costau rhedeg i Rai Nad Ydynt yn Staff

Mae'r prif amrywiannau'n cael eu dadansoddi isod:

- **Eiddo – Tanwariant o £0.226m**
Oedwyd gwaith penodol yn Llandygai a gwaith diogelwch eraill o £0.176m. O ganlyniad, yn hytrach na thynnu £0.141m o Gronfa wrth Gefn Diogelwch a Chynnal a Chadw Ystadau, fel y bwriadwyd, er mwyn ariannu'r prosiectau hyn, cynyddwyd y gronfa wrth gefn £0.046m.
- **Cludiant – Tanwariant o £0.181m**
Roedd y tanwariant yn unol â'r amcangyfrifon blaenorol gyda'r tanwariant mwyaf o'r Lwfansau Ceir a Theithio (£0.125m).
- **Cyflenwadau a Gwasanaethau – Gorwariant o £0.495m**
Y gorwariant oed effaith net nifer o elfennau, y mwyaf o'r rhain oedd £0.140m am TG a Chyfathrebiadau.
- **Chwyddiant ac Arian wrth Gefn Cyffredinol – Tanwariant o £0.420m**
Roedd hwn yn parhau heb ei wario ar ddiwedd y flwyddyn yn unol ag amcangyfrifon blaenorol.

Incwm – Incwm ychwanegol o £1.737m

Mae eitemau arwyddocaol sy'n cymhell yr amrywiant yn cynnwys:

- **Incwm secondiad – £0.481m** yn fwy na'r gyllideb.
- **Incwm erlyniadau a arweiniwyd gan yr heddlu – £0.148m** yn fwy na'r gyllideb.
- **Incwm ffioedd dysgu – £0.097m** yn fwy na'r gyllideb.
- **Ad-daliadau ychwanegol - £0.340m** yn fwy na'r gyllideb o ran Trefnu drwy Gontract Mewnol Rhanbarthol, Cynghrair Drylliau Tanio a Gan Bwyll.
- **Incwm grant ychwanegol – £0.242m** wedi'i gynnwys yn Ch4 gan gynnwys gweithredu Fframwaith Cymwysterau Addysg yr Heddlu (PEQF); teclynnau Taser ychwanegol a grant ymchwiliadau seiber.

Dadansoddiad Pellach o Gyllid Cyfalaf

Trosglwyddodd Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 yr holl asedau o Awdurdod yr Heddlu i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Yn allweddol i'w ariannu, roedd y Rhaglen Gyfalaf yn cynnwys cyllid arfaethedig o £3.536m o gronfeydd wrth gefn o'i gymharu â swm presennol a gymhwyswyd yn y flwyddyn o £1.460m. Mae hyn yn golygu fod cronfeydd wrth gefn yn £2.076m yn uwch na'r disgwyl, o ganlyniad. Er bod y swm hwn yn ariannu cyfalaf, rhaid iddo gael ei gyfrif amdano o fewn y cyfrif refeniw.

Gosodwyd rhaglen gyfalaf ddiwygiedig 2019-2020 ym mis Ionawr 2020 fel rhan o'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig fel y cytunwyd fel rhan o'r Strategaeth Gyfalaf. Roedd amcangyfrifon gwariant cyfalaf am y flwyddyn yn gyfanswm o £9.176 miliwn ac roedd gwariant presennol y flwyddyn yn gyfanswm o £6.374 miliwn.

Mae'r tabl isod yn crynhoi gwariant a chyllid cyfalaf 2019-2020:

GWARIANT CYFALAF	CYLLIDEB 2019-2020	PRESENNOL 2019-2020	AMRYWIANT
	£m	£m	+ (-) £m
Gwaith ar Eiddo/Ystadau	1.371	1.079	-0.292
Offer	0.300	0.259	-0.041
Cerbydau	2.042	1.619	-0.423
TG a Chyfathrebiadau	5.463	3.417	-2.046
GWARIANT NET	9.176	6.374	-2.802
ARIANNWYD GAN:			
Grantiau Cyfalaf y Swyddfa Gartref	0.462	0.472	0.010
Cyfraniad Refeniw	2.269	2.271	0.002
Defnyddio Cronfeydd wrth Gefn	3.536	1.460	-2.076
Derbynebaw Cyfalaf	0.475	0.310	-0.165
Benthyca a ariannwyd eisoes mewn refeniw	2.434	1.861	-0.573
CYFANSWM CYLLID CYFALAF	9.176	6.374	-2.802

Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2019-2020 – Atodiad A

Amlinellir elfennau allweddol o'r rhaglen gyfalaf sy'n cymhell y ffigyrau hyn isod:

Gwaith Adeiladu ac Ystadau – Aeth Pencadlys Rhanbarthol newydd y Dwyrain yn Llai ar waith yn llawn yn ystod 2018-2019 gydag ail ran y cynllun sef cyfleuster Canol Tref Wrecsam yn mynd ar waith ym mis Gorffennaf 2019. Mae tanwariant o £0.292m yn berthnasol i gost terfynol Prosiect Wrecsam ac oedi mewn dechrau adnewyddu Gorsaf Heddlu Pwllheli oherwydd oedi TG i'r Orsaf Heddlu dros dro a COVID-19 wedi hynny. Aildrefnwyd y gwaith i ddechrau ar 15 Mehefin 2020 gyda rheoliadau Iechyd a Diogelwch COVID mewn lle ar y safle.

Cerbydau ac Offer – Symudodd y rhaglen amnewid cerbydau yn dda yn 2019-2020. Darparwyd cerbydau ychwanegol ar gyfer swyddi twt, fel y Tîm Rhwystro. Roedd oedi mewn cyflwyno 22 o gerbydau ddiwedd mis Mawrth oherwydd COVID. Mae'r rhain wedi'u hanfon i'r Ganolfan Gomisiynu erbyn hyn ac maent yn cyfrif am y £0.423m o'r tanwariant yn 2020-2021.

TG a Chyfathrebiadau - Dechreuodd Rhaglen Uwchraddio Digidol a TG trawsbynciol sylweddol yn 2019-2020. Roedd hyn yn cynnwys gweithredu gliniaduron a chamerau corff personol i swyddogion a oedd cyn hynny wedi rhannu offer, prosiectau cenedlaethol ac uwchraddiadau a datblygiadau llai eraill o fewn seilwaith yr Heddlu. Mae'r tanwariant o ychydig dros £2m yn adlewyrchu'r cymhlethdod a'r rhaglen uchelgeisiol a osodwyd ddechrau'r flwyddyn. Mae'n cynnwys rhyngberthynas rhwng y cynlluniau unigol. Mae gwaith ar y rhaglen wedi parhau yn 2020-2021 gyda'r rhaglen yn parhau'n edefyn allweddol o gyflawni ei ymateb i Covid-19 a'i strategaeth ehangach.

Mae rhai o'r prosiectau'n cael eu cymhell yn genedlaethol a all arwain at oedi tu hwnt i reolaeth uniongyrchol yr Heddlu.

- Elfen fwyaf rhaglen TG 2019-2020 oedd darparu swyddogion gyda gliniaduron 2 mewn 1 fel rhan o Brosiectau Swyddogion mewn Cyswllt a Gweithle Digidol. Roedd y rhain yn cael eu dosbarthu yn chwarter olaf 2019-2020 a gynorthwyodd gyda phlisma COVID, gyda'r prosiectau'n parhau i 2020-2021.
- Prynwyd a rhannwyd camerau corff personol ychwanegol ac wedi'u huwchraddio yn 2019-2020.
- Y tanwariant un prosiect mwyaf oedd ar y Rhaglen Alluogi Genedlaethol (NEP). Mae'r Rhaglen wedi'i llunio i ddarparu offer a gallu i blisma sydd eu hangen ar gyfer y dyfodol (gan gynnwys offer fel Office365). Galluogir cydweithredu ar lefel plisma cenedlaethol gan ganiatáu cyfathrebu digidol a thechnegol symudol i'w defnyddio'n well yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol. Mae'r oedi, yn rhannol, yn deillio o'r cymhlethdod o weithredu hyn ar lefel genedlaethol gyda gwaith yn parhau yn 2020-2021.
- Adolygwyd y rhaglen Ddigidol gyffredinol yn ystod Chwarter 4 er mwyn sicrhau ei fod yn addas yn Strategol. Gwnaeth blaenoriaethau llywodraethu a rhaglen cyffredinol barhau i gyfateb i anghenion y sefydliad. Oedwyd nifer o brosiectau llai gan ddisgwyl gweithredu'r prosiectau mwy sy'n parhau'n ffrwd waith hanfodol i'r sefydliad yn ehangach wrth symud i 2020-2021. Adolygir y prosiectau llai eto yn ystod 2020-2021 er mwyn asesu gofynion ymhellach.

- Yn ystod cyfnod cyfyngiadau symud COVID, gosodwyd gohiriad ar Newidiadau TGCh ar ddatblygiadau TG nad oedd yn berthnasol i COVID.

Mae'r trafodion a'r gwariant cyfalaf sy'n cynnwys diystyron statudol o fewn y Datganiad o Gyfrifon Grŵp.

CYSONI CYLLID SYDD AR GAEL A GAAP

Mae'r adrannau uchod yn dangos sut mae cyllid a oedd ar gael i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd (h.y. grantiau llywodraeth a'r dreth gyngor) am y flwyddyn wedi'i ddyrannu er mwyn darparu gwasanaethau o gymharu â'r gyllideb wreiddiol a osodwyd. Ar y sail hon y rheolir gwariant ac incwm o ddydd i ddydd.

Fodd bynnag, mae'r prif ddatganiadau sy'n dilyn o fewn y Datganiad o Gyfrifon yn cael eu paratoi a'u cyflwyno yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae'n dangos y gost gyfrifyddu am y flwyddyn yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant.

Er mwyn cynorthwyo dealltwriaeth wrth adolygu gwybodaeth y Datganiad o Gyfrifon sydd i ddilyn, mae tabl isod yn dangos cysoniad rhwng y ddau ddull cyfrifyddu a gyfeirir atynt uchod gyda Nodiadau i'r Cyfrifon penodol yn rhoi gwybodaeth bellach os oes angen. Mae'r cysoniad yn gweithio'n ôl i sefyllfa'r Grŵp cyffredinol fel yr adlewyrchir yn y datganiad o gyfrifon Grŵp.

Fel y tabl uchod		£m	£m	£m	£m	£m
Adroddiad Naratif	Presennol	Nodyn 7 Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu o dan reoliadau.		Nodyn 10	Grŵp	Tudalen 19 Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
		Addasiadau i Refeniw	Addasiadau rhwng Refeniw a Chyfalaf	Ail-linio incwm a gwariant Buddsoddiadau		
Gwariant Gweithredu	152.743	29.090* 0.380	-6.100# -0.355	-0.926 0	174.807 0.025	Cost Net Gwasanaethau Gwariant Gweithredu Eraill (Nodyn 9)
		46.193	0	0.926	47.119	Incwm a Gwariant Cyllid a Buddsoddi (Nodyn 10)
		-20.371	0	0	-20.371	Grant y Swyddfa Gartref sy'n daladwy tuag at gost budd-dal ymddeol (CIES a Nodyn 34)
Ariannwyd gan: Grant yr Heddlu, NNDR, RSG, Treth Gyngor	-154.264	-0.472	0	0	-154.736	Incwm Trethiant a Grant Amhenodol (Nodyn 11)
Gwariant Net	-1.521	54.820	-6.455	0	46.844	Gweddill (-)/Diffyg (+) ar Ddarparu Gwasanaeth
		48.365				
Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn	1.521					

* mae'n cynnwys £6.354m o gostau am ddibrisio ac amharu asedau anghyfredol, £0.833m o dâl gwyliau a £21.903m o addasiadau costau pensiwn
# yn cynnwys -£2.369m o ddarpariaeth statudol ar gyfer ad-dalu dyled a -£3.731m o wariant cyfalaf yn cael ei ariannu o falansau refeniw
Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2019-2020 – Adroddiad Naratif.

CRONFEYDD WRTH GEFN, DARPARIAETHAU, FFYNONELLAU INCWM A BENTHYCA:**Cronfeydd wrth Gefn**

Ceir y symudiad yng nghronfeydd wrth gefn y Grŵp yn y tabl isod:

Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn 2019-20	Balans ar 31 Mawrth 2019 £m	Ailddatgan 31 Mawrth 2019 £m	Trosglwyddiadau Allan 2019-2020 £m	Trosglwyd diadau i Mewn 2019-2020 £m	Cyfanswm Symudiad £m	Balans ar 31 Mawrth 2020 £m
Cronfa wrth Gefn Gyffredinol	4.392	0	0	0.797	0.797	5.189
Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd						
Cronfa Gyfalaf wrth Gefn	2.060	0	-0.801	1.743	0.942	3.002
Cronfa wrth Gefn Pensiwn Afiechyd	0.915	0	0	0.200	0.200	1.115
Cronfa wrth Gefn PFI	4.333	-1.200	0	0.044	-1.156	3.177
Cronfa wrth Gefn Digwyddiadau Difrifol	2.435	0	0	0	0	2.435
Cronfa Yswiriant wrth Gefn	1.173	0	0	0	0	1.173
Diogelwch a Chynnal a Chadw Ystadau	1.033	1.200	-0.131	0.177	1.246	2.279
Cronfa Balansau Partneriaethau wrth Gefn	0.653	0	0	0.021	0.021	0.674
Cronfa Rheoli Newid wrth Gefn	5.949	0	-0.659	0	-0.659	5.290
Cronfa Hyfforddiant wrth Gefn	0	0	0	0.100	0.100	0.100
Cronfa Diogelwch Cymunedol y Comisiynydd	0.461	0	0	0.049	0.049	0.510
Cronfa Gyfreithiol wrth Gefn (SCHTh)	0.056	0	0	0	0	0.056
Cronfa wrth Gefn Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd	0.182	0	-0.019	0	-0.019	0.163
Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	19.250	0	-1.610	2.334	0.724	19.974
Cyfanswm Cronfeydd Refeniw wrth Gefn	23.642	0	-1.610	3.131	1.521	25.163
Cronfa Derbynebaw Cyfalaf wrth Gefn	0.009	0	-0.310	0.355	0.045	0.054
Cyfanswm holl gronfeydd wrth gefn	23.651	0	-1.920	3.486	1.566	25.217

Cronfeydd wrth Gefn Defnyddiadwy – mae'r rhain ar gael ar gyfer gwariant y dyfodol (mae manylion pellach yn Nodyn 7 ac 8 yn y datganiad o gyfrifon Grŵp)

Ffynhonnell: Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn 2019-2020

Mae'n ofynnol i gronfeydd wrth gefn y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fodloni unrhyw ddiwyddiadau nas rhagwelwyd, ariannu cynlluniau refeniw a chyfalaf yr Heddlu dros y cyfnod nesaf a hwyluso newidiadau a datblygiadau sy'n ofynnol i wella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd a bodloni galwadau newydd.

Mae cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi ar gyfer ymddeoliadau Afiechyd a gytunwyd ym mis Ebrill 2020 ac ar gyfer peth gwaith Ystadau a gyflawnir yn 2020-2021. Cytunwyd ar a derbyniwyd grantiau ac incwm ychwanegol yn chwarter olaf y flwyddyn. Cynyddodd ad-daliadau i swyddogion ar secondiad hefyd. Nid oedd y gost ychwanegol o blismona COVID-19 yn 2019-2020 yn sylweddol. Bydd mwyafrif o'r costau yn 2020-2021.

Balansau a Chronfeydd Cyfalaf wrth Gefn:

Mae'r tabl canlynol yn rhoi crynodeb o'r balansau cyfalaf a'r cronfeydd wrth gefn a gedwir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd:-

BALANSAU A CHRONFEYDD CYFALAF WRTH GEFN	BALANS	SYMUDIAD	BALANS CLO
	AGORIADOL		
	01/04/2019		31/03/2020
	£'000	£'000	£'000
CRONFEYDD CYFALAF WRTH GEFN DEFNYDDIADWY			
Cronfa Derbynebau Cyfalaf wrth Gefn	9	45	54
CRONFEYDD CYFALAF WRTH GEFN ANNEFYDDIADWY			
Cronfa Adbriso wrth Gefn	19,823	1,626	21,449
Cyfrif Addasu Cyfalaf	19,342	650	19,992

Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2019-2020 – Nodyn 19 & 20

Yn ystod y flwyddyn adolygodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd brisiadau asedau 10 eiddo o fewn y portffolio.

Darpariaethau:

DARPARIAETHAU	BALANS	SYMUDIAD	BALANS
	AGORIADOL		CLO
	£'000	£'000	£'000
CRONFA YSWIRIANT	872	-34	838

Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2019-2020 – Nodyn 18

Benthyca:

Yn ystod y flwyddyn fe wnaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gymryd benthyciadau tymor hir o £10 miliwn allan i gyllido gwariant cyfalaf ond fe wnaeth hefyd ddefnyddio cronfeydd mewnol i reoli llif arian. Roedd angen benthyca tymor byr yn ystod y flwyddyn ariannol oherwydd y gostyngiad mewn cronfeydd wrth gefn a phroffil anwastad derbynebau grantiau pensiwn. Cyfanswm y benthyciadau oedd yn weddill ar ddiwedd y flwyddyn ariannol oedd £14.875 miliwn. Roedd £5.000 miliwn yn berthnasol i fenthyciadau tymor byr newydd (2018-2019 £16.657 miliwn).

Ffynhonnell: Datganiad o Gyfrifon Grŵp 2019-2020 – Nodyn 36

RHAGOLYGN AT Y DYFODOL

Mae ansicrwydd ynghylch lefel ac effaith posibl gostyngiadau ariannu yn y dyfodol yn y Gwasanaeth Heddlu yn mandadu'r angen i barhau i sicrhau ein bod yn cynnal llwyfan ariannol a pharhau i adolygu a thrawsnewid ein gwasanaethau. Mae effeithiau Covid-19 a chanlyniad disgwylidig Adolygiad Gwario Cynhwysfawr arfaethedig yn codi lefelau presennol ansicrwydd ymhellach.

Mae'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn gosod y gofynion ariannol dros y cyfnod 2020-2025. Mae'n cysylltu'r cynllun plismona a'r blaenoriaethau i'r strategaeth ariannol ac mae i'w weld ar wefan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn ymroddedig i sicrhau fod y gwasanaeth heddlu yng Ngogledd Cymru yn addas i'r diben ac yn darparu gwerth am arian i bobl Gogledd Cymru. Rhan hanfodol o hyn yw'r angen am gronfeydd wrth gefn digonol i fodloni heriau i ddod ac amddiffyn gwasanaethau rheng flaen yn y pen draw. Mae cael llwyfan ariannol cynaliadwy yn hanfodol bwysig i gyflawni gwasanaeth yn y dyfodol.

Gosodwyd Cyllideb 2020-2021 gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a chymeradwywyd gan y Panel Heddlu a Throsedd ym mis Ionawr 2020 ar £163.705 miliwn. Roedd hyn yn dangos cynnydd o 4.5% yn y Dreth Gyngor a chynnydd net cyffredinol o 6.12% o'i gymharu â chyllideb 2019-2020 o £154.264 miliwn. Mae'r cynnydd yn cynnwys dyrannu 62 o Swyddogion Heddlu ychwanegol o gyfnod 1 Ymgyrch Uplift y Llywodraeth a wnaiff weld cynnydd o 20,000 o swyddogion yn genedlaethol.

Ar ben hynny, mae buddsoddiadau sylweddol wedi cael eu gwneud mewn gallu ymchwilio gan dargedu trosedd difrifol a threfnedig a cham-fanteisio ar unigolion bregus ac mewn datblygiad digidol a wnaiff arwain at well cynhyrchiant ac effeithlonrwydd yn y dyfodol.

Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2019-2020

Mae canlyniadau refferendwm yr Undeb Ewropeaidd (UE) ym mis Mehefin 2016 lle mae'r DU wedi pleidleisio i adael yr UE wedi ac yn parhau i gael effaith wleidyddol ledled y wlad. Sbardunwyd Erthygl 50 o ganlyniad ar 29 Mawrth 2017 gyda bwriad gadael yr Undeb Ewropeaidd ar 29 Mawrth 2019. Ni wnaeth hyn ddwyn ffrwyth gan arwain at ansicrwydd pellach o ran ymadawiad y Deyrnas Unedig o'r Undeb Ewropeaidd. Gadawodd y DU yr UE yn ffurfiol ar 31 Ionawr 2020. Mae'n ansicr ar hyn o bryd pa effaith tymor hir y gall hyn ei gael ar y gwasanaeth heddlu ac ar ariannu'r gwasanaeth. Mae cynllunio manwl ynghylch yr effaith gweithrediadol tymor byr wedi'i reoli'n lleol ac yn genedlaethol a chaiff ei adolygu'n barhaus wrth i ddyddiad diwedd y cyfnod trosglwyddo ar 31 Rhagfyr 2020 nesáu.

Yn ystod chwarter olaf 2019-2020 gwnaeth pandemig y Coronafeirws ledaenu'n rhyngwladol gan arwain at y DU yn cyflwyno cyfyngiadau symud ar 23 Mawrth 2020. Roedd yr effaith ar gyfrifon 2019-2020 yn gyfyngedig er yr addaswyd yr amserlenni er mwyn adlewyrchu'r amhariad ar fusnes arferol. Ceir dadleniadau neu adbrisiadau ychwanegol lle bo'n briodol ac roeddent yn ystyriaethau allweddol o ran prisiadau Pensiynau ac Asedau yn benodol. Mae costau plismona'n berthnasol i'r pandemig yn cael ei fonitro a'i reoli o fewn cyllidebau 2020-2021. Mae'n ansicr ar hyn o bryd pa effaith tymor canolig neu dymor hir fydd y pandemig yn ei gael yn weithredol neu'n ariannol. Fodd bynnag, mae'r Heddlu wedi sefydlu Grŵp Adfer er mwyn rheoli unrhyw broblemau a sicrhau yr ymgorfforir goblygiadau i'r cylch cynllunio lle mae'n bosibl.

Mae heriau'n parhau i fodoli i'r Gwasanaeth Heddlu oherwydd y lefel o doriadau dros yr wyth mlynedd diwethaf ynghyd ag ansicrwydd parhau ynghylch arian gan y llywodraeth. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn parhau i weithredu'r strategaeth gyllidebol i gyflawni'r arbedion angenrheidiol dros y cyfnod. Fel rhan o hyn, mae wedi nodi a chyflwyno £2.8 miliwn o arbedion yn ystod 2019-2020. Fel rhan o'r strategaeth, ystyrir y lefel o gronfeydd wrth gefn a darpariaethau a gedwir ar hyn o bryd yn ddarbodus. Mae'r gronfa wrth gefn gyffredinol o £5.189 miliwn ychydig dros 3% o'r gwariant refeniw net am y flwyddyn sydd o fewn yr ystod dderbyniol o 3% i 5% fel y diffinnir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

Mae gan y Prif Gwnstabl rwymedigaeth hirdymor ar y Fantolen sy'n deillio o drin Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 (IAS 19) o ran Budd-daliadau Ôl Gyflogaeth. Mae hyn yn berthnasol i Gynlluniau Pensiwn Swyddogion Heddlu a dyledion Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol Staff yr Heddlu. Mae hyn yn cyfateb i -£1.378 biliwn ar 31 Mawrth 2020. Ceir manylion pellach o Nodyn 17 yn y cyfrifon.

POLISIŌU CYFRIFYDDU

Gwneir newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu pan mae angen gan arferion cyfrifyddu priodol neu mae'r newid yn rhoi gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynghylch effaith trafodion, digwyddiadau eraill a chyflyrau ar y sefyllfa ariannol neu'r perfformiad ariannol. Mae mân newidiadau wedi'u gwneud i ddiweddarau'r polisiâu (er enghraifft y newid yn y budd-daliadau ôl-gyflogaeth). Nid ydynt wedi cael dim effaith sylweddol ar y cyfrifon. Nid oedd angen datganiad arall o gyfrifon y flwyddyn ariannol flaenorol.

CYDWEITHIO Â CHYRFF ERAILL

Anogir Comisiynwyr Heddlu a Throsedd i edrych ar feysydd lle gallent gydweithredu ar gyflwyno gwasanaethau, un ai gyda heddluoedd eraill neu ar lefel leol gyda chyrrff cyhoeddus eraill.

I'r perwyl hwnnw, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gweithio'n agos gyda Heddluoedd eraill Cymru a Rhanbarth Gogledd Orllewin Lloegr er mwyn edrych ar feysydd ar gyfer cydweithrediad. Mae manylion trefniadau presennol yn Nodyn 39. Ar lefel leol, mae Adran Gyfleusterau'r Heddlu yn rheoli ystâd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ar y cyd. Edrychir ar gyfleoedd pellach ar gyfer gweithio ar y cyd. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd hefyd yn gweithredu ystafell reoli ar y cyd gyda Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn Llanelwy.

Yn 2013 fe wnaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd drosglwyddo'r hofrennydd i'r Gwasanaeth Plismona Awyr Cenedlaethol (NPAS). Mae hwn yn gytundeb cenedlaethol gorfodol ar gyfer cyflwyno Gwasanaeth Plismona Awyr drwy'r DU i gyd. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn parhau i weithio gyda Heddlu Swydd Gaer gan gyflwyno Cynghrair Plismona Arfog ac Adran Cŵn Heddlu er mwyn gwella cyflawniad gweithredol wrth barhau i gyflawni effeithlonrwydd ac arbedion sy'n angenrheidiol er mwyn bodlon gostyngiadau ariannol y llywodraeth yn y gwasanaeth.

Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2019-2020

DIGWYDDIADAU WEDI'R CYFNOD ADRODD

Ar adeg cyflwyno'r Datganiad o Gyfrifon i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar 5 Hydref 2020, mae holl ddigwyddiadau addasu neu ddim addasu hanfodol i'w cynnwys yn y Datganiad o Gyfrifon wedi'u hadlewyrchu o dan Nodyn 6.

DATGANIAD O GYFRIFON Y PRIF GWNSTABL

Mae'r Ddeddf a dogfennau deddfwriaethol eraill yn nodi mai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ddylai ddal cronfeydd wrth gefn y grŵp a chyfrif ar gyfer incwm a geir. Felly, bydd Datganiad Llif Arian a Datganiad Cyfrifon y Prif Gwnstabl ond yn cynnwys symudiadau sy'n berthnasol i'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig. Adroddir ar symudiadau sy'n ymwneud â'r holl gronfeydd wrth gefn eraill ar lefel Grŵp ac maent yn cael eu cynnwys yn y Datganiad Grŵp Cyfrifon.

Mae'r cyfrifon yn cyflwyno darlun manwl o faterion ariannol y Prif Gwnstabl ac yn cynnwys:-

- **Datganiad o'r Cyfrifoldebau** (Tudalen 11).
Mae hwn yn pennu cyfrifoldebau'r Prif Gwnstabl a'r Prif Swyddog Cyllid mewn perthynas â'r Datganiad o Gyfrifon ac yn cadarnhau bod y cyfrifon wedi cael eu paratoi'n unol â gofynion y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol.
- **Dadansoddiad o Wariant a Chyllid** (Tudalen 12).
Mae hwn yn dangos sut y caiff gwariant blynyddol ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau llywodraeth, praesept treth gyngor ac ardrethi busnes) gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Grŵp o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Grŵp yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau. Mae incwm a gwariant a gyfrifir amdano dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno'n fwy manwl yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.
- **Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr** (Tudalen 18).
Mae'r datganiad hwn yn dangos costau cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn codi trethiant er mwyn talu am wariant yn unol â gofynion statudol ac yn defnyddio'r incwm hwn i ddarparu cyllid o fewn y grŵp i'r Prif Gwnstabl. Gall y costau a ariennir gan drethiant fod yn wahanol i'r costau cyfrifyddu. Mae'r sefyllfa trethiant i'w weld yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn ogystal â'r Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd.
- **Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd** (Tudalen 19).
Mae hwn yn crynhoi'r symudiad yn ystod y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan y Prif Gwnstabl wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy (y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant) a chronfeydd andefnyddiadwy eraill (cyfrifyddu technegol yn bennaf).
- **Mantolen** (Tudalen 20).
Mae'n dangos gwerth asedau ac ymrwymadau a gydnabyddir gan y Prif Gwnstabl ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net y Prif Gwnstabl (asedau heb ddyledion) yn cyd-fynd â balansau'r cronfeydd wrth gefn sydd gan y Prif Gwnstabl. Dim ond cronfeydd andefnyddiadwy wrth gefn sydd gan y Prif Gwnstabl h.y. na ellir eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau.
- **Datganiad Llif Arian** (Tudalen 21).
Mae'r datganiad hwn yn dangos y newidiadau mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod yn ystod y flwyddyn.
- **Nodiadau i'r Datganiadau** (Tudalennau 22 i 39).
Dyma'r holl nodiadau esboniadol sy'n berthnasol i'r datganiadau.
- **Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu** (Tudalen 40).
Manylion y trafodion incwm a gwariant sy'n gysylltiedig ag incwm a gwariant Pensiwn yr Heddlu.

- **Datganiad o Bolisïau Cyfrifyddu** (Tudalen 41).
Mae'r datganiad hwn yn cefnogi'r cyfrifon ac yn rhoi manylion am yr egwyddorion, y rheolau a'r arferion penodol y bydd y Grŵp yn eu defnyddio wrth baratoi a chyflwyno'r datganiadau ariannol.

Datganiad o'r Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon

Diben y datganiad hwn yw pennu cyfrifoldebau'r Prif Gwnstabl a'r Prif Swyddog Cyllid a'r Prif Swyddog Cyllid mewn perthynas â'r Datganiad o Gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Prif Gwnstabl

Mae gofyn i'r Prif Gwnstabl:-

- * gwneud trefniadau ar gyfer gweinyddu ei faterion ariannol yn iawn a sicrhau fod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn y sefydliad hwn, y swyddog hwnnw yw'r Prif Swyddog Cyllid (Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau).
- * rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau.
- * cymeradwyo'r datganiad o gyfrifon.

Rwy'n cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon hwn am y flwyddyn a ddiweddodd 31 Mawrth 2020.

Carl Foulkes Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru

Dyddiad: 05-10-2020

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi'r Datganiad Grŵp Cyfrifon yn unol ag arferion priodol a osodwyd yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig ('y Cod').

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon hwn, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:

- * dewis polisiâu cyfrifyddu addas ac yna wedi'u cymhwyso'n gyson.
- * gwneud barnau a rhagamcanion a oedd yn rhesymol a darbodus.
- * cydymffurfio gyda'r Cod Ymarfer.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:

- * cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd wedi'u diweddarau.
- * cymryd camau rhesymol ar gyfer atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

TYSTYSGRIF Y PRIF SWYDDOG CYLLID

Mae'r datganiad o gyfrifon wedi'i baratoi yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon Llywodraeth Leol ac Archwilio (Cymru) 2014. Mae'n adlewyrchu fformat a chynnwys Cod Ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol 2019-2020 a Chod Ymarfer Hysbysu Gwasanaeth.

Rwy'n ardystio fod y Datganiad o Gyfrifon hwn yn rhoi golwg gywir a theg o sefyllfa ariannol y Prif Gwnstabl ar y dyddiad hysbysu ac am ei incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddiweddodd 31 Mawrth 2020.

Mae'r dystysgrif archwiliad yn ymddangos ar dudalennau 67 i 68.

Seb Phillips (Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau)

Dyddiad: 05-10-2020

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

Amcan y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yw dangos i dalwyr y dreth gyngor sut mae'r cyllid sydd ar gael i'r Prif Gwnstabl am y flwyddyn wedi'i ddefnyddio wrth ddarparu gwasanaethau o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan y Prif Gwnstabl yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau. Mae incwm a gwariant a gyfrifir amdano dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno'n fwy manwl yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

	Gwariant net i'w briodoli i'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu (Nodyn 3)	Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Gwariant net i'w briodoli i'r Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu (Nodyn 3)	Gwariant net yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr
	2018-2019			2019-2020		
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwasanaethau Plismona	188,110	67,016	255,126	188,841	2,365	191,206
Cost net o Wasanaethau cyn trosglwyddo rhwng grwpiau	188,110	67,016	255,126	188,841	2,365	191,206
Trosglwyddo o fewn y Grŵp	-188,110	0	-188,110	-188,841	0	-188,841
Cost Net am Wasanaethau	0	67,016	67,016	0	2,365	2,365
Incwm a Gwariant Arall	0	43,480	43,480	0	46,193	46,193
Gweddill(-)/Diffyg(+) ar ddarparu gwasanaethau	0	110,496	110,496	0	48,558	48,558

Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn dangos costau cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Y sefyllfa o ran asedau net yw 'dim', gan fod cost plismona'n cael ei ariannu trwy drosglwyddo gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i'r Prif Gwnstabl. Caiff y sefyllfa ariannol gyffredinol ei adrodd o fewn Datganiadau Ariannol y Grŵp.

Gwariant Gros		Gwariant Gros
2018-2019		2019-2020
£000		£000
54,361	Swyddogion Heddlu	56,276
37,562	Staff Cynorthwyol	38,752
126,792	Pensiynau	57,209
1,617	Lwfansau	1,328
1,089	Costau Gweithwyr Anuniongyrchol	1,425
6,032	Eiddo	6,330
2,756	Costau Teithio	2,791
18,183	Nwyddau a Gwasanaethau	18,934
9,319	Taliadau Trydydd Parti	10,517
132	Gwasanaethau Cynorthwyo	148
-2,463	Gwariant CHTh ar grantiau a mentrau	-3,337
-254	Croniad absenoldebau heb eu digolledu	833
<hr/>		<hr/>
255,126	Cost Gwasanaethau	191,206
-188,110	Cost Comisiynu (trosglwyddo o fewn y grŵp)	-188,841
<hr/>		<hr/>
67,016	Cost Net am Wasanaethau	2,365
43,480	Incwm a gwariant Ariannu a Buddsoddi	46,193
<hr/>		<hr/>
110,496	Gweddill (-) neu ddiffyg (+) net ar Ddarparu Gwasanaethau	48,558
61,911	Enillion (-)/Colledion (+) Actiwarïaid ar asedau/dyledion pensiwn	-188,625
<hr/>		<hr/>
61,911	Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall	-188,625
172,407	Trosglwyddo o fewn y Grŵp	-140,067
<hr/>		<hr/>
0	Cyfanswm Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	0

Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd wrth gefn sydd gan y Prif Gwnstabl.

	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy	Cronfeydd Annefyddadwy	Cyfanswm Cronfeydd y Prif Gwnstabl
	£000	£000	£000	£000
Balans ar 31 Mawrth 2018	0	0	-4,722	-4,722
<u>Symudiadau yn y cronfeydd yn ystod 2018-2019</u>				
Cyfanswm Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	-110,496	-110,496	110,750	254
Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu dan y rheoliadau (Nodyn 4)	110,496	110,496	-110,496	0
Cynnydd (+)/gostyngiad (-) net yn 2018-2019	0	0	254	254
Balans ar 31 Mawrth 2019 a ddygwyd ymlaen	0	0	-4,468	-4,468
<u>Symudiadau yn y cronfeydd yn ystod 2019-2020</u>				
Cyfanswm Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	-48,558	-48,558	47,725	-833
Addasiadau rhwng y sail cyfrifo a'r sail ariannu dan y rheoliadau (Nodyn 4)	48,558	48,558	-48,558	0
Cynnydd (+)/gostyngiad (-) net yn 2019-2020	0	0	-833	-833
Balans ar 31 Mawrth 2020 a ddygwyd ymlaen	0	0	-5,301	-5,301

Mantolen

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth asedau ac ymrwymiadau a gydnabyddir gan y Prif Gwnstabl. Sefyllfa asedau defnyddiadwy net yw ddim gan fod y trafodion o fewn y grŵp yn trosglwyddo'r asedau a'r dyledion i mewn i gyfrifon y Grŵp/Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Nid yw'r Prif Gwnstabl yn cadw unrhyw gronfeydd wrth gefn i gyflawni unrhyw rwymedigaethau gan fod y rhain yn cael eu cadw gan y Grŵp ac mae'r sefyllfa ariannol gyffredinol yn cael ei nodi o fewn Datganiadau Ariannol y Grŵp.

31 Mawrth 2019		31 Mawrth 2020
£000		£000
1,878,923	Dyled Tymor Hir gyda'r CHTh (Nodyn 17 – Pensiwn)	1,738,023
1,878,923	Asedau Tymor Hir	1,738,023
685	Rhestrau Eiddo (Nodyn 10)	634
834	Rhagdaliadau (Nodyn 11)	894
7,836	Trosglwyddiadau o fewn y Grŵp (Nodyn 1)	6,791
9,355	Asedau Presennol	8,319
-12,304	Credydwyr Tymor Byr (Nodyn 12)	-12,092
-1,519	Trosglwyddiadau o fewn y Grŵp (Nodyn 1)	-1,528
-13,823	Dyledion Cyfredol	-13,620
-1,878,923	Ymrwymiadau Pensiwn (Nodyn 17)	-1,738,023
-1,878,923	Dyledion Tymor Hir	-1,738,023
-4,468	Asedau Net	-5,301
-4,468	Cyfrif Absenoldeb Cronedig	-5,301
-4,468	Cyfanswm Cronfeydd Annefyddadwy	-5,301

Datganiad Llif Arian

Mae'r datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r holl arian parod a chyfwerth ag arian parod yn cael eu dal gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac yn cael eu dangos o fewn Cyfrifon y Grŵp.

2018-2019 £000		2019-2020 £000
110,496	Gweddill (-) neu ddiffyg (+) net ar ddarparu gwasanaethau	48,558
-110,496	Addasiad gweddill (-) neu ddiffyg (+) net er mwyn darparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau heb fod yn arian	-48,558
0	Addasiad ar gyfer eitemau sydd wedi eu cynnwys yn y gweddill (-) neu ddiffyg (+) net er mwyn darparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	0
0	Llif arian net o Weithgareddau Gweithredol	0
0	Gweithgareddau buddsoddi	0
0	Gweithgareddau Ariannu	0
0	Cynnydd (-) neu ostyngiad (+) net mewn arian a chyfwerth ag arian parod	0
0	Arian a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	0
0	Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	0

Nodiadau i Ddatganiad o Gyfrifon y Prif Gwnstabl

1. Trosglwyddiad Oddi mewn i'r Grŵp

Mae'r trosglwyddiad o fewn y grŵp yn cynrychioli'r symiau tymor byr sy' n ddyledus i gredydwyr, rhagdaliadau, rhestrï ac addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu a dderbyniodd y Prif Gwnstabl ar 31 Mawrth 2020.

2. Ail ddatganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr

Nid oes newidiadau sydd angen ailddatgan Datganiad y flwyddyn flaenorol.

3. Nodiadau i'r Dadansoddiad o Wariant ac Ariannu

Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifyddu 2019-2020			
Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i gyrraedd symiau'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Newid net ar gyfer Addasiadau Pensiwn	Gwahaniaeth au Eraill	Cyfanswm Addasiadau
	(Nodyn 1)	(Nodyn 2)	
Prif Gwnstabl	1,532	833	2,365
Cost Net am Wasanaethau	1,532	833	2,365
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid	46,193	0	46,193
Gwahaniaeth rhwng y gweddill/diffyg yn y Gronfa Gyffredinol a'r gweddill/diffyg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar ddarpariaeth gwasanaethau	47,724	833	48,558

Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifyddu 2018-2019			
Addasiadau o'r Gronfa Gyffredinol i gyrraedd symiau'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	Newid net ar gyfer Addasiadau Pensiwn	Gwahaniaeth au Eraill	Cyfanswm Addasiadau
	(Nodyn 1)	(Nodyn 2)	
Prif Gwnstabl	67,270	-254	67,016
Cost Net am Wasanaethau	67,270	-254	67,016
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid	43,480	0	43,480
Gwahaniaeth rhwng y gweddill/diffyg yn y Gronfa Gyffredinol a'r gweddill/diffyg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar ddarpariaeth gwasanaethau	110,750	-254	110,496

Nodyn 1: Newid net ar gyfer addasiadau pensiwn

Newid net ar gyfer tynnu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu gwariant ac incwm pensiwn Buddion Gweithiwr IAS 19:

Am **wasanaethau** mae hyn yn cynrychioli disodli'r cyfraniadau pensiwn cyflogwr a wnaed gan yr awdurdod fel y caniatawyd gan statud a'r disodliad gyda chostau gwasanaeth presennol a chostau gwasanaeth blaenorol;

Am **Incwm a Gwariant ariannu a buddsoddi** – codir llog net ar y ddyled buddion diffiniedig i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Nodyn 2: Gwahaniaethau Eraill

Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r a'r symiau sy'n daladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

Am **Incwm a Gwariant ariannu a buddsoddi** mae'r golofn gwahaniaethau eraill yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol am y gwahaniaethau amseru am breimymau a gostyngiadau;

Mae'r codiad o dan **Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol** yn dangos y gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir codi tâl amdano o dan reoliadau statudol am dreth gyngor a NDR a amcangyfrifwyd i'w dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gynnabyddir o dan arferion cyfrifyddu sydd fel arfer yn cael eu derbyn yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru gan y daw unrhyw wahaniaeth ymlaen mewn Gweddill neu Ddiffyg ar y Gronfa Gasgliad yn y dyfodol.

4. Addasiadau rhwng Sail Cyfrifyddu a Sail Ariannu o dan Reoliadau

Mae'r nodyn yn manylu'r addasiadau a wneir i'r cyfanswm incwm a gwariant hollgynhwysfawr a gynnabyddir gan y Prif Gwnstabl yn y flwyddyn i adlewyrchu'r gwahaniaeth rhwng arferion cyfrifyddu a'r adnoddau sy'n cael eu manylu gan ddarpariaethau statudol sydd ar gael i'r Prif Gwnstabl i gyflawni gwariant y dyfodol.

Mae'r rhan fwyaf o'r addasiadau yn ymwneud â chyfrifon y Comisiynydd. Yr eithriadau yw'r addasiadau mewn perthynas â'r gronfa bensiynau Wrth Gefn a'r cyfrif Absenoldeb Cronedig a gyflwynir isod.

2019-2020	Cronfeydd Defnyddiadwy			Symudiadau mewn Cronfeydd Annefyddadwy £000
	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio £000	
Addasiadau i Adnoddau Refeniw:				
Costau pensiwn (wedi'u trosglwyddo i (neu o'r) gronfa pensiwn)	47,725	0	0	-47,725
Tâl gwyliau (wedi'i drosglwyddo i'r cyfrif absenoldebau cronedig)	833	0	0	-833
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Refeniw	48,558	0	0	-48,558
Cyfanswm Addasiadau	48,558	0	0	-48,558

2018-2019	Cronfeydd Defnyddiadwy			Symudiadau mewn Cronfeydd Annefyddadwy £000
	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio £000	
Addasiadau i Adnoddau Refeniw:				
Costau pensiwn (wedi'u trosglwyddo i (neu o'r) gronfa pensiwn)	110,750	0	0	-110,750
Tâl gwyliau (wedi'i drosglwyddo i'r cyfrif absenoldebau cronedig)	-254	0	0	254
Cyfanswm Addasiadau i Adnoddau Refeniw	110,496	0	0	-110,496
Cyfanswm Addasiadau	110,496	0	0	-110,496

5. Safonau Cyfrifyddu sydd wedi'u rhannu ond heb eu mabwysiadu eto

Mae'r Cod yn gofyn i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ddadlennu gwybodaeth sy'n berthnasol i effaith newid cyfrifyddu a fydd yn angenrheidiol gan safon cyfrifyddu newydd sydd wedi'i roi ond sydd eto i'w fabwysiadu gan y Cod. Bydd angen y newidiadau canlynol o 1 Ebrill 2021:

- a) Prydlesau IFRS 16 – gofynion dadlennu newydd, ni ddisgwylir i effaith y diwygiad hwn gael effaith sylweddol ar y Datganiad o Gyfrifon.

6. Synnwyr Cyffredin Hanfodol wrth gymhwyso Polisiâu Cyfrifyddu

Wrth gymhwyso'r polisiâu cyfrifyddu a amlinellir yn y Datganiadau, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi gorfod gwneud synnwyr cyffredin penodol ynghylch trafodion cymhleth neu'r rhai hynny sy'n cynnwys ansicrwydd ynghylch digwyddiadau'r dyfodol. Y synnwyr cyffredin hanfodol a wnaed yn y Datganiad o Gyfrifon yw:-

Mae ansicrwydd yn parhau ynghylch newidiadau arfaethedig i gyllid yr Heddlu yn y tymor canolig. Roedd hyn yn gofyn am adolygiad strwythurol sydd bellach wedi'i weithredu. Mae cynlluniau mewn lle er mwyn i fantoli'r gyllideb yn y blynyddoedd i ddod fel yr amlinellir yng nghynllun ariannol tymor canolig. Fodd bynnag, nid yw'n sicr a fydd lefelau presennol cyllid yn ddigonol er mwyn bodloni'r adnoddau angenrheidiol dros gyfnod cynllun ariannol y tymor canolig ac felly bydd cylchoedd blynyddol blaenoriaeth ar sail adnoddau yn digwydd.

7. Rhagdybiaethau sydd wedi'i gwneud ynghylch y Dyfodol a Ffynhonnell Sylweddol Arall o Ansicrwydd Amcangyfrif

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys amcan o ffigyrau sy'n seiliedig ar dybiaethau a wnaed gan y Prif Gwnstabl ynghylch y dyfodol neu sydd fel arall yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd na ellir penderfynu ar gydbwysedd gyda sicrwydd, gallai canlyniadau mewn gwirionedd fod yn hollol wahanol i'r rhagdybiaethau ac amcangyfrifon.

Mae eitemau o fewn y Fantolen Grŵp ar 31 Mawrth 2020 mae risg sylweddol o addasiad sylweddol yn y flwyddyn i ddod fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith y Canlyniadau Gwirioneddol os yn Wahanol i'r Rhagdybiaethau
Rhwymedigaeth Pensiwn	Mae'r amcangyfrif o'r ddyled net i dalu pensiynau yn ddibynnol ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y mae cyflogau yn debygol o gynyddu, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac enillion disgwylidig ar asedau cronfeydd pensiwn Mae cwmni o actiwariaid ymgynghorol wrthi'n rhoi cyngor arbenigol i'r Prif Gwnstabl ynghylch y rhagdybiaethau.	Gall yr effeithiau ar y ddyled pensiwn net o newidiadau o ran rhagdybiaethau unigol gael eu mesur. Gall effaith cynnydd neu ostyngiad yn y rhagdybiaethau e.e. cynnydd neu ostyngiad yn y gyfradd ddisgownt yn Nodyn 17.

8. Eitemau Sylweddol o Incwm a Threuliau

Dangosir holl eitemau incwm a gwariant sylweddol perthnasol ar wyneb y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

9. Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Mae digwyddiadau sylweddol sydd ar ôl y dyddiad hysbysu ond cyn i'r datganiadau ariannol gael eu hawdurdodi i'w rhyddhau yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau a nodiadau ariannol. Os yw digwyddiadau yn darparu gwybodaeth ynghylch amodau sy'n bodoli ar 31 Mawrth 2020, mae'r ffigyrau yn y datganiadau a nodiadau ariannol wedi'u haddasu ar bob cyfrif i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

10. Rhestr Eiddo

	Storfa'r Pencadlys		Storfeydd Eraill		Cyfanswm
	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020
	£000	£000	£000	£000	£000
Balans gweddilliol ar ddechrau'r flwyddyn	217	229	468	577	685
Eitemau wedi'u prynu	520	462	336	221	856
Eu nodi fel cost yn ystod y flwyddyn	-474	-474	-433	-330	-907
Balansau wedi eu diddymu	0	0	0	0	0
Balans gweddilliol ar ddiwedd y flwyddyn	263	217	371	468	634

11. Rhagdaliadau

	2019-2020	2018-2019
	£000	£000
Symiau'n ddyledus mewn un flwyddyn – Rhagdaliadau		
	894	834
	894	834

12. Credydwyr

	2019-2020	2018-2019
	£'000	£'000
Symiau'n ddyledus mewn un flwyddyn – Taliadau masnach		
	3,541	4,539
Taliadau eraill	8,551	7,765
	12,092	12,304

13. Costau Archwilio Allanol

Mae'r Prif Gwnstabl wedi cael y costau canlynol ran archwiliad y Datganiad Cyfrifon a thystysgrif hawliadau grant:

	2019-2020			2018-2019		
	Grŵp	CHTh	PG	Grŵp	CHTh	PG
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ffioedd sy'n daladwy i Swyddfa Archwilio Cymru am wasanaethau archwilio allanol yr archwilydd penodedig	86	43	43	86	43	43
Cyfanswm	86	43	43	86	43	43

Mae'r uchod yn dangos taliadau a wnaed o fewn blwyddyn ariannol 2019-2020. Y ffi strategaeth a gytunwyd ar gyfer blwyddyn archwiliad mis Tachwedd 2019 tan fis Hydref 2020 oedd £83,866 ar gyfer 2019-2020.

14. Cydnabyddiaeth Swyddogion

Mae'r tabl canlynol yn gosod y dadleniadau cydnabyddiaeth ar gyfer Swyddogion Heddlu Perthnasol (a ddiffinnir fel y Prif Gwnstabl ac unrhyw Uwch Swyddogion Heddlu a staff gyda chyflog llawn amser o fwy na £150,000 y flwyddyn neu swyddogion perthnasol eraill gyda chyflog dros £60,000). Cynhwysir Uwch Swyddogion Heddlu eraill (uwchben rheng Uwcharolygydd) ac Uwch Weithwyr (deiliad swydd dynodedig o gorff llywodraeth leol) Tabl Bandio Cydnabyddiaeth. Codwyd y symiau ar gyfer y swyddogion a'r staff isod yn llawn o fewn y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2019-2020	Nodiadau:	Cyflog (yn cynnwys ffioedd a lwfansau)	Bonysau	Lwfans Treuliau	Treuliau Eraill	Buddion mewn nwyddau	Cyfanswm cydnabyddiaeth gan eithrio cyfraniadau pensiwn	Cyfraniadau pensiwn	Cyfanswm cydnabyddiaeth yn cynnwys cyfraniadau pensiwn
Deiliad Swydd:									
Prif Gwnstabl – C. Foulkes		153,200	0	62	19,735	3,519	176,516	47,492	224,008
Dirprwy Brif Gwnstabl		121,839	0	18	0	3,718	125,575	37,016	162,591
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	1	8,027	0	480	0	94	8,601	2,106	10,707
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	2	101,853	0	37	0	2,087	103,977	31,574	135,551
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	3	30,187	0	0	0	1,629	31,816	8,131	39,947
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	4	62,668	0	2,127	1,835	0	66,630	9,426	76,056
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	5	37,111	0	0	0	2,381	39,492	6,049	45,541
Swyddog Meddygol yr Heddlu – Dr. A. Lister	6	35,954	0	0	0	0	35,954	5,860	41,814

Nodyn 1: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 01/04/2019 tan 28/04/2019

Nodyn 2: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 29/04/2019 tan 31/03/2020

Nodyn 3: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 16/12/2019 tan 31/03/2020 (PGC Cydweithredol – gweler Nodyn 39)

Nodyn 4: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 01/04/2019 tan 31/10/2019

Nodyn 5: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 18/11/2019 tan 31/03/2020. Gwnaeth Pennaeth Cyllid ddirprwyo i'r Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau o 01/11/2019 tan 17/11/2019 fel rhan o ddyletswyddau arferol

Nodyn 6: Mae Swyddog Meddygol yr Heddlu yn gweithio i'r hyn sy'n gyfwerth ag 1 diwrnod yr wythnos. Y cyflog llawn amser cyfatebol yw £179,770

2018-2019	Nodiadau:	Cyflog (yn cynnwys ffioedd a lwfansau)	Bonysau	Lwfans Treuliau	Treuliau Eraill	Buddion mewn nwyddau	Cyfanswm tâl heb gynnwys cyfraniadau pensiwn	Cyfraniadau Pensiwn	Cyfanswm cydnabyddiaeth gan gynnwys cyfraniadau pensiwn
Deiliad Swydd:		£	£	£	£	£	£	£	£
Prif Gwnstabl – M. Polin	1	72,042	0	119	0	1,742	73,903	0	73,903
Prif Gwnstabl – G. Pritchard	2	37,924	0	0	0	1,014	38,938	8,960	47,898
Prif Gwnstabl – C Foulkes	3	59,570	0	27	8,996	1,399	69,992	14,416	84,408
Dirprwy Brif Gwnstabl	4	48,948	0	0	0	1,415	50,363	10,257	60,620
Dirprwy Brif Gwnstabl	5	83,523	0	-28	0	2,741	86,236	19,198	105,434
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	6	34,845	0	18	0	1,198	36,061	8,178	44,239
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	7	67,631	0	2,254	0	825	70,710	14,054	84,764
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	8	36,741	0	697	0	586	38,024	5,759	43,783
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	9	65,978	0	494	0	0	66,472	10,754	77,226
Swyddog Meddygol yr Heddlu – Dr. A. Lister	10	35,692	0	0	0	0	35,692	5,818	41,510

Nodyn 1: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 01/04/2018 tan 31/08/2018

Nodyn 2: Roedd deiliad y swydd yn cyflenwi'r swydd hon o 01/08/2018 tan 04/11/2018

Nodyn 3: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 05/11/2018

Nodyn 4: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 01/04/2018 tan 31/07/2018 a 05/11/2018 tan 16/11/2018

Nodyn 5: Roedd deiliad y swydd yn cyflenwi'r swydd hon o 21/07/2018

Nodyn 6: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 01/04/2018 tan 20/07/2018

Nodyn 7: Roedd deiliad y swydd yn cyflenwi'r swydd hon o 01/08/2018

Nodyn 8: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 01/04/2018 tan 29/07/2018

Nodyn 9: Roedd deiliad y swydd yn y swydd hon o 30/07/2018

Nodyn 10: Mae Swyddog Meddygol yr Heddlu yn gweithio i'r hyn sy'n gyfwerth ag 1 diwrnod yr wythnos. Y cyflog llawn amser cyfatebol yw £177,184

2019-2020

Talwyd y symiau canlynol i weithwyr eraill y Prif Gwnstabl a oedd yn derbyn mwy o gydnabyddiaeth na £60,000 am y flwyddyn (gan eithrio cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

Bandiau Cydnabyddiaeth	Nifer Gweithwyr 2019-2020	Nifer Gweithwyr 2018-2019
£60,000 – £64,999	27	15
£65,000 – £69,999	9	8
£70,000 – £74,999	6	5
£75,000 – £79,999	4	4
£80,000 – £84,999	4	5
£85,000 – £89,999	2	3
£90,000 – £94,999	1	0
£95,000 – £99,999	1	1
£100,000 – £104,999	0	1

Amlinellir y nifer o becynnau ymadael gyda chyfanswm cost bob band a chyfanswm cost y diswyddiadau gorfodol a diswyddiadau eraill yn y tabl isod:

Band cost pecynnau ymadael (yn cynnwys taliadau arbennig)	Nifer y diswyddiadau gorfodol		Nifer yr ymadawiadau eraill a gytunwyd		Cyfanswm nifer y pecynnau ymadael ym mhob band cost		Cyfanswm cost y pecynnau ymadael ym mhob band	
	Nifer 2018-19	Nifer 2019-20	Nifer 2018-19	Nifer 2019-20	Nifer 2018-19	Nifer 2019-20	2018-2019 £000	2019-2020 £000
	£ 0 – £20,000	0	0	4	7	4	7	16
£ 20,000 – £40,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£ 40,001 – £60,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£ 60,001 – £80,000	0	0	5	0	5	0	386	0
£ 80,001 ac uwch	0	0	8	1	8	1	761	83

Cymhareb Cyflog Canolrifol

Mae cymhareb cyflog canolrifol y Prif Gwnstabl yn cymharu cydnabyddiaeth canolrifol sy'n gyfatebol i lawn amser y staff a gyflogir gan y Prif Gwnstabl.

Rydym wedi defnyddio Cyflog Canolrifol y Prif Gwnstabl gan mai ef yw'r swyddog rheng uchaf ar gyfer y gymhareb hon. Mae Swyddog Meddygol yr Heddlu yn gyflogedig yn rhan amser a chostau llawn amser cyfatebol yw £179,770. Nid ydym wedi defnyddio costau llawn cyfatebol Swyddogion Meddygol yr Heddlu ar gyfer y gymhareb hon gan nad ydynt y swyddog rheng uchaf.

	2019-2020	2018-2019
Cyflog y Prif Gwnstabl	176,454	171,647
Cyflog canolrif staff y Prif Gwnstabl	33,469	32,881
Cymhareb cyflog canolrif:	5.3	5.2

15. Partïon Perthnasol

Nid oes buddiannau neu gysylltiadau perthnasol o'r Prif Swyddogion neu eu teuluoedd uniongyrchol, a allai ddylanwadu neu reoli'r gwneud penderfyniadau, polisiâu neu drafodion ariannol Heddlu Gogledd Cymru/Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae proses gadarn hefyd mewn lle i gymeradwyo a chofrestru buddiannau busnes staff a swyddogion heddlu.

Mae gwraig y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gynghorydd ar Gyngor Wrecsam ac yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio, Pwyllgor Craffu Diogelu a Llesiant, Pwyllgor Tir ac Adeiladau Corfforaethol, Pwyllgor Trwyddedu a'r Cyngor Iechyd Cymunedol.

Mae'r Prif Gwnstabl yn ymddiriedolwr PACT (Ymddiriedolaeth Heddlu Gogledd Cymru a'r Gymuned). Mae'r Heddlu'n dyrannu nawdd o incwm a dderbynnir drwy Gyfrif Cronfa Eiddo'r Heddlu i gynorthwyo prosiectau PACT. Amcanion y prosiectau yw codi proffil diogelwch cymunedol, lleihau ofn trosedd yn sylweddol ac felly gwella ansawdd bywyd drwy gydol Gogledd Cymru. Yn 2019-2020 roedd hyn yn cyfateb i £31,700 roddwyd o'r gronfa i PACT a chynorthwyo wrth fodloni costau gweinyddu'r Gronfa sef £44,676.

Mae'r Prif Gwnstabl yn cyfranogi mewn Rhaglen Ymyrraeth Cyffuriau. Mae'n bartneriaeth a ariennir gan grantiau gyda chyfrifoldeb ar leihau troseddu a marwolaethau perthnasol i gyffuriau drwy ddarparu cymorth a gwasanaethau. Mae'r Bartneriaeth yn cynnwys swyddogion o'r Heddlu, Partneriaethau Diogelwch Cymunedol, Byrddau Iechyd Lleol, Gwasanaeth Prawf Gogledd Cymru, Llys Ynadon Gogledd Cymru, Gwasanaeth Carchardai EM, y Ganolfan Waith a Llywodraeth Cymru.

Gwnaeth aelodau'r Cydbwyllgor Archwilio ddatgan eu holl fuddiannau ariannol sy'n berthnasol i gytundebau a busnesau ar benodiad gan arwyddo cytundeb i lynu at Saith Egwyddor Bywyd Nolan a datgan unrhyw fuddiannau diwygiedig i'r Prif Weithredwr. Ceir datganiadau o ddiddordeb aelodau'r Cydbwyllgor Archwilio ar wefan Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd www.northwales-pcc.gov.uk

16. Buddion Terfynu

Defnyddiodd y Prif Gwnstabl y rheoliadau canlynol o ran buddion terfynu:

- Rheoliadau Llywodraeth Leol (Terfynu Cyflogaeth yn Gynnar) (lawndal yn ôl Disgresiwn) (Cymru a Lloegr) 2006 (fel y'i diwygiwyd) a
- Rheoliadau Llywodraeth Leol (Terfynu Cyflogaeth yn Gynnar) (lawndal yn ôl Disgresiwn) (Cymru a Lloegr) 2000 (fel y'i diwygiwyd)

a therfynodd gytundebau nifer o weithwyr yn 2019-2020 gan fynd i gostau o £0.103 miliwn (2018-2019 £1.163 miliwn) fel y dadlennir yn nodyn 14.

17. Cynlluniau Pensiwn Buddion Diffiniedig

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion a gweithwyr eraill, mae'r Prif Gwnstabl yn cynnig buddion ymddeoliad. Er na fydd y buddion hyn mewn gwirionedd yn daladwy hyd nes y bydd gweithwyr yn ymddeol, mae gan y Prif Gwnstabl ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny) ac i'w dadlennu pryd mae'r gweithwyr yn ennill eu hawliad yn y dyfodol.

Mae'r Prif Gwnstabl yn cyfranogi mewn dau gynllun pensiwn:

- Gweinyddir y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LPGS) ar gyfer Staff yr Heddlu gan Gyngor Gwynedd. Mae hwn yn gynllun cyflog terfynol budd diffiniedig a ariennir, sy'n golygu bod y gweithwyr yn talu cyfraniadau i gronfa, wedi'i chyfrifyddu ar lefel sydd â'r bwriad i fantoli'r dyledion pensiwn i asedau buddsoddiad. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn un corff rhestredig o fewn y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ac nid ydynt wedi'u rhannu yn y cyfrifon.
- Gweithredir Cronfa Bensiwn Gwynedd o dan fframwaith rheoleiddiol y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Cyfrifoldeb Pwyllgor Pensiynau Cyngor Gwynedd yw llywodraethu'r cynllun. Penderfynir ar bolisi yn unol â rheoliadau'r Gronfa Bensiynau. Penodir rheolwyr buddsoddiadau'r gronfa gan y pwyllgor.
- Y prif risgiau i'r Prif Gwnstabl o ran y cynllun yw'r rhagdybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (e.e. tyniadau ar raddfa fawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, arenillion bondiau a chyflawniad buddsoddiadau ecwiti a gedwir gan y cynllun. Lleiheir y rhain i ryw raddau gan y gofyniadau statudol i godi'r symiau sy'n ofynnol gan statud i'r Gronfa Gyffredinol fel y disgrifir yn y nodyn polisiau cyfrifyddu.
- Trefniadau ar gyfer dyfarnu buddion ôl ymddeoliad dewisol ar ymddeoliad cynnar mae hwn yn drefniant buddion diffiniedig nas ariennir, lle cydnabyddir dyledion pan wneir dyfarniadau.

- Cynllun Pensiwn yr Heddlu i Swyddogion Heddlu. Mae hwn yn gynllun cyflog terfyn budd diffiniedig nas ariennir. Mae'n golygu nad oes asedau buddsoddiad wedi'u casglu i fodloni'r dyledion pensiwn. Mae angen i arian parod gael ei greu i fodloni taliadau pensiwn presennol oherwydd eu bod yn gostwng yn ddyledus yn y pen draw. O dan Reoliadau Cronfa Bensiwn yr Heddlu 2007, os yw'r symiau sy'n dderbyniadwy gan y gronfa pensiwn am y flwyddyn yn llai na'r symiau sy'n daladwy, rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd drosglwyddo swm sy'n ofynnol i fodloni'r diffyg i'r gronfa pensiwn bob blwyddyn. Yn amodol ar graffu a chymeradwyaeth seneddol, bodlonir hyd at 100% o'r gost hon gan grant ychwanegiad pensiwn llywodraeth ganolog. Fodd bynnag, os yw'r gronfa pensiwn mewn gwaged am y flwyddyn, mae angen i'r gweddill gael ei drosglwyddo o'r gronfa pensiwn i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd sydd yna'n gorfod ad-dalu'r swm i lywodraeth ganolog.

Trafodion sy'n Berthnasol i Fuddion Ôl Gyflogaeth:

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod cost buddion ymddeoliad yn y gost gwasanaethau a hysbyswyd pan enillir hwy gan weithwyr yn hytrach na phan delir y buddion yn y pen draw fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r gost mae angen i ni ei wneud yn erbyn y dreth gyngor yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion cyflogaeth/ymddeoliad o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn eu gwrthdroi.

Mae gan Brif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru, ynghyd â Phrif Gwnstabiail eraill a'r Swyddfa Gartref, 95 hawliad o ran gwahaniaethu anghyfreithlon yn codi o ddarpariaethau trosiannol yn Rheoliadau Pensiwn yr Heddlu 2015. Mae'r hawliau hyn yn erbyn Cynllun Pensiwn yr Heddlu (achos Aarons) wedi parhau tu ôl i ddyfarniad McCloud/Sargeant, ond maent yn awr wedi'u codi a chynhaliwyd gwrandawriad rheoli achosion ar 25 Hydref 2019. Roedd Gorchymyn canlyniadol 28 Hydref 2019 yn cynnwys datganiad dros dro fod yr hawlwr â hawl i gael eu trin fel petaent wedi cael gwarchodaeth trosiannol llawn ac wedi parhau yn eu cynllun presennol wedi 1 Ebrill 2015. Mae'r datganiad dros dro hwn yn berthnasol i hawlwr yn unig. Fodd bynnag, gwnaeth y Llywodraeth yn glir fod rhai nad ydynt yn hawlio sydd yn yr un sefyllfa â hawlwr yn cael eu trin yn deg er mwyn sicrhau nad ydynt yn colli allan. Ailadroddwyd hyn yn y Datganiad Gweinidogaethol Ysgrifenedig ar 25 Mawrth.

Mae'r Gweinidog Heddlu wedi mynegi na fydd y cyfnod unioni yn darfod cyn 2022. Mae'r Trysorlys yn ymgynghori ar gynigion i unioni yn y misoedd nesaf. Dilynir hyn gan ddeddfwriaeth sylfaenol a rheoleiddio'r cynllun.

Bydd caniatáu holl aelodau i barhau yn eu cynllun presennol ag yr oeddent ar 1 Ebrill 2015 yn arwain at gynnydd yn nyledion Cynllun Pensiwn yr Heddlu. Mae actiwariad y cynllun wedi amcangyfrif y cynnydd posibl yn nyledion yr heddlu i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd i fod oddeutu 4.4% neu £75.59m o ddyledion y cynllun pensiynau. Adlewyrchwyd y cynnydd hwn yn nadleniad IAS 19 fel cost gwasanaeth yn y gorffennol yng nghyfrifon 2018-2019. Ym mis Gorffennaf 2020, cyhoeddodd Llywodraeth y DU gynigion i'w hymgyngori arnynt ar unioni i ymdrin â phroblem McCloud. Yn 2019-2020, wedi edrych ar ymgynghoriad yr unioni ar lefel yr heddlu, mae'r actiwariad wedi amcangyfrif gostyngiad o £15.58m yn nyledion y cynllun. Mae hyn yn adlewyrchu newid mewn rhagdybiaethau ac felly'n dangos cynnydd ar ail-werthuso ac adroddir amdano yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES).

Mesurir effaith newid mewn dyledion cynllun yn codi o ddyfarniad McCloud/Sargeant drwy'r broses priso pensiwn, sy'n penderfynu cyfraddau cyfrannu cyflogwyr a gweithwyr. Mae prisiad nesaf Pensiwn yr Heddlu i fod i gael ei adrodd yn 2023-2024, er mae'r amserlen hon yn amodol ar newid. Mae'r effaith ar daliadau pensiwn blynyddol sy'n codi o McCloud/Sargeant yn cael ei benderfynu drwy Reoliadau Cronfa Bensiwn yr Heddlu 2007. Mae'r rhain angen awdurdod heddlu i gynnal cronfa pensiwn yr heddlu lle telir cyfraniadau swyddogion a chyflogwyr ac o le gwneir taliadau pensiwn i swyddogion sy'n ymddeol. Os nad oes gan gronfa pensiwn yr heddlu ddigon o arian i fodloni cost pensiynau mewn blwyddyn, yna mae'r swm sydd ei angen i fodloni'r diffyg yn cael ei dalu i'r awdurdod heddlu gan yr Ysgrifennydd Gwladol ar ffurf grant ychwanegiad gan y llywodraeth ganolog.

Mae'r triwlynys cyflogaeth wedi cytuno ar broses i ystyried hawliadau iawndal rhwng mis Ebrill 2020 a mis Ionawr 2021. Mae sail hawliau gan hawlwr i fod ym mis Ebrill 2020 ac mae nodi a bandio hawliadau a gynigir gan hawlwr i fod ym mis Mehefin am hawliadau anariannol a mis Medi am hawliau ariannol. Fel ar 31 Mawrth 2020, nid yw'n bosibl amcangyfrif graddau neu debygolrwydd y bydd yr hawliadau hyn yn llwyddiannus, ac felly ni chydabyddir dyled o ran hawliadau iawndal yn y cyfrifon hyn.

O ran y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, pan ddiwygiwyd y strwythur buddion yn 2014, cymhwyswyd amddiffynfeydd trosiannol i aelodau hynach penodol a oedd yn agos i oedran ymddeol arferol Mae'r buddion a gronnwyd o 1 Ebrill 2014 gan yr aelodau hyn yn amodol ar 'danategiad' sy'n sicrhau nad yw'r aelodau hyn yn colli allan o gyflwyno'r cynllun newydd, drwy mewn gwirionedd roi'r buddion gwell iddynt o'r cynlluniau hen a newydd.

Fel gyda Chynllun Pensiwn yr Heddlu, disgwylir i ddyfarniad McCloud/Sargeant fod yn berthnasol i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Gan hynny, efallai bydd angen i fuddion a gronnir o 2014 gael eu gwella fel y gall holl aelodau, waeth bynnag eu hoedran, elwa o'r tanategiad. Fel arall, gall adferiad gael ei gyflawni mewn ffordd wahanol, er enghraifft drwy dalu iawndal. Bydd angen i'r Llywodraeth ddigolledu aelodau iau am y driniaeth lai ffafriol maent wedi'i derbyn ers i'r darpariaethau trosiannol ddod i rym. Bydd angen iddynt ailedrych ar newidiadau cynllun pensiwn sy'n mynd ymlaen fel y disodlir yr elfennau gwahaniaethu i holl aelodau.

Disgwylir i'r dyfarniad gael effaith eang ar grwpiau sector cyhoeddus eraill, ond bydd graddau'r effaith yn dibynnu ar natur y trefniadau trosglwyddo a roddir mewn lle. At ddibenion adroddiad cyfrifyddu pensiwn 2018-2019, ni chydabuwyd dyled ychwanegol (gan y gosodwyd y dybiaeth codiad cyflog tymor hir a fabwysiadwyd gan Gronfa Bensiwn Gwynedd yn gyfartal i'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI), a olygai fod y cyflog terfynol a'r buddion CARE wedi'u tybio i ailbriso yn unol â'r CPI). Fodd bynnag at ddibenion ffigyrau mantolen IAS19 31 Mawrth 2020, mae addasiad amcangyfrifedig i ddyledion McCloud wedi'u dal o ddata prisio 2019, ac wedi'u cofnodi ar wahân fel Cost Gwasanaeth a Roddwyd yn natganiad Elw a Cholled 2019/2020.

Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Cyfrif Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr a'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn yn ystod y flwyddyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu		Cyfanswm
	2019-2020 £000	2018-2019 £000	2019-2020 £000	2018-2019 £000	2019-2020 £000
Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr					
<i>Cost Gwasanaethau:</i>					
<i>Cost Gwasanaeth yn cynnwys:</i>					
Cost Gwasanaeth Presennol	-15,445	-12,918	-39,900	-28,440	-55,345
Cyfraniadau Buddion nas Ariannwyd	120	117	0	0	120
Enillion (-)/Colledion (+) Gwasanaeth a Roddwyd	-280	0	8,760	-75,590	8,480
Trosglwyddiadau i Mewn	0	0	-700	-310	-700
Grant ychwanegiad Pensiwn Heddlu derbyniadwy	0	0	20,371	26,404	20,371
<i>Incwm a Gwariant ariannu a buddsoddi</i>					
Traul llog net	-2,173	-1,700	-44,020	-41,780	-46,193
Cyfanswm Budd Ôl-gyflogaeth a godwyd i'r Gweddill neu'r Diffyg ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau	-17,778	-14,501	-55,489	-119,716	-73,267
<i>Budd Ôl-gyflogaeth Arall a Godwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr</i>					
<i>Ail-fesur y dyled budd diffiniedig net sy'n cynnwys:</i>					
Elw ar asedau cynllun (gan eithrio'r swm a geir yn y gost llog net)	-21,744	10,645	0	0	-21,744
Enillion (+) a cholledion (-) actiwaraidd yn codi ar newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	10,437	0	53,470	0	63,907
Enillion (+) a cholledion (-) actiwaraidd yn codi ar newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	34,187	-27,574	55,000	-49,980	89,187
Enillion (+) a cholledion (-) profiad eraill	21,185	-52	36,090	5,050	57,275
Cyfanswm Budd Ôl-gyflogaeth a godwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	26,287	-31,482	89,071	-164,646	115,358

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu		Cyfanswm
	2019-2020 £000	2018-2019 £000	2019-2020 £000	2018-2019 £000	2019-2020 £000
Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn Gwrthdroi costau net a wnaed i'r Gweddill neu'r Diffyg ar y Ddarpariaeth o fuddion ôl-gyflogaeth yn unol â'r cod	-17,778	-14,501	-55,489	-119,716	-73,267
<i>Swm a godwyd mewn gwirionedd yn erbyn balansau'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn:</i>					
Cyfraniadau cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	5,473	5,337			5,473
Llai: Addasiad rhagdaliad *	0	1,594			0
Cyfraniadau Cyflogwr wedi'u haddasu	5,473	6,931			5,473
Buddion ymddeoliad sy'n daladwy i bensiynwyr			20,069	16,536	20,069

* rhagdaliad o £1.594m am gyfandaliadau'n ddyledus yn 2018 19 a 2019 20, a welir yn y Fantolen fel rhagdaliad ar 31 Mawrth 2018, ond sydd wedi'i wrthdroi ar 31 Mawrth 2019.

Asedau a Dyledion Pensiynau a Gydabyddir yn y Fantolen.

Mae'r swm a geir yn y fantolen sy'n codi o ddyled y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o ran ei gynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu		Cyfanswm
	31 Mawrth 2020 £000	31 Mawrth 2019 £000	31 Mawrth 2020 £000	31 Mawrth 2019 £000	31 Mawrth 2020 £000
Gwerth presennol y ddyled budd ddiffiniedig	251,505	296,328	1,684,330	1,793,470	1,935,835
Gwerth teg o asedau cynllun	-197,812	-210,875	0	0	-197,812
Is-gyfanswm	53,693	85,453	1,684,330	1,793,470	1,738,023
Symudiad arall yn y ddyled (+)/ased (-) (os yn berthnasol)	0	0	0	0	0
Dyled net yn codi o'r ddyled budd diffiniedig	53,693	85,453	1,684,330	1,793,470	1,738,023

Cysoni'r Symudiad yng Ngwerth Teg Asedau'r Cynllun

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
	31 Mawrth 2020 £000	31 Mawrth 2019 £000
Gwerth teg agoriadol asedau'r cynllun	210,875	189,541
Incwm llog	5,114	5,209
Elw (+)/colled (-) ailfesuriad:		
- yr elw ar asedau cynllun, gan eithrio'r swm a geir yn y gost llog net	-21,744	10,645
Cyfraniad gan gyflogwyr	5,473	6,931
Cyfraniadau gan weithwyr	2,246	2,159
Buddion a dalwyd	-4,152	-3,610
Gwerth teg clo asedau'r cynllun	197,812	210,875

Cysoni Gwerth Presennol Dyledion y Cynllun (Dyled Budd Ddiffiniedig)

	Dyledion a Ariannwyd: Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 31 Mawrth		Dyledion nas Ariannwyd: Cynllun Pensiwn yr Heddlu 31 Mawrth	
	2020	2019	2020	2019
	£000	£000	£000	£000
Balans agoriadol ar 1 Ebrill	296,328	250,443	1,793,470	1,645,360
Cost gwasanaeth presennol	15,445	12,918	39,900	28,440
Cost llog	7,287	6,909	44,020	41,780
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	2,246	2,159	7,150	7,020
Enillion (+) a cholledion (-) profiad eraill:				
- Enillion (+) a cholledion (-) actiwaraidd yn codi o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	-10,437	0	-53,470	0
- Enillion (+) a cholledion (-) actiwaraidd yn codi o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	-34,187	27,574	-55,000	49,980
- Enillion/colledion profiad eraill	-21,185	52	-36,090	-5,050
Costau gwasanaeth a roddwyd	280	0	-8,760	75,590
Trosglwyddiadau i Mewn	0	0	700	310
Buddion a dalwyd	-4,152	-3,610	-47,590	-49,960
Dyledion a ddilëwyd ar setliadau (lle bo'n berthnasol)	-120	-117	0	0
Balans clo ar 31 Mawrth	251,505	296,328	1,684,330	1,793,470

Roedd asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 2019-2020			Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 2018-2019		
	Dyfnbrisiau mewn Marchnadoedd Gweithredol	Prisiau nas dyfynnwyd mewn Marchnadoedd Gweithredol	Cyfanswm	Dyfnbrisiau mewn Marchnadoedd Gweithredol	Prisiau nas dyfynnwyd mewn Marchnadoedd Gweithredol	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Arian parod ac arian parod cyfwerth	980	0	980	5,424	0	5,424
Is-gyfanswm	980	0	980	5,424	0	5,424
Diogelwch Ecwiti: <i>Yn ôl math o ddiwydiant:</i>						
Defnyddiwr	0	0	0	5,248	0	5,248
Gweithgynhyrchu	0	0	0	6,313	0	6,313
Sefydliadau Ariannol	0	0	0	2,461	0	2,461
Iechyd a Gofal	0	0	0	13,483	0	13,483
Technoleg Gwybodaeth	0	0	0	3,689	0	3,689
Arall	0	0	0	7,160	0	7,160
Is-gyfanswm	0	0	0	38,354	0	38,354
Diogelwch Dyledion:						
Arall	0	0	0	0	30,641	30,641
Is-gyfanswm	0	0	0	0	30,641	30,641
Eiddo: <i>Yn ôl math:</i>						
Eiddo yn y DU	0	19,497	19,497	6,706	12,576	19,282
Eiddo Tramor	0	23	23	0	112	112
Is-gyfanswm	0	19,520	19,520	6,706	12,688	19,394

(Parhad)	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 2019-2020			Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 2018-2019		
	Dyfnbrisiau mewn Marchnadoedd Gweithredol	Prisiau nas dyfynnwyd mewn Marchnadoedd Gweithredol	Cyfanswm	Dyfnbrisiau mewn Marchnadoedd Gweithredol	Prisiau nas dyfynnwyd mewn Marchnadoedd Gweithredol	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ecwiti Preifat: Y DU a thramor	0	11,499	11,499	0	11,448	11,448
Is-gyfanswm	0	11,499	11,499	0	11,448	11,448
Cronfeydd Buddsoddi Eraill ac ymddiriedolaethau uned:						
Ecwitiâu	0	132,658	132,658	41,028	60,435	101,463
Seilwaith	0	4,549	4,549	0	4,151	4,151
Arall	0	28,606	28,606	0	0	0
Is-gyfanswm	0	165,813	165,813	41,028	64,586	105,614
Cyfansymiau	980	196,832	197,812	91,512	119,363	210,875

Sail am amcangyfrif Asedau a Dyledion

Mae dyledion wedi'u hasesu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull credyd uned amcanestynol, sef amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y dyfodol gan ddibynnu ar ragdybiaethau am gyfraddau marwoldeb, lefelau cyflog ayyb.

Mae dyledion y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Cymru wedi'u hamcangyfrif gan Hymans Robertson ac mae dyledion Cynllun Pensiwn yr Heddlu wedi'u hamcangyfrif gan Adran Actwari'r Llywodraeth. Mae'r ddau yn sefydliad actwari annibynnol, mae amcangyfrifon y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn seiliedig ar werth llawn diweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2019. Mae pandemig y Coronafeirws (COVID-19) wedi effeithio ar farchnadoedd ariannol ac eiddo byd-eang. O ganlyniad i'r anwadalarwydd mewn amodau marchnadoedd, mae adroddiadau prasio diwedd blwyddyn a roddir i Gronfa Bensiwn Gwynedd yn cynnwys datganiad fod ansicrwydd prasio sylweddol o ran cronfa eiddo'r DU a reolir ar ran Cronfa Bensiwn Gwynedd. Mae cyfanswm gwerth y gronfa hon ar 31 Mawrth 2020 yn £191m. Mae £19.5m (10%) yn briodol i Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru.

Mae amcangyfrif y dyledion budd diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd a ddefnyddir. Mae'r dadansoddiad sensitifrwydd isod wedi'i benderfynu yn seiliedig ar newidiadau posibl rhesymol o'r rhagdybiaethau sy'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd ac yn rhagdybio am bob newid fod y rhagdybiaeth yn newid tra mae'r holl ragdybiaethau eraill yn parhau'n gyson. Mae'r amcangyfrif yn y dadansoddiad sensitifrwydd wedi dilyn y polisiau cyfrifyddu am y cynllun h.y. ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio dull credyd uned amcanol. Ni wnaeth y dulliau a'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddir wrth baratoi'r dadansoddiad sensitifrwydd isod o'r rhai hynny a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

2019-2020	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	Cynnydd mewn rhagdybiaeth £000	Lleihad mewn rhagdybiaeth £000	Cynnydd mewn rhagdybiaeth £000	Lleihad mewn rhagdybiaeth £000
Hirhoedledd (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) mewn 1 flwyddyn)	10,060	-10,060	50,000	-50,000
Cyfradd chwyddiant (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	25,688	-25,688	130,000	-130,000
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	4,470	-4,470	17,000	-17,000
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	25,688	-25,688	130,000	-130,000
Cyfradd ar gyfer gostwng dyledion cynllun (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	-30,485	30,485	-163,000	163,000

Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2019-2020

Strategaeth Cyfateb Asedau a Dyledion (ALM)

Nid oes gan bwyllgor pensiynau Cyngor Gwynedd strategaeth cyfateb asedau a dyledion (ALM). Cyfrifoldeb y pwyllgor pensiynau yw strategaeth rheoli risgiau'r Gronfa. Mae rhaglen rheoli risg cyffredinol y Gronfa Bensiwn yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy marchnadoedd ariannol ac yn ceisio lleihau effeithiau andwyol posibl ar yr adnoddau sydd ar gael i dalu pensiynau. Mae'r Awdurdod Gweinyddu wedi creu Datganiad Strategaeth Ariannu ar y cyd ac Actiwariad y Gronfa, sy'n dweud sut y rheolir diddyledrwydd a risg o ran dyledion. Adolygwyd a diweddarwyd y Strategaeth yn dilyn y prisio actiwaraidd yn 2016. Mae wedi cymryd safbwynt cyffredinol o'r lefel o risg sy'n gynhenid yn y polisi buddsoddi a amlinellir yn y Datganiad Strategaeth Buddsoddiadau a gyhoeddir o dan Reoliad 12 Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Rheoli a Buddsoddi Cronfeydd) 2016, (y rheoliadau buddsoddi) a'r polisi ariannu a amlinellwyd yn y Datganiad. Mae'r dogfennau hyn yn parhau i gael eu hadolygu i sicrhau fod y proffil risg cyffredinol yn parhau'n briodol.

Effaith ar Lif Arian y Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Amcanion y cynllun yw cadw cyfraniadau cyflogwyr ar gyfradd mor gyson â phosibl. Mae Cyngor Gwynedd wedi cytuno ar strategaeth gydag actwari'r cynllun i gyflawni lefel ariannu o 100% dros yr 20 mlynedd nesaf. Monitrir lefelau ariannu'n flynyddol. Cwblheir y prisio tair blynedd nesaf yn ystod 2019-2020 i'w weithredu o fis Ebrill 2020.

Bydd angen i'r cynllun ystyried y newidiadau cenedlaethol i'r cynllun o dan Ddeddf Gwasanaethau Pensiynau Cyhoeddus 2013. O dan y Ddeddf, gall y Cynllun Pensiynau Llywodraeth Leol yng Nghymru a Lloegr a'r prif gynlluniau gwasanaeth cyhoeddus presennol eraill beidio â darparu buddion o ran gwasanaeth ar ôl 31 Mawrth 2014 (neu wasanaeth ar ôl 31 Mawrth 2015 ar gyfer prif gynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus eraill yng Nghymru a Lloegr). Mae'r Ddeddf yn darparu rheoliadau cynllun i gael eu gwneud o fewn fframwaith cyffredin, sefydlu cynlluniau enillion cyfartalog gyrfu newydd wedi'u hadbriso i dalu pensiynau a buddion eraill i weision cyhoeddus penodol.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn rhagweld talu £6.393 miliwn o gyfraniadau i'r cynllun yn 2020-2021.

Hyd cyfartalog cymhwysol y ddyled budd ddiffiniedig i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yw 22.2 mlynedd, 2019-2020, (22.2 mlynedd 2018-2019). Y cyfartaledd cymhwysol ar gyfer Cynllun Pensiwn yr Heddlu yw 21.0 mlynedd, 2019-2020, (22.0 mlynedd 2018-2019).

18. Lwfansau Aelodau

Mae costau'r Pwyllgor Archwilio wedi'u rhannu'n gyfartal rhwng y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl. Mae'r cyfanswm isod yn cynrychioli cyfanswm y gost am y flwyddyn.

Fel ar ddiwedd mis Mawrth 2019-20, roedd cyfanswm o 4 aelod. Ymddiswyddodd un aelod o fewn y flwyddyn.

	2019-2020		2018-2019	
	£000	Nifer Aelodau	£000	Nifer Aelodau
Lwfansau	11	4	13	5
Treuliau	0		1	
	11		14	

Ceir gwybodaeth bellach ar lwfansau taledig yr aelodau ar www.northwales-pcc.gov.uk.

19. Offerynnau Ariannol yn cynnwys Natur a Graddau'r Risgiau sy'n Codi

Y Grŵp sy'n talu'r risgiau a'r gwobrwyon ariannol, a chedwir y cyfrifon, y nodiadau a'r dadleniadau ategol yng Nghyfrifon y CHTh/Grŵp.

20. Cynlluniau Partneriaeth

Mae'r Grŵp ynghlwm mewn gwaith partneriaeth gyda Phentre Peryglon Cyf ac Ymddiriedolaeth yr Heddlu a'r Gymuned (PACT). Mae manylion am gyfrifon PACT a Phentre Peryglon ar gael ar gais.

21. Gweithrediadau/Cydweithrediad a Reolir ar y Cyd

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn rhan o nifer o gydweithrediadau (yn rhanbarthol a chenedlaethol). Ym mhob enghraifft mae'r cyfrifon Grŵp yn adlewyrchu ein cyfran o incwm, gwariant a llifioedd arian parod sy'n codi o strwythur y trefniant. Gan fod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn derbyn holl incwm a nawdd, bydd unrhyw incwm sy'n dderbyniadwy o strwythur y trefniant yn cael ei gredu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gan fod y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Prif Gwnstabl yn cynnwys y gwariant sy'n codi o'r cydweithrediadau hyn, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn credu'r Prif Gwnstabl gyda swm cyfatebol drwy'r nawdd o fewn y grŵp.

Mae canllaw CIPFA ar gyfrifyddu ar gyfer cydweithrediad wedi'i ystyried wrth benderfynu ar natur y cysylltiadau. Gan fod y mwyaf o drefniadau â rheolaeth ar y cyd drwy fwrdd rheoli strategol, ystyrir fod y mwyafrif wedi'u dosbarthu'n gywir fel gweithrediadau ar y cyd. Mae rhai trefniadau o natur gydweithredol ond wedi'u dosbarthu fel taliadau trydydd parti. Mae eraill yn cynnwys swyddogion o heddluoedd unigol yn cynnal dyletswyddau'n rheolaidd ond yn cael eu hariannu gan brif heddlu o grantiau a wnaed gan y Swyddfa Gartref, asiantaethau eraill neu sy'n cael eu hunan ariannu gan ffioedd a chostau.

Mae'r canlynol yn grwpio'r trefniadau i:

Cydweithrediad – Gweithrediadau ar y Cyd
Cydweithrediad – taliadau Trydydd Parti
Cydweithrediad – Grant/Hunan ariannwyd

Cydweithrediad – Gweithrediadau ar y Cyd

Sefydlwyd Uned Troseddau Trefnedig Rhanbarthol Gogledd Orllewin Lloegr (NWROCU) ym mis Ebrill 2009 sy'n dod â'r chwe heddlu rhanbarthol mewn cydweithrediad i ymdrin â throseddau difrifol a threfnedig ledled Gogledd Orllewin Lloegr. Mae cwmpasu gwaith nifer o dimau gyda Glannau Mersi fel y prif heddlu. Yn 2019-2020 trosglwyddwyd cyfrifoldeb swyddogaeth Gwasanaeth Unigolion Gwarchoddedig i'r Asiantaeth Troseddau Cenedlaethol. Mae'r swm a adlewyrchir yng nghyfrifon Heddlu Gogledd Cymru yn 2019-2020 yn £832k (£845k yn 2018-2019) gyda dadansoddiad yn ôl swyddogaeth fel a ganlyn:

2018-2019	Swyddogaethau	2019-2020		
		Gwariant	Incwm	Gwariant Net
Gwariant Net		Gwariant	Incwm	Gwariant Net
£'000		£'000	£'000	£'000
220	Uned Droseddau Ranbarthol	236	0	236
36	Cudd-wybodaeth Carcharorion	71	-29	42
8	Uned Gudd-wybodaeth Ranbarthol	25	-14	11
172	Uned Gudd-wybodaeth Dechnegol	189	-13	176
89	Gwasanaeth Unigolion Gwarchoddedig	-1	0	-1
162	Uned Gyfrinachol	178	-10	168
	Tîm Adfer Asedau Rhanbarthol	52	-52	0
6	Swyddog Diogelwch Gweithredol	13	-7	6
0	Troseddau Seiber	21	-21	0
0	GAIN	3	-3	0
107	Fforensig Cudd	256	-144	112
0	ACE	12	-12	0
0	ECURFT	14	-14	0
0	Atal	10	-10	0
0	Aflonyddu	12	-12	0
44	Cymorth Busnes	82	0	82
1	Grantiau Titan Eraill	46	-46	0
845	Cyfanswm	1,219	-387	832

Mae'r ymgyrchoedd ar y cyd canlynol gyda Swydd Gaer yn brif heddlu:

2018-2019	Swyddogaethau	2019-2020		
		Gwariant	Incwm	Gwariant Net
Gwariant Net		Gwariant	Incwm	Gwariant Net
£'000		£'000	£'000	£'000
73	Uned Chwilio Tanddwr ar y Cyd	102	-29	73
46	Drylliau Tanio Rhanbarthol	66	-10	56
2,834	Cynghrair Plismona Arfog	3,182	-114	3,068
579	Cynghrair Gŵn	661	-1	660
0	Cytundeb Hyfforddiant MET Cynghrair Plismona Arfog	225	-225	0
10	ANPR	10	0	10
3,542	Cyfanswm	4,246	-379	3,867

Mae'r ymgyrchoedd canlynol yn gydweithrediad gyda heddluoedd eraill yng Nghymru. Mae cyfran dybiannol o'r gwariant a'r incwm wedi'i adlewyrchu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr a ddyrannwyd yn ôl canran poblogaeth ledled Cymru.

CYFRAN O GYDWEITHREDIAD GWASANAETH 2019-2020		Uned Cudd-wybodaeth Gwrthderfysgaeth	Ymgynghorwyr Arbenigol Gwrthderfysgaeth
Gwariant Gros	Poblogaeth %	£000	£000
De Cymru	42.41%	5,032	237
Dyfed-Powys	16.50%	1,959	92
Gwent	18.84%	2,235	105
Gogledd Cymru	22.25%	2,640	125
Cyfanswm:	100.00%	11,866	559

Cyfanswm Incwm a Grantiau	Poblogaeth %	£000	£000
De Cymru	42.41%	-5,032	-237
Dyfed-Powys	16.50%	-1,959	-92
Gwent	18.84%	-2,235	-105
Gogledd Cymru	22.25%	-2,640	-125
Cyfanswm:	100.00%	-11,866	-559

CYFRAN O GYDWEITHREDIAD GWASANAETH 2018-2019		Uned Cudd-wybodaeth Gwrthderfysgaeth	Ymgynghorwyr Arbenigol Gwrthderfysgaeth
Gwariant Gros	Poblogaeth %	£000	£000
De Cymru	42.38%	3,893	201
Dyfed-Powys	16.54%	1,519	78
Gwent	18.80%	1,727	89
Gogledd Cymru	22.28%	2,046	106
Cyfanswm:	100.00%	9,185	474

Cyfanswm Incwm a Grantiau	Poblogaeth %	£000	£000
De Cymru	42.38%	-3,893	-201
Dyfed-Powys	16.54%	-1,519	-78
Gwent	18.80%	-1,727	-89
Gogledd Cymru	22.28%	-2,046	-106
Cyfanswm:	100.00%	-9,185	-474

Yn 2017 2018 sefydlwyd Tîm Cydweithredu Cymru Gyfan yn y tymor byr i gydlynu gweithgarwch presennol a nodi cyfleoedd newydd ar gyfer cydweithrediad ledled y pedwar Heddlu yng Nghymru. Arweinir y tîm gan Ddirprwy Brif Gwnstabl a chaiff ei ariannu'n seiliedig ar gyfraniadau wedi'u cytuno gan bob Heddlu yng Nghymru. Yn ystod 2019-20 cytunwyd y byddai'r tîm yn cael ei arwain gan Brif Gwnstabl Cynorthwyol gyda chostau'r rôl arweiniol hon yn cael eu talu gan yr heddlu cartref. Cyfanswm costau'r tîm yn 2019-2020 oedd £282k (2018-2019 – £396k). Roedd cyfraniad Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru i'r costau hyn yn £59k yn 2019-2020 (2018-2019 – £88k). Ym mis Rhagfyr 2019 daeth Prif Gwnstabl Cynorthwyol o Heddlu Gogledd Cymru yn arweinydd Tîm Cydweithredu Cymru Gyfan gyda'r costau o £41k yn 2019-2020 yn cael talu gan Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru.

Mae dyledwyr a chredydwyr o ran y trefniadau uchod wedi parhau ym mantolenni'r prif heddluoedd drwy gytundeb ar y ddwy ochr ar sail perthnasedd.

Cydweithrediad – Taliadau Trydydd Parti

Yr unig drefniant arwyddocaol o'r math hwn yw'r taliad a wnaed tuag at y Gwasanaeth Awyr Heddlu Cenedlaethol (NPAS) a oedd yn £0.457 miliwn yn 2019-2020 (£0.505 miliwn yn 2018-2019).

Cydweithrediad – Grant/Hunan ariannu

Mewn nifer o drefniadau cydweithredu gwnaeth Gogledd Cymru ddarparu swyddogion ar secondiad i gynorthwyo'r trefniadau. Cafodd ei ad dalu gan heddluoedd neu asiantaethau eraill a dderbyniodd arian grant gan y Swyddfa Gartref neu Lywodraeth Cymru i ofalu am gostau gwariant.

Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu

Telir Pensiynau Swyddogion Heddlu ar wahân i'r prif gyfrif refeniw. Telir cyfraniadau cyflogwyr a gweithwyr ac incwm Pensiynau eraill i'r cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu a'r holl wariant Pensiynau'r Heddlu allan o'r cyfrif. Mae Cynllun Pensiwn yr Heddlu yn gynllun nas ariennir. Fel y cyfryw, nid oes ganddo asedau buddsoddi. Mae angen i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ôl deddfwriaeth i weithredu Cronfa Bensiwn ac mae'r symiau i'w talu i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn i'w manylu yn ôl rheoliad. Mae Rheoliadau Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu 2007 yn darparu fod unrhyw ddiffyg ar y cyfrif yn cael ei drosglwyddo i gyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i gydbwysu'r nawdd i ddim. Ad-delir y diffyg hwn gan y Swyddfa Gartref ac fe'u ceir o fewn cyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Yn yr un modd, mae unrhyw weddill sy'n codi o'r gwariant sy'n llai na'r incwm sy'n ofynnol i'w had-dalu i'r Swyddfa Gartref gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae lefelau cyfraniad gweithiwr a chyflogwyr yn seiliedig ar ganrannau tâl pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan y Swyddfa Gartref ac yn amodol ar adbriso bob tair blynedd gan Adran Actwari'r Llywodraeth. Mae rhwymedigaethau pensiwn tymor hir wedi'u manylu o fewn nodyn 17 Buddion Ymddeoliad.

Mae'r cyfrif Pensiwn wedi'i lunio i ryddhau dyledion i dalu dyledion wrth iddynt fod yn ddyledus. Nid ydynt yn ystyried pensiynau a dyledion eraill ar ôl diwedd y cyfnod. Mae holl drafodion y gronfa yn cael eu trin yn unol â Pholisïau Cyfrifyddu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel yr amlinellir ar dudalennau 41 i 55. Gweinyddir y Gronfa Bensiwn drwy gytundeb trydydd parti.

2018-2019 £000	Cyfrif Cronfa	2019-2020 £000
	Cyfraniadau sy'n dderbyniadwy	
	Gan Gyflogwr:-	
12,616	- Arferol ¹	16,512
0	- Ymddeoliadau cynnar	0
1,111	- Cost Gyfalaf am Ymddeoliad Afiechyd	156
7,018	Cyfraniadau Aelodau	7,157
336	Gwerthoedd Trosglwyddo a dderbyniwyd	878
21,081	Cyfanswm Incwm	24,703
	Buddion Taladwy	
35,837	Pensiynau	37,896
11,605	Buddion wedi cyfnewid a chyfandaliad o fuddion ymddeoliad	6,899
0	Cyfandaliad o Fuddion Marwolaeth	237
	Taliadau i ac ar gyfrif ymadawyr	
10	Trosglwyddiad allan i gynlluniau eraill	0
33	Ad-daliad Cyfraniadau	42
47,485	Cyfanswm y symiau sy'n daladwy	45,074
26,404	Swm Net sy'n Daladwy am y flwyddyn cyn trosglwyddiad o'r Gronfa Heddlu	20,371
-26,404	Cyfraniad Ychwanegol o'r Gronfa Heddlu	-20,371
0	Swm net sy'n daladwy/derbyniadwy am y flwyddyn	0
	Datganiad Ased Net:	
60	Cyfraniadau'n ddyledus gan gyflogwr	60
21	Buddion pensiwn heb eu talu	21
-81	Asedau a dyledion presennol eraill (oni bai am ddyledion i dalu pensiynau a buddion eraill yn y dyfodol)	-81
0	Cyfanswm Dyledion	0

¹2018-19: Mae cyfraniad ychwanegol y Swyddfa Gartref yn seiliedig ar 21.3% o gyfraniad cyflogwyr fel yn ôl y Prisiad actiwaraid. Mae'r cyfrifon uchod yn seiliedig ar 24.2% o gyfraniad cyflogwr fel yn ôl y rheoliadau pensiwn
2019-20: Mae cyfraniad y Swyddfa Gartref a'r cyfrifon yn ôl y prisiad actiwaraid o 31.0%

Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu

1. Cyffredinol

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion y Prif Gwnstabl am y flwyddyn ariannol 2019-2020 a'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2020. Mae gofyn i'r Prif Gwnstabl baratoi Datganiad o Gyfrifon blynyddol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwiliad (Cymru) 2014. Mae'r Rheoliadau angen i'r cyfrifon gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu iawn. Mae'r arferion hyn yn bennaf yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2016-2017, a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a chanllaw statudol a roddir o dan adran 12 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003. Mae'r cod yn manylu'r egwyddorion ac arferion angenrheidiol i baratoi Datganiad o Gyfrifon Grŵp sy'n cyflwyno safbwynt 'gwir a theg' o sefyllfa ariannol, cyflawniad ariannol a llifoedd arian parod y Prif Gwnstabl, gan gynnwys datganiadau ariannol y grŵp. **Caiff y polisiau, yr egwyddorion a'r arferion hyn eu cymhwyso yn yr un modd i gyfrifon y Prif Gwnstabl fel y maent i gyfrifon y grŵp ac maent wedi'u hysgrifennu ar lefel y Grŵp. Ni fydd yr holl Bolisiau Cyfrifo yn berthnasol i'r Prif Gwnstabl, ond maent wedi'u cynnwys er mwyn cael set lawn o Bolisiau Cyfrifyddu o fewn y Grŵp.**

Mae'r confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn gost hanesyddol, a ddiwygir gan adbriso categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol anghyfredol.

2. Croniadau Incwm a Gwariant

Adroddir am weithgarwch yn y flwyddyn mae'n digwydd, nid yn unig pan wneir a derbynnir taliadau arian parod. Yn benodol:

- Cydnabyddir refeniw o werthiant nwyddau pan mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn trosglwyddo'r risgiau sylweddol a dyfarniadau perchnogaeth i'r prynwr. Mae'n debyg y bydd buddion economaidd neu bosibilrwydd gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodiad yn llifo at y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Cydnabyddir refeniw o ddarparu gwasanaethau i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd pan gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fesur canran cwblhad y trafodiad yn ddibynadwy. Mae'n debygol y gwnaiff buddion economaidd neu bosibilrwydd gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodiad lifo at y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Cofnodir cyflenwadau fel gwariant pan y'i defnyddir. Pan mae bwlch rhwng y dyddiad y derbynnir cyflenwadau a phryd y defnyddir nhw, cant eu trosglwyddo fel rhestr eiddo ar y Fantolen.
- Cofnodir costau o ran gwasanaethau a roddwyd (yn cynnwys gwasanaethau a ddarparwyd gan weithwyr) fel gwariant pan dderbynnir y gwasanaethau yn hytrach na phan wneir taliadau.
- Cyfrifir llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ac yn daladwy ar fenthyciadau yn y drefn honno fel incwm a gwariant ar sail y gyfradd log go iawn ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol, yn hytrach na'r llifoedd arian parod a oedd wedi'u gosod neu eu penderfynu gan y cytundeb.
- Pan mae refeniw a gwariant wedi'u cydnabod ond nid yw arian parod wedi'i dderbyn neu ei fod wedi talu dyledwr neu gredydwr am y swm perthnasol yn cael ei gofnodi yn y Fantolen. Gosodir y lefel isaf o £3k i'w osod am y trafodion hyn. Os na setlir dyledion, ysgrifennir balans y dyledwyr i lawr a gwneir cost i refeniw am yr incwm na fydd efallai'n cael ei gasglu.

3. Arian Parod ac Arian Cyfwerth

Cynrychiolir arian parod gan arian parod mewn llaw a blaendaliadau gyda sefydliadau ariannol sy'n ad daladwy heb gosb gyda hysbysiad o ddim mwy na 24 awr. Mae cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiadau a ellir aeddfedu ar unwaith o ddyddiad caffael ac sy'n barod yn drosadwy i symiau o arian parod hysbys gyda risg ansylweddol o newid mewn gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian Parod, mae arian parod a'r hyn sydd gyfwerth ag arian parod yn cael eu dangos mewn net o orddrafftiau banc sy'n ad daladwy ar alw ac yn ffurfio rhan hanfodol o reoli arian parod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

4. **Eitemau eithriadol**

Pan mae eitemau incwm a gwariant yn sylweddol, dadlennir eu natur a'u swm ar wahân, un ai ar flaen y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr neu yn y nodiadau i'r cyfrifon, gan ddibynnu ar ba mor sylweddol yw'r eitemau i ddeall perfformiad ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

5. **Addasiadau Cyfnod Blaenorol, Newidiadau mewn Polisiâu Cyfrifyddu, Amcangyfrifon a Gwallau**

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro gwall sylweddol. Mae newidiadau yn yr amcangyfrifon cyfrifyddu wedi'u cyfrifyddu'n rhagolygol, h.y. yn y blynyddoedd presennol ac yn y dyfodol a effeithir gan y newid ac nad ydynt yn esgor ar addasiad o'r cyfnod blaenorol.

Gwneir newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu ond pan mae angen gan arferion cyfrifyddu priodol neu mae'r newid yn rhoi gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynghylch effaith trafodion, digwyddiadau eraill a chyflyrau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Pan wneir newid, oni bai y dywedir fel arall, fe'i cymhwysir yn ôl weithredol drwy addasu balansau agoriadol a'r symiau cymharol am y cyfnod blaenorol fel petai fod y polisi newydd wedi bod yn gymwys erioed.

Cywirir gwallau sylweddol a ddarganfyddir mewn ffigyrau cyfnod blaenorol yn ôl weithredol drwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol am y cyfnod blaenorol.

6. **Costau i Refeniw Asedau Anghyfredol**

Nid yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn codi dibrisiant, adbrisiad a diffyg neu ddilead ar wahân i wasanaethau, gwasanaethau cymorth neu gyfrifon masnachu.

Nid yw'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd godi'r dreth gyngor i ariannu colledion a dileadau dibrisiant, adbrisiad neu ddiffyg. Fodd bynnag, mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthycy cyffredinol sydd gyfwerth i swm sy'n cael ei gyfrif ar sail ddarvoudus a benderfynir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn unol â chanllaw statudol.

Mae colledion a dileadau dibrisiant, adbrisiad a diffyg felly'n cael eu disodli gan y cyfraniad ym Malans y Gronfa Gyffredinol (Darpariaeth Refeniw), a thrwy addasu trafodiad gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

7. **Buddion Gweithwyr**

Buddion Taladwy yn ystod Cyflogaeth

Buddion gweithwyr tymor byr yw'r rhai hynny sydd i fod i'w setlo o fewn 12 mis o ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion fel cyflogau, gwyliau blynyddol taladwy ac absenoldeb salwch taladwy, bonysau a buddion anariannol (e.e. ceir) i weithwyr presennol. Maent yn cael eu cydnabod fel cost am wasanaethau yn y flwyddyn lle mae gweithwyr yn gwneud cymwynas â'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gwneir cronriad am gost absenoldeb sy'n codi o hawliadau gwyliau neu amser i ffwrdd yn lle a enillir gan weithwyr ond na chymerir cyn diwedd y flwyddyn y gall gweithwyr eu cario drosodd i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronriad ar y cyfraddau cyflog sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol, gan fod yn y cyfnod lle mae'r gweithiwr yn cymryd y budd. Codir y cronriad i'r Gweddill neu'r Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaeth, ond yna mae'n gwrthdroi drwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn fel y gall buddion gwyliau gael eu codi i refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau'n digwydd.

Buddion Terfynu

Buddion terfynu yw symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i derfynu cyflogaeth gweithiwr cyn y dyddiad ymddeoliad arferol neu benderfyniad gweithiwr i dderbyn diswyddiad gwirfoddol. Maent yn cael eu codi ar sail croniadau i'r llinell Costau Heb eu Dosbarthu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn ar y cynharaf: pan na all y Comisiynydd Heddlu a Throsedd dynnu'r cynnig o'r buddion hynny bellach; neu pan mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod costau ailstrwythuro.

Pan mae buddion terfynu'n cynnwys gwella pensiynau, mae darpariaethau statudol yn gofyn i Falans y Gronfa Gyffredinol gael ei godi gyda'r swm sy'n daladwy gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i'r gronfa bensiwn neu'r pensiwnwr yn y flwyddyn, nid y swm sy'n cael ei gyfrif yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn, mae angen neilltuad arian i ac o'r Gronfa Bensiwn wrth Gefn i ddisodli'r debydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddion terfynu gwella pensiwn a'u disodli gyda'r debydau am yr arian parod a delir i'r gronfa bensiwn a phensiwnwyr ynghyd ag unrhyw symiau tebyg sy'n daladwy ond yn ddi-dâl ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddion Ôl-Gyflogaeth

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyfranogi mewn dau gynllun pensiwn gwahanol. Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig sy'n berthnasol i gyflog a gwasanaethau.

Staff sy'n gyflogedig yn Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Staff yr Heddlu

Mae'r gweithwyr yn gymwys i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gyngor Gwynedd. Dywedodd yr asesiad actiwaraid bob tair blynedd yn 2016 fod angen i gyfraniad y cyflogwr angen cael ei osod o leiaf 16.3% y flwyddyn ynghyd â chyfandaliad o £0.8m i fodloni dyledion y gronfa. Gwnaeth yr asesiad bob tair blynedd a gynhaliwyd yn 2019 osod cyfradd sylfaenol o 19% o fis Ebrill 2020 gyda dim cyfandaliad.

Swyddogion Heddlu

Tan 2005 2006 cafodd cost cynllun pensiynau'r heddlu, a oedd yn gynllun buddion diffiniedig nas ariannwyd, ei fodloni gan Gyfrif Incwm a Gwariant yr Awdurdod Heddlu blaenorol. Yn 2006 2007 roedd newid yn y ffordd yr oedd pensiynau'r heddlu yn cael eu cyfrif. Crëwyd cronfa ganolog gan y Swyddfa Gartref i fodloni cost pensiynau a thaliadau cyfnewid. Mae Comisiynwyr Heddlu a Throsedd yn talu canran o gyflogau swyddogion i'r gronfa (31.0% ar hyn o bryd). Mae pensiynau anaf yn parhau i fod yn gyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a chânt eu bodloni o Gyfrif Incwm a Gwariant y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun buddion diffiniedig:

- mae dyledion Cronfa Bensiwn Gwynedd sydd wedi'u priodoli i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull uned a amcanir, h.y. asesiad o daliadau'r dyfodol a wneir o ran buddion ymddeoliad a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar dybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr ayyb, ac amcangyfrifon enillion amcanol gweithwyr presennol.
- mae'r dyledion yn cael eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ostyngiad yn seiliedig ar gyfradd ddangosol o elw ar fondiau Llywodraeth a addasir ar gyfer arenillion ychwanegol o fondiau corfforaethol ansawdd uchel (iBoxx Sterling Corporates AA).

- mae asedau Cronfa Bensiwn Gwynedd sydd wedi'u priodoli i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu cynnwys y Fantolen ar eu gwerth teg:
Sicrhad sydd â dyfynbris ar bris cynnig presennol

Sicrhad sydd â dim dyfynbris ar amcangyfrif proffesiynol
Sicrhad unedol ar bris cynnig presennol
Eiddo ar werth y farchnad.

- dadansoddir y newid yn y ddyled bensiynau net i'r cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth yn cynnwys:

- (i) Cost Gwasanaeth Presennol – y cynnydd yng ngwerth presennol y ddyled budd ddiffiniedig sy'n arwain o wasanaeth gweithwyr yn y cyfnod presennol sydd wedi'i ddyrannu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.
- (ii) Cost Gwasanaeth Blaenorol – y cynnydd mewn dyledion o ganlyniad i ddiwygiad neu gwtogiad cynllun y mae eu heffaith yn berthnasol i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd cynharach sydd wedi'u debydu i'r Gweddill neu'r Diffyg ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel rhan o Gostau Heb eu Dosbarthu.
- (iii) Llog net ar y ddyled budd ddiffiniedig net (ased) – y gost llog net i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd o'r newid yn ystod y cyfnod yn y ddyled ddiffiniedig net (ased) sy'n codi o dreigl amser. Caiff ei godi i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Cyfrifir hyn drwy gymhwyso'r gyfradd ostyngiad a ddefnyddir i fesur y ddyled budd ddiffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r ddyled budd ddiffiniedig net (ased) ar ddiwedd y cyfnod gan ystyried unrhyw newidiadau yn y ddyled budd ddiffiniedig net (ased) yn ystod y cyfnod o ganlyniad i gyfraniad a thaliadau budd.

Cofiannau sy'n cynnwys:

- (i) Elw ar asedau cynllun – gan eithrio symiau a geir yn y llog net ar y ddyled budd diffiniedig net (ased) a chodir y Gronfa Bensiynau wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall.
- (ii) Enillion neu golledion actiwaraid - newidiadau yn y ddyled pensiynau net sy'n codi oherwydd nad yw digwyddiadau'n cyd fynd â thybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraid diwethaf neu oherwydd bod yr actiwaraid wedi diweddarau eu tybiaethau a godir i'r Gronfa Bensiynau wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall.

Cyfraniadau a dalwyd i Gronfa Bensiwn Gwynedd – arian parod a delir fel cyfraniadau cyflogwyr i'r gronfa bensiwn wrth setlo dyledion. Nid chyfrifir hyn fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeoliad, mae darpariaethau statudol angen balans y Gronfa Gyffredinol i'w godi gyda'r symiau sy'n daladwy gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn, mae hyn yn golygu fod trosglwyddiadau i ac o'r Gronfa Bensiynau wrth Gefn yn disodli debydau a chredydau tybiannol ymddeoliad a'u disodli â'r debydau am arian parod a delir i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr ac ynghyd ag unrhyw symiau eraill sy'n daladwy ond na thalwyd ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Bensiynau wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiannol ar y Gronfa Gyffredinol o fod angen cyfrif am fuddion ymddeoliad ar sail fod llifoedd arian parod yn cael eu hennill yn hytrach na buddion.

Buddion Diamod

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd rymoedd cyfyngedig i wneud dyfarniadau diamod o fuddion ymddeoliad pan geir ymddeoliadau cynnar. Cronnir unrhyw ddyledion a amcangyfrifir i godi o ganlyniad unrhyw ddyfarniad i unrhyw aelod o staff ym mlwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad. Cânt eu cyfrifyddu am ddefnyddio'r un polisïau fel sy'n gymwysedig i'r Cynllun Pensiynau Llywodraeth Leol ac yn unol â phroses ymddeoliad cynnar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

8. Digwyddiadau ar ôl y Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, sy'n ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pan awdurdodir y Datganiad Cyfrifon i'w gyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:

- y rhai hynny sy'n rhoi tystiolaeth o amodau a fodolodd ar ddiwedd y cyfnod adrodd, sydd angen i'r Datganiad o Gyfrifon gael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rhai hynny sy'n dangos amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd, sydd ddim angen addasu'r Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle mae categori o ddigwyddiadau yn cael effaith sylweddol, gwneir dadleniad yn y nodiadau o natur y digwyddiadau ac amcan o'u heffaith ariannol.

Ni adlewyrchir pethau sy'n digwydd ar ôl dyddiad awdurdodi eu cyhoeddi yn y Datganiad o Gyfrifon.

9. Offerynnau Ariannol

Dyledion Ariannol

Cydnabyddir Dyledion Ariannol ar y Fantolen pan mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac sy'n cael eu mesur yn gychwynnol ar werth teg ac o ganlyniad yn cael eu trosglwyddo ar eu cost ohiriedig. Mae costau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr am log taladwy yn seiliedig ar swm cario ymlaen y ddyled, wedi llusosi gan gyfradd log go iawn am yr offeryn. Y gyfradd log go iawn yw'r gyfradd sy'n union yn gostwng y taliadau arian parod amcanol yn y dyfodol dros oes yr offeryn i'r swm y cydnabuwyd yn wreiddiol.

Mae'r swm a gyflwynir yn y fantolen o ran benthycia tymor hir a byr yw'r prif swm gweddilliol sy'n ad-daladwy (ynghyd â llog cronedig). Llog a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy yn y flwyddyn yn ôl y cytundeb benthyciad.

Credydur a debydir enillion a cholledion adbryniad neu setliad cynnar benthycia i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn adbrynu/setliad. Fodd bynnag, lle mae adbrynu wedi digwydd fel rhan o ailstrwythuro'r portffolio benthyciad sy'n cynnwys diwygio neu gyfnewid offerynnau presennol, mae'r premiwm neu'r gostyngiad yn cael ei ddiwynnu neu ei hychwanegu yn y drefn honno i gost ohiriedig y benthyciad newydd neu ddiwygiol. Mae'r dibrisiant i'r Datganiad Incwm a Gwariant yn cael ei wasgaru dros oes y benthyciad gan addasiad i'r gyfradd log go iawn.

Pan mae premiymau neu ostyngiadau wedi'u codi i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, mae rheoliadau'n caniatáu'r effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol i gael ei ledaenu yn y dyfodol. Polisi'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw lleadaenu'r elw neu'r golled dros y tymor a oedd yn weddill ar y benthyciad yr oedd y premiwm yn daladwy neu gellid derbyn gostyngiad pan gafodd ei ad dalu. Rheolir y cysoni symiau a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr i'r gost net sy'n ofynnol i gwrdd â Balans y Gronfa Gyffredinol gan y trosglwyddiad i neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn.

Asedau Ariannol

Dosberthir asedau ariannol i ddau fath:

- benthyciadau a derbyniadau sy'n asedau sydd ag ad-daliadau sefydlog neu bendant ond nas dyfynnir mewn marchnad weithredol
- asedau ar gael i'w gwerthu sy'n asedau sydd â phris marchnad a osodwyd a/neu sydd ddim â thaliadau sefydlog neu bendant

Benthyciadau a Derbyniadau

Cydnabyddir benthyciadau a derbyniadau ar y Fantolen pan mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac sy'n cael eu mesur yn gychwynnol ar werth teg. O ganlyniad, cânt eu mesur ar eu cost ohiriedig yn cael eu trosglwyddo ar eu cost wedi'i dileu. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr am log derbyniadwy yn seiliedig ar swm cario ymlaen yr ased, wedi lluosu gan gyfradd log go iawn am yr offeryn. Am y mwyafrif o'r benthyciadau mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi'i wneud, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm sy'n weddill sy'n dderbyniol (ynghyd â llog cronedig) a llog a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yw'r swm derbyniadwy am y flwyddyn yn y cytundeb benthyciad.

Pan nodir asedau fel rhai diffygiol oherwydd y tebygolrwydd yn codi o ddigwyddiad blaenorol na wneir taliadau sy'n ddyledus o dan gytundeb, dibrisir yr ased a chodir cost i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mesurir y golled diffyg fel y gwahaniaeth rhwng y swm cario ymlaen a gwerth presennol y llifoedd arian parod diwygiedig y dyfodol a ostyngir ar gyfradd log go iawn wreiddiol yr ased.

Credydir a debydir unrhyw enillion a cholledion wrth ddatgydnabod ased i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Asedau sydd ar gael i'w gwerthu

Cydnabyddir asedau ar gael i'w gwerthu ar y Fantolen pan mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac sy'n cael eu mesur yn gychwynnol a'u cario ymlaen ar werth teg. Pan mae'r ased â thaliadau sefydlog neu bendant, mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr am log derbyniadwy yn seiliedig ar gost ohiriedig yr ased wedi'i lluosu â'r gyfradd log go iawn am yr offeryn. Pan nad oes taliadau sefydlog neu bendant, credydir incwm (e.e. rhandaliadau) i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr pan dderbynnir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Cynhelir asedau yn y Fantolen ar werth teg. Mae gwerthoedd yn seiliedig ar y technegau canlynol:

- offerynnau gyda dyfynbrisiau marchnad – y pris marchnad
- offerynnau eraill gyda thaliadau sefydlog neu bendant – dadansoddiad llif arian gostyngol
- cyfrannau ecwiti gyda dim dyfynbrisiau marchnad – cymeradwyaeth annibynnol o brisiadau cwmni.

Dosberthir y mewnbynnau i'r technegau mesur yn unol â'r tair lefel ganlynol:

- Mewnbynnau Lefel 1 – dyfynbrisiau (heb addasu) mewn marchnadoedd gweithredoedd am asedau unfath y gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gael mynediad ar y dyddiad mesur.

- Mewnbynnau Lefel 2 – mewnbynnau oni bai am ddyfynbrisiau a geir o fewn Lefel 1 sy'n weladwy ar gyfer yr ased, un ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.
- Mewnbynnau Lefel 3 – mewnbynnau anweladwy am yr ased.

Cloriannir newidiadau mewn gwerth teg gan fynediad yn y Gronfa Ar Gael i'w Gwerthu wrth Gefn a chydabyddir yr elw/colled yn y Gweddill neu'r Diffyg ar Adbriso Asedau Ariannol Ar Gael i'w Gwerthu. Yr eithriad yw lle mae colledion diffyg wedi'u hachosi. Debydir y rhain i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, ynghyd ag unrhyw elw neu golled net am yr ased a gronwyd yn y Gronfa Ar Gael i'w Gwerthu wrth Gefn.

Pan nodir asedau fel rhai diffygiol oherwydd y tebygolrwydd yn codi o ddigwyddiad blaenorol na wneir taliadau sy'n ddyledus o dan gytundeb (taliadau sefydlog neu bendant) neu mae'r gwerth teg yn syrthio o dan gost, dibrisir yr ased a chodir cost i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Os oes gan yr ased daliadau sefydlog neu bendant, mesurir y golled diffyg fel y gwahaniaeth rhwng y swm cario ymlaen a gwerth presennol y llifoedd arian parod diwygiedig y dyfodol a ostyngir ar gyfradd log go iawn wreiddiol yr ased. Fel arall, mesurir y golled diffyg fel unrhyw ddiffyg o werth teg o'i gymharu â chost caffael yr offeryn (net unrhyw brif ad-daliad a dilead). Mae asedau ariannol a gadwyd ar gost ohiriedig yn cael eu dangos gyda net o lwfans colled (lle mae'n sylweddol) sy'n adlewyrchu'r tebygolrwydd ystadegol y bydd y benthyciwr neu'r dyledwr yn methu bodloni eu hymrwymadau cytundebol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Credydir a debydir unrhyw enillion a cholledion sy'n codi wrth ddatgydnabod yr ased i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, ynghyd ag unrhyw enillion neu golledion cronodig a gydnabuwyd yn flaenorol yn y Gronfa Ar Gael ac Ar Werth wrth Gefn. Os na ellir mesur y gwerth teg yn ddibynadwy, caiff yr offeryn ei gario ymlaen ar gost (namyn unrhyw golledion diffyg).

10. **Grantiau a Chyfraniadau Llywodraeth**

P'un ai'n daladwy ar gyfrif, mewn rhandaliadau neu mewn ôl ddyledion, mae cyfraniadau a rhoddion grant llywodraeth a thrydydd parti yn cael eu cydnabod fel dyledion gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd pan mae sicrwydd rhesymol y gwnaiff:

- y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gydymffurfio gyda'r amodau sydd ynghlwm i'r taliadau, ac
- y derbynir y grantiau neu gyfraniadau.

Nid yw symiau a gydnabyddir fel dyledion i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr hyd nes y bodlonir amodau sydd ynghlwm i'r grant neu gyfraniad. Mae amodau yn manylu fod angen i fuddion economaidd yn y dyfodol neu bosiblwydd gwasanaeth a ymgorfforir yn yr ased a gafwyd gan ddefnyddio'r grant neu gyfraniad gael eu defnyddio gan y derbynnydd fel y manylir. Fel arall, rhaid i fuddion economaidd y dyfodol neu bosiblwydd gwasanaeth gael eu dychwelyd at y trosglwyddwr.

Mae arian a fenthycwyd fel grantiau a chyfraniadau nad yw amodau wedi'u bodloni yn cael eu cario yn Fantolen fel credydwr. Pan fodlonir amodau, credydir y grant neu'r cyfraniad i'r gwasanaeth perthnasol (grantiau a chyfraniadau refeniw priodol) neu Drethiant ac Incwm Grant Amhenodol (grantiau refeniw heb ei glustnodi a holl grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Pan gredydir grantiau cyfalaf i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn. Os yw grant eto i'w ddefnyddio i ariannu gwariant cyfalaf, fe'i trosglwyddir i Gronfa Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso wrth Gefn. Bydd yn cael ei anfon at y Cyfrif Addasu Cyfalaf lle mae wedi'i gymhwyso. Trosglwyddir symiau yn y Gronfa Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith maent wedi'u cymhwyso i ariannu gwariant cyfalaf.

11. Llog mewn endidau eraill

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fuddiannau sylweddol mewn endidau eraill sydd â natur is gwmni, cyswllt ac endidau a reolir ar y cyd. Mae angen paratoi cyfrifon grŵp oherwydd hyn. Mae llogau cyfrifon endid unigol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd mewn endidau eraill yn cael eu cofnodi yn unol ag arfer cyfrifyddu iawn. O ran cyfrifon grŵp Heddlu Gogledd Cymru a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd, ystyrir Prif Gwnstabl Gogledd Cymru yn is gwmni sy'n eiddo 100% i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

12. Rhestr eiddo a Chytundebau tymor hir

Ceir rhestr eiddo yn y Fantolen ar y gost isaf a'r gwerth net dichonadwy. Neilltuir cost rhestr eiddo gan ddefnyddio'r fformiwla costio cyntaf i mewn cyntaf allan (FIFO). Cyfrifir cytundebau tymor hir ar y sail o godi'r Gweddill neu'r Diffyg ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau gyda'r gwerth gwaith neu wasanaethau a dderbynnir o dan y cytundeb yn ystod y flwyddyn ariannol.

13. Gweithrediadau ac Asedau a Reolir ar y Cyd

Mae gweithrediadau a reolir ar y cyd yn weithgarwch a ymglymerir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar y cyd â mentrwyr eraill sy'n cynnwys defnyddio asedau ac adnoddau'r mentrwyr yn hytrach na sefydlu endid ar wahân. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod ar y Fantolen yr asedau mae'r Comisiynydd yn eu rheoli, yn cynnwys ei gyfran o unrhyw asedau a gedwir ar y cyd a'r dyledion mae'r Comisiynydd yn eu cael gan gynnwys ei gyfran o unrhyw ddyledion sydd ganddo ar y cyd. Mae'n debydu ac yn credydu'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr gyda'r gwariant ac unrhyw gyfran o wariant a gafwyd ar y cyd a'r gyfran o incwm a enillir o weithgarwch y gweithrediad.

Mae asedau a reolir ar y cyd yn eiddo, peiriannau neu offer a reolir ar y cyd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a mentrwyr eraill, gyda'r asedau'n cael eu defnyddio i gael buddion am y mentrwyr. Nid yw'r fenter ar y cyd yn cynnwys sefydlu endid ar wahân. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyfrif am ond ei gyfran ef o'r asedau a reolir ar y cyd, y dyledion a'r treuliau mae'n ei gael ar ei ran ef ei hun neu ar y cyd ag eraill o ran ei ddiddordeb yn y fenter ar y cyd a'r incwm a enillir o'r fenter. Gellir gweld manylion unrhyw weithrediadau a reolir ar y cyd yn Nodyn 38 i'r Cyfrifon.

14. Prydlesi

Mae prydlesi cyllid yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a'r dyfarniadau sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth yr eiddo, peiriannau neu offer o'r prydleswr i'r daliwr prydles. Dosberthir holl brydlesi eraill fel prydlesi gweithredol.

Pan mae prydles yn gofalu am dir ac adeiladau, ystyrir yr elfennau tir ac adeiladau fel rhai ar wahân wrth ddsbarthu.

Mae trefniadau nad oes gan statws cyfreithiol prydles ond yn cyfleu'r hawl i ddefnyddio ased yn gyfnewid am daliad wedi'u cyfrif o dan y polisi hwn lle mae cwblhau'r trefniant yn dibynnu ar ddefnyddio asedau penodol.

Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel Deiliad Prydles

Prydlesi Cyllid

Cydnabyddir eiddo, peiriannau ac offer a gedwir o dan brydlesi cyllid ar y Fantolen ar ddechrau'r brydles ar ei werth teg sydd wedi'i fesur ar ddechrau'r brydles (neu werth presennol y taliadau prydles sylfaenol, os yn is). Cyfatebir yr ased a gydnabyddir gan y ddyled am y rhwymedigaeth i dalu'r prydleswr. Ychwanegir costau uniongyrchol cychwynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd i swm cario ymlaen yr ased. Mae

premiymau a delir wrth ddod i'r brydles yn cael eu cymhwyso i ddibrisio dyled y brydles. Codir rhenti wrth gefn fel treuliau yn y cyfnodau y ceir hwy.

Rhennir taliadau prydles rhwng:

- cost am gaffael y llog yn yr eiddo, peiriannau neu offer a gymhwysir i ddibrisio dyled y brydles, a
- cost gyllid (a ddebydir i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr).

Mae eiddo, peiriannau ac offer a gydnabyddir o dan brydlesi cyllid yn cael eu cyfrif gan ddefnyddio'r polisïau a gymhwysir yn gyffredinol i asedau o'r fath, yn amodol ar ddibrisiant sy'n cael eu codi dros gyfnod y brydles os yw hyn yn fyrrach nag oes ddefnyddiol amcanol yr ased (lle nad yw perchnogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddiwedd cyfnod y brydles).

Nid yw'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd godi'r dreth gyngor i ofalu am ddibrisio neu adbriso a cholledion diffyg sy'n codi o asedau sy'n cael eu prydlesu. Yn hytrach, gwneir cyfraniad blynyddol darbodus o gronfeydd refeniw tuag at y buddsoddiad cyfalaf tybiedig yn unol â gofynion statudol. Mae dibrisio ac adbriso a cholledion diffyg felly'n cael eu disodli gan gyfraniad refeniw ym Malans y Gronfa Gyffredinol, drwy addasu trafodiad gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Prydlesi Gweithredol

Codir rhenti a delir o dan brydlesi gweithredol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel traul am ddefnyddio eiddo, peiriannau ac offer a brydleswyd. Mae costau ar sail llinell union dros oes y brydles hyd yn oed os nad yw hyn yn cyfateb i'r patrwm o daliadau (e.e. mae cyfnod rhydd o rent ar ddechrau'r brydles).

Y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel Prydleswr

Mae prydleswr yn prydlesu eiddo, peiriannau neu offer o dan drefniant prydles i bobl eraill.

Prydlesi Cyllid

Os yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn caniatáu prydles gyllid ynghylch eiddo neu beiriant neu offer, dibrisir yr ased perthnasol o'r fantolen fel gwarediad. Ar ddechrau'r brydles mae swm cario ymlaen yr ased yn y fantolen, (boed yn eiddo, peiriannau neu offer neu asedau a gadwyd i'w gwerthu) yn cael eu dibrisio i'r llinell wariant gweithredu arall yn y datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled ar waredu. Mae elw sy'n cynrychioli buddsoddiad net y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn y brydles, yn cael ei chredydu i'r un llinell yn y datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr hefyd fel rhan o'r elw neu'r golled ar waredu (h.y. wedi'i ddebydu yn erbyn gwerth cario ymlaen yr ased ar adeg y gwarediad), a gyfatebir gan ased prydles (dyledwr tymor hir) ar y fantolen.

Rhennir derbyniadau rhenti prydles rhwng:

- cost am gaffael y llog yn yr eiddo wedi cymhwyso i nodi dyledwr y brydles (ynghyd ag unrhyw bremiymau a dderbynnir), ac
- incwm cyllid (a gredydir i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr).

Nid yw'r elw a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar warediad i'w ganiatáu gan statud i gynyddu Balans y Gronfa Gyffredinol ac mae gofyn ei drin fel derbynneb gyfalaf. Pan mae premiwm wedi'i dderbyn, anfonir hyn allan o falans y gronfa gyffredinol i'r gronfa derbynebau cyfalaf wrth gefn yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn. Pan setlir y swm dyledus o ran ased y brydles gan dalu rhenti mewn blynyddoedd ariannol yn y dyfodol, anfonir hyn allan o falans y gronfa gyffredinol i'r gronfa derbynebau cyfalaf gohiriedig wrth gefn yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn.

Pan dderbynnir rhenti'r dyfodol, defnyddir yr elfen am y dderbynneb gyfalaf am waredu'r ased i nodi dyledwr y brydles. Ar y pwynt hwn trosglwyddir y derbynebau cyfalaf gohiriedig i'r gronfa derbynebau cyfalaf wrth gefn. Nid yw gwerth dibrisiad gwarediadau yn gost yn erbyn y dreth gyngor, gan fod cost asedau anghyfredol wedi'u darparu'n llawn ar gyfer trefniadau ar wahân o dan gyllido cyfalaf. Priodolir symiau felly i'r cyfrif addasu cyfalaf o falans y gronfa gyffredinol drwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn.

Prydlesi Gweithredol

Os yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn caniatáu prydles weithredol dros eiddo neu beiriant neu offer, cedwir yr ased yn y fantolen. Credydir incwm rhentu i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y datganiad incwm a gwariant hollgynhwysfawr. Gwneir credydau ar sail llinell union dros oes y brydles hyd yn oed os nad yw hyn yn cyfateb i'r patrwm o daliadau (e.e. telir premiwm ar ddechrau'r brydles). Ychwanegir costau uniongyrchol cychwynnol wrth drafod neu drefnu'r brydles i swm cario ymlaen yr ased berthnasol a'i chodi fel cost dros gyfnod y brydles ar yr un sail ag incwm rhentu.

15. Gorbenion a Gwasanaethau Cymorth

Codir costau gorbenion a gwasanaethau cymorth i segmentau gwasanaeth yn unol â threfniadau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd am atebolrwydd a chyflawniad ariannol.

16. Eiddo, Peiriannau ac Offer

Mae asedau sy'n gorfforol ac a gedwir i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i bobl eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac mae disgwyl iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dosbarthu fel Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Cydnabyddiaeth

Mae gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer yn cael eu cyfalafu ar sail croniadau, ar yr amod ei fod yn debyg fod buddion economaidd y dyfodol neu bosibilrwydd gwasanaeth sy'n gysylltiedig y bydd yr eitem yn llifo at y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gall cost yr eitem gael ei mesur yn ddibynadwy. Codir gwariant sy'n cynnal ond nid yw'n ychwanegu at bosibilrwydd ased i gyflawni buddion economaidd yn y dyfodol neu bosibilrwydd gwasanaeth (h.y. atgyweiriadau a chynnal a chadw) fel cost pan dynnir.

Mesur

Mesurir asedau ar gost i ddechrau, sy'n cynnwys:

- y pris prynu
- unrhyw gostau sydd i'w briodoli â dod â'r ased i'r lleoliad a'r amod sy'n angenrheidiol iddo allu gweithredu yn y modd a fwriadwyd gan reolwyr
- os yw'n berthnasol, amcangyfrif cychwynnol costau datgymalu a symud yr eitem ac yna adfer y safle lle'r oedd.

Nid yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyfalafu costau benthyca a dynnir pan mae asedau'n cael eu hadeiladu.

Ystyrir cost arall heblaw drwy bryniad i fod ei werth teg, oni bai nad oes gan y caffael sylwedd masnachol (h.y. ni wnaiff arwain at amrywiad yn y llifoedd arian parod i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd). Yn yr achos olaf, lle ceir ased drwy gyfnewidiad, cost y caffael yw swm yr ased a garir ymlaen a ildir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Mesurir asedau a roddir ar werth teg i ddechrau. Mae'r gwahaniaeth rhwng gwerth teg ac unrhyw ystyriaeth a delir wedi'i gredydu i'r llinell Incwm Trethiant a Grant Amhenodol y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, (oni bai fod y rhodd wedi'i wneud yn amodol). Hyd nes y bodlonir amodau, cedwir yr elw yn y Cyfrif Asedau Rhoddedig. Pan gredydir elw i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn.

Carir asedau yna yn y Fantolen gan ddefnyddio'r sail mesur canlynol:

- Seilwaith, asedau cymunedol ac asedau'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol dibrisiol
- Preswylfeydd a holl asedau eraill gwerth teg wedi'i benderfynu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (h.y. gwerth defnydd presennol neu EUV).

Os nad oes tystiolaeth marchnad o werth presennol oherwydd natur arbenigol yr ased, defnyddir cost amnewid dibrisiedig yn lle gwerth teg.

Os yw asedau sydd ddim yn eiddo ag oesau defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau), defnyddir sail cost hanesyddol dibrisiedig yn lle gwerth presennol.

Mae asedau a geir yn y Fantolen ar werth presennol yn cael eu hadbriso'n ddigonol ac yn rheolaidd i sicrhau nad yw eu swm cario ymlaen yn sylweddol wahanol i'w gwerth teg ar ddiwedd y flwyddyn, o leiaf bob pum mlynedd. Cyfatebir cynnydd yn y prisiadau gan gredydau i'r Gronfa Adbriso wrth Gefn i gydnabod elw heb ei wireddu. Yn eithriadol, gall elw gael ei gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr lle maent yn codi o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol.

Pryd nodir gostyngiadau mewn gwerth, cânt eu cyfrif fel a ganlyn:

- Lle mae balans o elw adbriso am yr ased yn y Gronfa Adbriso wrth Gefn, nodir swm cario ymlaen yr ased yn erbyn y balans (hyd at swm yr elw cronodig)
- Lle nad oes balans yn y gronfa adbriso wrth gefn neu falans annigonol, nodir swm cario ymlaen yr ased yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Adbriso wrth Gefn yn cynnwys elw adbriso a gydnabyddir ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad ei weithrediad ffurfiol. Mae enillion sy'n codi cyn y dyddiad hwn yn cael eu cydgrynhoi i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Diffyg

Asesir asedau ar bob diwedd blwyddyn ynghylch a oes unrhyw arwydd fod ased yn ddiffygiol. Cydnabyddir colled diffyg am y diffyg pan mae arwyddion yn bodoli ac yr amcangyfrifir unrhyw wahaniaethau posibl i fod yn sylweddol, pan amcangyfrifir swm adferadwy'r ased a, phan mae hyn yn llai na swm cario ymlaen yr ased.

Pan nodir colledion diffyg, fe'u cyfrifir fel a ganlyn:

- Lle mae balans o elw adbriso am yr ased yn y Gronfa Adbriso wrth Gefn, nodir swm cario ymlaen yr ased yn erbyn y balans (hyd at swm yr elw cronodig)
- Lle nad oes balans yn y gronfa adbriso wrth gefn neu falans annigonol, nodir swm cario ymlaen yr ased yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Os yw colled diffyg yn cael ei gwrthdroi wedi hynny, credydir y gwrthdroi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer dibrisiant a fyddai wedi'i godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiant

Darperir dibrisiant ar holl asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer gan ddyraniad systematig eu symiau dibrisiol dros eu bywydau defnyddiol. Gwneir eithriad ar gyfer asedau heb unrhyw fywyd defnyddiol y gellir ei neilltuo (h.y. tir rhydd ddaliadol) ac asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio eto (asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Os oes gan ased gydrannau sylweddol gyda gwerth sylweddol, dibrisir y cydrannau ar wahân. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi cymhwyso'r cyfyngiadau isaf canlynol a chydabyddir cydrannau ar wahân dim ond pan:

- (i) Mae gweddill oes y gydran rhwng 0 a 10 mlynedd a gwerth y gydran dros £500k
- (ii) Mae gweddill oes y gydran rhwng 10 a 15 mlynedd a gwerth y gydran dros £750k
- (iii) Mae gweddill oes y gydran rhwng 15 ac 20 mlynedd a gwerth y gydran dros £1,000k
- (iv) Mae gweddill oes y gydran rhwng 20 a 30 mlynedd a gwerth y gydran dros £1,250k
- (v) Mae gweddill oes y gydran rhwng 30 a 40 mlynedd a gwerth y gydran dros £1,500k
- (vi) Mae gweddill oes y gydran rhwng 40 a 50 mlynedd a gwerth y gydran dros £2,000k
- (vii) Mae gweddill oes y gydran rhwng 50 a 60 mlynedd a gwerth y gydran dros £4,000k

Math o Ased:	Polisi Dibrisiad:
Adeiladau	Wedi dibrisio dros yr oes ddisgwyliedig fel y dywedodd y prisiwr ar drefn llinell syth a'u hailbriso o leiaf pob 5 mlynedd
Offer Cyfrifiadurol	Llinell syth dros 3 i 5 mlynedd yn dechrau yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.
Offer Cyffredinol, Dodrefn a Ffitiadau ac Offer Radio	Llinell syth dros 7-10 mlynedd yn dechrau yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.
Cerbydau	Llinell syth dros 4 mlynedd yn dechrau yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.
Tir	Nid oes dibrisiant ar dir heb ei ddatblygu.

Mae enillion ailbriso hefyd yn dibrisio. Mae swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant werth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Adbriso wrth Gefn i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Gwaredu ac Asedau Anghyfredol sy'n cael eu dal i'w Gwerthu

Pan fydd yn dod yn debygol y bydd swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy drafodiad gwerthiant yn hytrach na thrwy ei ddefnyddio'n barhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased wedi'u dal i'w Gwerthu. Mae'r ased yn cael ei adbriso yn union cyn iddo gael ei ailddosbarthu ac yna yn cael ei gario ar y gwerth isaf rhwng y swm hwn a'r gwerth teg llai'r costau i'w werthu. Pan fydd gostyngiad dilynol yn y gwerth teg llai'r costau i'w werthu, mae'r golled yn cael ei gynnwys yn y llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae enillion gwerth teg yn cael eu cydnabod yn unig hyd at swm unrhyw golledion blaenorol a gydnabyddir yn y Gweddill neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau. Nid yw dibrisiant yn cael ei godi ar Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Os nad yw asedau yn diwallu'r meini prawf bellach i gael eu dosbarthu'n Asedau wedi'u dal i'w Gwerthu, byddant yn cael eu hailddosbarthu'n asedau anghyfredol. Byddant yn cael eu prasio ar begwn isaf eu swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau i'w gwerthu (wedi'i addasu ar gyfer dibrisiad, amorteiddiad neu ailbrisiadau a fyddent wedi'u cydnabod pe na baent wedi'u dosbarthu fel Wedi'u dal i'w Gwerthu). Cânt eu prasio hefyd ar eu swm adferadwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

Fe ddatgelir manylion unrhyw eiddo sydd wedi'u clustnodi fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu yn y Fantolen a'r nodiadau perthnasol.

Nid yw asedau sydd i gael eu gadael neu eu sgrapio yn cael eu dosbarthu fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddigomisiynu, mae swm cario'r ased yn y Fantolen (boed yn Eiddo, Cyfarpar, Offer neu'n Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu) yn cael ei ddileu ar y llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r colledion ar waredu. Credydir derbyniadau o warediadau (os oes rhai) i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu'r colledion ar waredu (h.y. net yn erbyn gwerth cario'r ased adeg y gwarediad). Mae unrhyw enillion ailbriso cronedig ar gyfer yr ased sydd yn y Gronfa Ailbriso yn cael ei drosglwyddo i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

Mae symiau a dderbyniwyd ar gyfer gwarediadau sy'n fwy na £10,000 yn cael eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf. Mae'r balans o'r derbyniadau yn cael ei gredydu i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf ac wedyn gellir ond ei ddefnyddio ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd (neu ei neilltuo er mwyn lleihau angen sylfaenol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i fenthyca (y gofyniad cyllido cyfalaf). Mae derbyniadau yn cael eu neilltuo i'r Gronfa wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn.

Nid yw gwerth dileu gwarediadau yn cael eu rhoi yn erbyn y dreth cyngor, gan fod cost asedau sefydlog yn cael ei ddarparu yn llawn ar ei gyfer o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Caiff y symiau eu neilltuo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn.

17. **Menter Cyllid Preifat**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi cytuno ar un cytundeb Menter Cyllid Preifat (PFI) tymor hir lle mae'r contractwr yn gyfrifol am gynllunio, adeiladu, cyllido a chynnal y Ddalfa, y Cyfleuster Digwyddiadau Sylweddol, y Cyfleuster Cefnogaeth Wyddonol a'r swyddfeydd yn Llanelwy. Llanelwy. Gan mai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw rheolwr tybiedig y gwasanaethau sy'n cael eu darparu o dan y cynllun Menter Cyllid Preifat mae'n rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gynnwys yr asedau sefydlog a ddefnyddir o dan y contractau ar y Fantolen.

Mae'r gydnabyddiaeth wreiddiol am yr asedau sefydlog hyn wedi ei fantoli gan ddyled gyfatebol am y symiau sy'n ddyledus i weithredwr y cynllun.

18. **Darpariaethau, Dyledion wrth Gefn ac Asedau wrth Gefn**

Gwneir darpariaethau pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi gofyniad cyfreithiol neu adeiladol ar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol yn ôl pob tebyg i setlo drwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth, ac mae modd gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y ddyled.

Mae darpariaethau yn cael eu codi fel traul yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn ymwybodol o'r ddyled. Maent yn cael eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y fantolen ar y gwariant sydd ei angen i setlo'r ddyled, gan gymryd i ystyriaeth y risgiau perthnasol a'r ansicrwydd.

Pan fydd taliadau'n cael eu gwneud yn y pen draw, maent yn cael eu rhoi yn erbyn y ddarpariaeth yn y Fantolen. Bydd y setliadau sydd wedi cael eu hamcangyfrif yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Mae'r ddarpariaeth yn cael ei wrthdroi a'i gredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol lle y mae'n dod yn llai na thebygol y bydd yr angen am drosglwyddo buddion economaidd bellach yn ofynnol (neu setliad is na'r disgwyl yn cael ei wneud).

Pan fydd disgwyliad y bydd rhan neu'r taliad cyfan sy'n ofynnol i setlo darpariaeth yn cael ei adennill oddi wrth barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), cydnabyddir hwn fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol. Mae hyn dim ond os yw hi bron yn sicr y bydd ad daliad yn cael ei dderbyn pe bai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn setlo'r ddyled.

Mae gan y sefydliad yswiriant ar gyfer risgiau sydd heb eu sicrhau'n allanol ac mae'r yswiriant hefyd yn cynnwys unrhyw ormoddedd ar bolisiau yswiriant allanol. Mae'r ddarpariaeth yn cynnwys risgiau cyhoeddus a chyflogwr. Mae yna hefyd rwymedigaethau digwyddiadol i'w talu o'r ddarpariaeth hon.

Mae'r ddarpariaeth ar gyfer dyledion amheus wedi ei gynnwys o fewn lleihad yn yr Asedau Cyfredol.

Ymrwymiad i Leihau Carbon (CRC), Cynllun Effeithlonrwydd Ynni - mae hwn yn gynllun gorfodol ar gyfer sefydliadau mawr yn y sector cyhoeddus a phreifat ac mae wedi ei gynllunio i wella effeithiolrwydd ynni ac i leihau allyriadau. Mae'n ofynnol ar y sefydliadau sy'n gymwys i brynu ac ildio lwfansau carbon ar sail eu gollyngiadau a dylent gynnwys unrhyw ymrwymadau yn eu cyfrifon. Ar hyn o bryd nid oes rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gymryd rhan yn y cynllun oherwydd bod ei allyriadau presennol yn is na'r trothwy cymhwyster.

Dyledion wrth Gefn

Mae dyled wrth gefn yn codi pan fydd rhywbeth wedi digwydd sydd o bosibl yn rhoi gofyniad ar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ond ni ellir cadarnhau ei fodolaeth oni bai i bethau eraill ddigwydd neu beidio digwydd yn y dyfodol a hynny efallai allan o reolaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gallant godi mewn amgylchiadau lle y byddai darpariaeth fel arall yn cael ei wneud ond naill ai nid yw'n debygol y bydd all lif o adnoddau neu ni ellir mesur natur y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Nid yw dyledion wrth gefn yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond maent yn cael eu cynnwys mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau wrth Gefn

Mae ased wrth gefn yn codi pan fydd rhywbeth wedi digwydd sydd o bosibl yn rhoi gofyniad ar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ond ni ellir cadarnhau ei fodolaeth oni bai i bethau eraill ddigwydd neu beidio digwydd yn y dyfodol a hynny efallai allan o reolaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Nid yw asedau wrth gefn yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond maent yn cael eu cynnwys mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnllif o fuddion economaidd neu bosibilrwydd o wasanaeth.

19. Cronfeydd wrth Gefn

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn neilltuo symiau penodol o gronfeydd wrth gefn at ddibenion polisi yn y dyfodol neu ar gyfer argyfyngau. Mae cronfeydd wrth gefn yn cael eu creu trwy briodoli symiau allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd. Pan fydd gwariant sydd angen ei dynnu o'r gronfa wrth gefn, bydd yn cael ei dalu yn y flwyddyn honno i'r Gweddill neu'r Diffyg ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae'r gronfa wrth gefn wedyn yn cael ei neilltuo yn ôl i mewn i Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd fel nad oes tâl net i dreth y cyngor am y gwariant yn ystod y cyfnod cyfrifyddu.

Cronfeydd Annefyddadwy – cedwir rhai cronfeydd wrth gefn ar gyfer rheoli'r prosesau cyfrifyddu asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, buddion ymddeol a buddion y gweithwyr ac nid ydynt yn adnoddau y gellir eu defnyddio gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Eglurir mwy am y cronfeydd wrth gefn yn y polisiau perthnasol o fewn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

20. Gwariant Refeniw a Ariannwyd o Gyfalaf o dan Statud

Mae gwariant y flwyddyn y gellir ei gyfalafu o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu ased anghyfredol yn cael ei drin fel gwariant yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn. Pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi penderfynu talu cost y gwariant hwn o

adnoddau cyfalaf presennol neu drwy fenthyca, mae trosglwyddiad yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd o Falans y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn gwrthdroi'r symiau a godir fel nad oes unrhyw effaith ar lefel y gwariant refeniw.

21. **Cydnabod Refeniw o'r Trafodion Digyfnewid**

Mae asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion digyfnewid sy'n cael eu cydnabod yn unol â gofynion IAS 20 - Cyfrifyddu ar gyfer Grantiau'r Llywodraeth a Datgelu Cymorth y Llywodraeth, ac eithrio lle y dehonglir neu addasir ef i gyd fynd â'r sector cyhoeddus, yn cael eu nodi yn y Cod a / neu IPSAS 23, "Refeniw o Drafodion Digyfnewid (Trethi a Throsglwyddiadau)."

Trafodion trethiant – Mae asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion trethiant yn cael eu cydnabod yn y cyfnod y digwyddodd y digwyddiad trethadwy. Mae hyn ar yr amod bod yr asedau yn bodloni'r diffiniad o ased ac yn cwrdd â'r meini prawf ar gyfer eu cydnabod fel ased.

Heb fod yn drafodion trethiant – Asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion trosglwyddo sy'n cael eu cydnabod yn y cyfnod y mae'r trefniant trosglwyddo yn gyfrwymol. Nid yw gwasanaethau o fath arall yn cael eu cydnabod. Nid yw gwasanaethau o fath arall yn cael eu cydnabod. Pan fydd trosglwyddiad yn ddarostyngedig i amodau, os heb eu cyflawni, y bydd yn ofynnol dychwelyd yr adnoddau trosglwyddo, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod ei ymrwymiad nes bod yr amod yn cael ei gyflawni.

Sail y Mesur o Ddosbarthiadau Mawr o Refeniw o'r Trafodion Digyfnewid – Mae trethiant refeniw yn cael ei fesur ar y gwerth enwol o arian parod ac arian parod cyfatebol. Mae asedau a refeniw a gydnabuwyd o ganlyniad i drosglwyddo yn cael eu mesur yn ôl gwerth teg yr asedau a gydnabuwyd ar ddyddiad y gydnabyddiaeth:

- Mae asedau ariannol yn cael eu mesur yn ôl eu gwerth enwol oni bai bod gwerth arian yr amser yn berthnasol, ac yn yr achos yma mae gwerth presennol yn cael ei ddefnyddio, a gyfrifir gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt sy'n adlewyrchu risg gynhenid dal yr ased; ac
- Os nad ydynt yn asedau ariannol maent yn cael eu mesur yn ôl eu gwerth teg, sy'n cael ei bennu drwy gyfeirio at werthoedd y farchnad weladwy neu drwy werthusiad annibynnol gan aelod o'r proffesiwn prisio. Mae derbyniadau yn cael eu cydnabod pan fydd trefniant trosglwyddo rhwymol yn ei le ond nid yw arian parod neu asedau eraill wedi eu derbyn.

22. **TAW**

Yn gyffredinol, nid yw'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn cynnwys TAW gan fod unrhyw dreth a gesglir yn cael ei dalu i Gyllid a Thollau EM ac mae unrhyw TAW sydd wedi ei dalu yn cael ei hawlio'n ôl ganddynt. Ceir treth gyda gwerth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr dim ond os gellir ei gasglu.

23. **Gwerth Teg**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn mesur rhai o'i offerynnau ariannol yn ôl eu gwerth teg ar y dyddiad adrodd. Gwerth teg yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn o ganlyniad i werthu ased neu'n cael ei dalu i drosglwyddo ymrwymiad mewn trafodyn trefnus rhwng y rhai sy'n cymryd rhan yn y farchnad a'r dyddiad mesur. Mae'r mesuriad gwerth teg yn cymryd bod y trafodyn i werthu'r ased neu drosglwyddo'r ddyled yn cymryd lle naill ai, yn y brif farchnad ar gyfer yr ased neu'r ddyled, neu yn absenoldeb prif farchnad, yn y farchnad fwyaf manteisiol ar gyfer yr ased neu'r ddyled. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn mesur gwerth teg ased neu ymrwymiad gan ddefnyddio'r tybiaethau y byddai'r rhai sy'n ymwneud â'r farchnad yn eu defnyddio wrth brisio'r ased neu'r ymrwymiad. Mae hyn gan gymryd bod y rhai sy'n ymwneud â'r farchnad yn y gweithredu yn y modd mwyaf economaidd.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2019-2020**1. Cyflwyniad a Chefndir**

- 1.1. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl drefniadau llywodraethu ar y cyd. Am y rheswm hwnnw felly mae llawer o'r rheolaethau'n gyffredin i'r ddwy gorfforaeth undyn. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl Fwrdd Cyd Lywodraethu i sicrhau eu bod yn cyflenwi eu cyfrifoldeb llywodraethu corfforaethol. Mae'r Bwrdd yn cael ei gadeirio gan Brif Swyddog Cyllid Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn mynychu. Diben y Bwrdd Cyd Lywodraethu, felly, yw galluogi'r cyfrifoldebau hyn drwy sicrhau fod strwythurau, prosesau a gweithdrefnau corfforaethol SCHTh a'r Heddlu'n gadarn, effeithlon ac effeithiol. Maent yn cydymffurfio gyda deddfwriaeth, rheoliadau a chanllawiau perthnasol ac yn adlewyrchu arfer gorau. Mae'r Bwrdd yn coledu a dogfennu tystiolaeth i gynhyrchu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn. Gwnaeth y Bwrdd gyfarfod ddwywaith yn ystod 2019-2020. Yn ystod y flwyddyn ariannol ymgwymerwyd ag adolygiad llywodraethu ar wahân, ac ystyriwyd canlyniadau'r adolygiad hwn wrth baratoi'r datganiad llywodraethu blynyddol hwn. Mae'r cynllun gweithredu gyda'r gwaith gan yr adolygiad llywodraethu wedi parhau i symud ymlaen yn ystod 2020-2021.
- 1.2. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl Gynllun Caniatâd, sydd wedi bod yn ei le ers 1 Ebrill 2014. Cafodd ei adolygu a'i ddiwygio ym mis Medi 2019. Nod y Cynllun hwn yw sicrhau bod trefniadau cywir wedi'u sefydlu ar gyfer rheolaeth gweithgareddau ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl. Mae ar y Comisiynydd ddyletswydd statudol a mandad etholiadol i sicrhau gwasanaeth heddlu effeithiol ac effeithlon ac i ddal Heddlu Gogledd Cymru yn atebol ar ran y cyhoedd. Y Comisiynydd sy'n gyfrifol am blismona yn ei gyfanrwydd. Y Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am gyfarwyddyd a rheolaeth amhleidiol pob swyddog heddlu a staff o fewn yr heddlu mae'n ei arwain ac mae'n gyfrifol am gynnal Heddwch y Frenhines. Mae'r Prif Gwnstabl yn dal swydd dan y Goron, ond fe'i penodir gan y Comisiynydd. Bu'r cynllun hwn yn weithredol trwy gydol y flwyddyn ariannol ac fe'i cytunwyd gan bob un o'r Uwch Swyddogion a enwir o fewn y Cynllun a'r Prif Gwnstabl a Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru.
- 1.3. Mae'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fod â Phrif Swyddogion Cyllid i ymgymryd â dyletswyddau adran 151 statudol. Mae Cydbwyllgor Archwilio wedi'i sefydlu. Diben y Pwyllgor yw darparu cyngor annibynnol a gwneud argymhellion i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl parthed digonoldeb y fframwaith rheoli risg, yr amgylchedd rheolaeth fewnol ac adroddiadau ariannol. Mae gan y Cydbwyllgor Archwilio gynnydd olrhain cylch gorchwyl parhaus yr adolygiad llywodraethu wrth iddo symud ymlaen yn 2020-2021.
- 1.4. Mae gan bob ardal heddlu Banel Heddlu a Throsedd i gynnal gwiriad a throsolwg dros swyddogaethau'r Comisiynydd, ac adolygu neu graffu'r penderfyniadau a wneir, neu gamau eraill a gymerir, gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o ran swyddogaethau'r Comisiynydd. Bydd gofyn i'r Comisiynydd hefyd ymgynghori gyda'r Panel ynglŷn â'i gynlluniau a'i gyllideb plismona, yn ogystal â lefel y dreth gyngor a phenodi Prif Gwnstabl, Prif Swyddog Gweithredol a'r Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae'r panel yn cynnwys deg cynghorydd lleol a dau aelod annibynnol a gyfetholwyd. Fodd bynnag ym mis Medi 2016, penododd y Panel drydydd aelod annibynnol cyfetholedig yn dilyn ymgyrch recriwtio. Cafwyd caniatâd am y cynnydd gan yr Ysgrifennydd Cartref. Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yw'r 'Awdurdod Cartref' ar gyfer Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ac mae'n darparu'r gwasanaethau cefnogi gofynnol er mwyn gweithredu a chyflawni dyletswyddau'r Panel Heddlu a Throsedd.
- 1.5. Mae llywodraethu yn ymwneud â sut mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn sicrhau eu bod yn gwneud y pethau iawn, yn y ffordd iawn, i'r bobl iawn, mewn modd amserol, cynhwysfawr, agored ac atebol. Mae'n cynnwys y systemau, y prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd sy'n rheoli'r sefydliad a hefyd y gweithgareddau hynny y bydd y sefydliad yn ymgymryd â nhw er mwyn ymgysylltu â, a chael ei ddal yn atebol gan, y gymuned y mae'n ei gwasanaethu. Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) hwn ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn disgrifio sut y gall y sefydliad ddangos ei fod wedi cyflawni ei ddwy ddyletswydd statudol gyffredinol yn ystod 2019-2020:

- Sicrhau gwasanaeth heddlu effeithiol ac effeithlon a
  - Bod yn atebol am y modd y maen nhw a'r rhai hynny sydd dan eu cyfarwyddyd a'u rheolaeth yn arfer eu swyddogaethau.
- 1.6. Disgrifiwyd pandemig Covid19 fel "Argyfwng Iechyd Cyhoeddus o Bryder Rhyngwladol" ar 31 Ionawr 2020. Cyhoeddwyd cyfyngiadau ar leihau lledaeniad Covid 19 gan y Llywodraeth ar 23 Mawrth 2020 gyda'r Ddeddf Coronafeirws yn derbyn Cydsyniad Brenhinol ar 25 Mawrth 2020. Gan ystyried y digwyddodd hyn yn eithaf hwyr yn y flwyddyn Ariannol, cyfyngwyd y trefniadau llywodraethu i 2019-2020. Mae'r effaith tu hwnt i'r cyfnod hwn yn cael ei adlewyrchu lle bo'n briodol drwy gydol yr adroddiad hwn.
- 1.7. Fodd bynnag, gwnaeth Covid-19 barhau i effeithio ar wneud penderfyniadau'n 2019-20 drwy strwythur rheoli ymateb Aur, Arian ac Efydd Covid-19 o fewn yr Heddlu'n cael ei sefydlu. Yn rhanbarthol hefyd, roedd strwythur rheoli fel rhan o Fforwm Cydnerth Lleol Gogledd Cymru gyda'r Grŵp Cydlynad Strategol (a oedd yn gyfrifol am arwain ar ymateb aml asiantaeth i Covid-19) yn cael ei gadeirio gan Bennaeth Aur o'r Heddlu. Roedd hefyd yn cael ei gynnwys yn ffurfiol o fewn fframwaith rheoli risg yr Heddlu ac yn ffactor allweddol mewn penderfyniadau gweithredol gan ystyried y goblygiadau gallu ar gyfer swyddogaethau amrywiol o fewn yr heddlu.
- 1.8. Ers diwedd blwyddyn ariannol 2019-20, mae Covid-19 wedi parhau i gael perthynas arwyddocaol ar arferion gweithio'r sefydliad gan eu trawsnewid ar gyfer y SCHTh a Heddlu Gogledd Cymru i hwyluso cadw pellter cymdeithasol a mesurau iechyd cyhoeddus eraill. Ar ben hyn, mae gwneud penderfyniadau gweithrediadol o fewn y gwasanaeth heddlu wedi parhau i gael ei arwain gan y strwythurau llywodraethu a sefydlwyd tuag at ddiwedd y flwyddyn. Er mwyn sicrhau y cedwid eglurder ynghylch trefniadau Llywodraethu yn ystod Covid-19, cyhoeddodd y CHTh gynllun ymateb Covid-19 2020/21 ym mis Mai 2020 gan sicrhau fod atebolrwydd eglur yn parhau mewn lle. Yn fwy diweddar mae arolygon HMICFRS sy'n edrych ar effeithiolrwydd gwneud penderfyniadau yn ystod Covid-19 wedi'u cyhoeddi ynghyd â nifer o adolygiadau mwy manwl a wnaiff edrych ar effeithiolrwydd y Llywodraethu a'r gwneud penderfyniadau mewn meysydd eraill.
- 1.9 Ymhellach at yr uchod, yn dilyn diwedd 2019-2020 fe wnaeth yr heddlu fynd i gyfnod Adfer o ran Covid-19 gyda'r Bwrdd Adfer Strategol, a gadeiriwyd gan y DBG, yn cael ei ychwanegu at strwythur Llywodraethu'r Heddlu gyda SCHTh â chynrychiolydd ar y bwrdd hefyd. Trefnwyd Adrodd ar gynnydd i gynllun gwaith y Cydbwyllgor Archwilio ar gyfer mis Gorffennaf 2020.

2. Diben a chwmpas y cyfrifoldeb dros y Fframwaith Llywodraethu

- 2.1. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn gyfrifol am sicrhau bod eu busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, y cedwir cyfrif cywir ohono ac y caiff ei ddefnyddio'n effeithiol, yn effeithlon ac yn ddarbodus. Mae arnynt ddyletswydd hefyd i wneud trefniadau i sicrhau gwelliannau parhaus yn y modd y caiff eu swyddogaethau eu harfer.
- 2.2. Wrth gyflawni eu cyfrifoldebau cyffredinol, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl hefyd yn gyfrifol am sefydlu trefniadau priodol ar gyfer llywodraethu eu busnes ac i'w cynorthwyo i arfer eu swyddogaethau, sy'n cynnwys sicrhau bod system reoli fewnol gadarn yn cael ei chynnal trwy gydol y flwyddyn a bod trefniadau yn eu lle i reoli risg. Mae'r trefniadau ar gyfer rheolaeth ariannol yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu Datganiad ar Rôl Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Phrif Swyddog Cyllid y Prif Gwnstabl CIPFA a Chod Ymarfer Rheolaeth Ariannol y Swyddfa Gartref ar gyfer Heddluoedd Cymru a Lloegr ac Awdurdodau Tân ac Achub a grëwyd o dan adran 4A Deddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2001 (2018).
- 2.3. Mae'r datganiad hwn yn egluro sut mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi cydymffurfio â'r Cod Llywodraethu Corfforaethol, sy'n gyson ag egwyddorion y Fframwaith CIPFA/SOLACE: Cyflwyno Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol a ddiweddarwyd yn 2016 ac sydd hefyd yn diwallu gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 fel y'i newidiwyd, mewn perthynas â datganiad o reolaeth fewnol â chyhoeddiad y datganiad llywodraethu blynyddol.
- 2.4. Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau a phrosesau, diwylliant a gwerthoedd y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn cael eu cyfarwyddo a reoli ac mae'r gweithredoedd y mae'n atebol iddo yn ymgysylltu â ac yn arwain cymunedau. Mae'r fframwaith yn galluogi'r Comisiynydd

Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2019-2020

Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl i fonitro cyrhaeddiad yr amcanion strategol ac i ystyried a yw'r amcanion wedi arwain at ddarparu gwasanaethau priodol, cost effeithiol ac wedi cyflawni gwerth am arian.

2.5. Mae'r system reoli mewnol yn rhan allweddol o'r fframwaith sydd wedi ei gynllunio i reoli risg at lefel resymol a rhagweladwy. Ni all atal yn gyfan gwbl y risg o fethu â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion; ni all ond darparu sicrwydd rhesymol, nid diamod, o effeithiolrwydd. Mae'r system o reolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sydd wedi'i dylunio i adnabod a blaenoriaethu'r risgiau o safbwynt cyflawniad nodau ac amcanion y sefydliad ac i werthuso pa mor debygol yw hi y bydd y risgiau hynny'n troi'n realiti a beth fyddai eu heffeithiau, a'u rheoli'n effeithiol, yn effeithlon ac yn economaidd.

Mae'r fframwaith llywodraethu wedi bod mewn lle drwy gydol y flwyddyn a ddiweddodd ar 31 Mawrth 2020 a hyd at gymeradwyaeth y Datganiad o Gyfrifon. Fodd bynnag, roedd y meysydd llywodraethu Corfforaethol a Rheoli Risg yn amodol ar graffu a herio gan y Cydbwyllgor Archwilio yn ystod 2019-2020 wrth i'r ymdriniaeth yn y ddau faes gael ei datblygu gyda gwaith pellach arfaethedig ar gyfer 2020-2021 ac yn cael ei symud ymlaen a'i fonitro wedi hynny.

3. Egwyddorion llywodraethu da

Mae'r Fframwaith CIPFA/SOLACE: Cyflwyno llywodraethu da mewn llywodraeth Leol yn gosod saith egwyddor o lywodraethu da sy'n gweithredu fel sylfaen i drefniadau llywodraethu effeithiol er mwyn sicrhau bod y deilliannau a fwriadwyd ar gyfer rhanddeiliaid yn cael eu diffinio a'u cyflawni.

Nodir trefniadau sy'n benodol ar gyfer y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn y saith egwyddor isod:

3.1. Moeseg ac Uniondeb

Mae prosesau corfforaethol mewn lle i gefnogi egwyddorion craidd moeseg a gonestrwydd megis protocol Plismona 2011 sy'n gofyn i bawb gydymffurfio â'r saith egwyddor o fywyd cyhoeddus (egwyddorion Nolan). Yn ogystal, mae Cod Ymarfer Rheolaeth Ariannol y Swyddfa Gartref yn gofyn i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl sicrhau bod llywodraethu da wedi'i fewnosod o fewn y sefydliadau ac mae Cod Moeseg y Coleg Plismona yn gosod y safonau ymddygiad a ddisgwylir ar gyfer pawb sy'n gweithio ym maes plismona.

Cod ymddygiad y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Chod Moeseg y Prif Gwnstabl sydd mewn lle sy'n gosod sylfaen i'r safonau disgwylidig o ran ymddygiad. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl bolisiau a gweithdrefnau a rheoliadau mewn lle sy'n cydymffurfio â'r gyfraith ac yn cyd-fynd â'r safonau moeseg priodol a'r safonau ymddygiad proffesiynol. Mae ystyriaethau moesegol yn rhan o unrhyw benderfyniadau busnes a wneir ac fe'u gosodir o fewn polisiau gweithredol o fewn y ddau sefydliad.

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl bolisi Gwrth Dwyll a Llygredigaeth a threfniadau chwythu chwiban mewn grym sy'n rheoli'r risg o dwyll a llygredigaeth yn effeithiol. Cynhelir a diweddarir prosesau ar gyfer datgan diddordeb a chofrestrfeydd ar gyfer rhoddion a lletygarwch yn ôl yr angen. Gwnaeth y Cydbwyllgor Archwilio a'r Panel Heddlu a Throsedd ryddhau holl swyddogaethau'n llawn yn y cyhoeddiad CIPFA perthnasol ar gyfer Cydbwyllgorau Archwilio. Mae Cylch Gorchwyl y Cydbwyllgor Archwilio i'w weld ar wefan Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd.

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd weithdrefnau mewn lle ar gyfer derbyn adborth am blismona yng Ngogledd Cymru, a phenderfyniadau a wneir gan neu ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'i swyddogion. Mae ganddo hefyd weithdrefnau mewn lle ar gyfer trin cwynion am y Prif Gwnstabl. Yn ogystal, mae'r Panel Heddlu a Throsedd yn cyflawni eu dyletswyddau o ran cwynion a wneir am y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel yr amlinellir yn Neddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol.

Er mwyn sicrhau yr ystyrir a thrafodir materion a dilemâu moesegol ar bob lefel y briodol, mae strwythur llywodraethu'r Heddlu yn cynnwys Pwyllgor Moeseg gyda gwahoddiad agored i'r SCHTh fynychu. Gall dilemâu moesegol eu cyflwyno'n anhysbys drwy Fewnrwyd yr Heddlu neu drwy e-bost. Cyhoeddir crynodeb o ganfyddiadau gan y Pwyllgor ar Fewnrwyd yr Heddlu ar y cyd â hysbysu Uwch Reolwyr drwy'r strwythurau llywodraethu i'w hystyried a'u hadlewyrchu ymhellach yn ôl yr angen.

3.2. Didwylledd ac Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn hyrwyddo diwylliant agored a thryloyw ar draws y sefydliad i sicrhau bod gwasanaethau'n bodloni gofynion pobl. Mae holl bapurau a chofnodion cyfarfodydd cyhoeddus yn cael eu cyhoeddi ar y wefan ynghyd ag unrhyw benderfyniadau a wneir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gwnaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd dderbyn gwobr tryloywder dair blynedd yn olynol a sicraodd hyn am y bedwaredd flwyddyn ym mis Awst 2020. Nid yn unig mae'r gwerthusiad yn asesu a yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyhoeddi gwybodaeth ar y wefan, ond hefyd a ellir dod o hyd iddi ac y ceir mynediad ati'n hawdd.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn atebol i drigolion Gogledd Cymru i ddarparu gwasanaeth heddlu sy'n effeithlon ac yn effeithiol i drigolion Gogledd Cymru. Mae'r Prif Gwnstabl yn atebol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd i sicrhau bod gwasanaeth heddlu effeithiol yn cael ei ddarparu i drigolion Gogledd Cymru.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a'r Prif Gwnstabl yn cyhoeddi gwybodaeth ynglŷn â gwaith a chyflawniadau'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn rheolaidd ynghyd â bodlonrwydd defnyddwyr, gan gynnwys cyhoeddi Cynllun Heddlu a Throsedd ac Adroddiad Blynyddol.

Mae strategaeth ymgynghori ac ymgysylltu mewn lle i sicrhau bod ein gwasanaethau'n ymatebol i faterion sy'n cael eu codi. Rydym yn cynnal arolygon yn rheolaidd i fwydo gwybodaeth i ddarpariaeth ein gwasanaeth ac i gynorthwyo i ddatblygu ein blaenoriaethau a'n hamcanion. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl brosesau ymgynghori mewnol ac allanol mewn lle a ddefnyddir i fwydo gwybodaeth a gwella gwasanaethau. Cwblhaodd TIAA (yr archwilydd mewnol) adolygiad o gyfathrebiadau corfforaethol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Heddlu ym mis Mehefin 2020. Aseswyd fel sicrwydd "rhesymol", a chanfu *fod trefniadau cynhwysfawr mewn lle er mwyn sicrhau fod strategaethau Cyfathrebiadau Mewnol ac Allanol i'r Heddlu a'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn effeithiol.*

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn gweithio mewn partneriaeth ac mewn cydweithrediad â sefydliadau eraill er mwyn cyflawni amcanion cytûn. Maent yn sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu'n effeithiol ac yn bodloni gofynion y sefydliadau. Mae partneriaethau a threfniadau cydweithio sydd mewn lle yn cael eu monitro a'u hadolygu i sicrhau bod perfformiad yn cael ei gyflawni a bod amcanion yn cael eu bodloni.

Mae gennym swyddogaeth craffu, wedi'i gefnogi gan dystiolaeth a dadansoddiad data, i herio'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau mewn modd adeiladol, gan gynnwys y rhai hynny sy'n gweithio mewn partneriaeth â'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Mae pob penderfyniad allweddol a gymerir yn cynnwys asesiad effaith ariannol, effaith cyfreithiol, effaith cydraddoldeb ac asesiad risg gyda'r strwythurau Llywodraethu mewn lle gan roi amlygrwydd yn eu cylch. Cyhoeddir penderfyniadau'r Comisiynydd ar ei wefan, a hysbysir y Panel Heddlu a Throsedd hefyd. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn mynychu pwyllgorau craffu awdurdod lleol yn aml. Mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn craffu ymhellach. Mae'n rhoi ffocws annibynnol a lefel uchel ar yr archwiliad. Mae'n gosod trefniadau sicrwydd a hysbysu sy'n tanatgu llywodraethu da a safonau ariannol gyda holl bapurau pwyllgor yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Comisiynydd. Yn ystod 2019-2020 ymgwymerwyd â gwaith i ddatblygu perthnasedd a phriodoldeb y wybodaeth a roddwyd i'r Cydbwyllgor Archwilio gyda gwaith yn parhau yn 2020-2021.

Swydd Prif Weithredwr i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw swydd ddynodedig y Swyddog Monitro ac mae trefniadau i gofnodi unrhyw gyngor proffesiynol angenrheidiol ar gyfer meysydd arbenigol.

Yn ogystal, mae Prif Swyddogion Ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi cydymffurfio â datganiad CIPFA, sef 'the Role of the Chief Financial Officer of the Police and Crime Commissioner and of the Chief Constable'.

3.3. Diffinio Canlyniadau

Bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl, fel rhan o'r broses cynllunio strategol, yn datblygu strategaethau a chynlluniau sy'n canolbwyntio ar ddeilliannau, sy'n gynaliadwy ac yn ystyried lefel yr adnoddau angenrheidiol i'w darparu mewn modd priodol.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gosod amcanion yr heddlu a throsedd ac mae'r rhain yn cael eu cynnwys yn y Cynllun Heddlu a Throsedd. Mae ein Cynllun Heddlu a Throsedd wedi cael ei gyfathrebu i'r cyhoedd trwy'r wefan a thrwy nifer o weithgareddau ymgysylltu. Mae crynodeb fer wedi'i gynnwys yn y daflen treth cyngor a anfonwyd i bob cartref, naill ai ar ffurf electroneg neu drwy'r post. Rhoddir crynodeb isod gyda Chynllun Ymateb Covid y Comisiynydd yn cadarnhau perthnasedd parhaus y blaenoriaethau:

Datblygwyd amcanion, blaenoriaethau ac opsiynau ariannol yr heddlu a throsedd o weledigaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a dadansoddiad ar y cyd o'r canlynol:

- Asesiad o'r trosedd a'r lefel gwasanaeth sy'n ofynnol
- Ymgynghoriad gyda phobl leol
- Ymgynghoriad gyda phartneriaid
- Ymgynghoriad rhwng y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl
- Canfyddiadau archwiliad allanol ac adolygiadau gan Swyddfa Archwilio Cymru ac AHM
- Asesiad risg

Caiff amcanion heddlu a throsedd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd eu cyfeirio a'u darparu gan y Prif Gwnstabl, ac yn ei dro, gan y Bwrdd Cynllunio Strategol yn ystod y flwyddyn. Caiff ein perfformiad ei fonitro a'i hysbysu o fewn yr Adroddiad Blynyddol, y Datganiad o Gyfrifon a'r cynllun Ariannol Tymor Canolig.

Y Bwrdd Gweithredol Strategol yw'r fforwm ar gyfer craffu ar y Prif Gwnstabl gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Mae swyddogaethau ychwanegol y Bwrdd yn cynnwys:

- gwneud penderfyniadau fel bo'r angen gan y Cynllun Llywodraethu, i'w cymryd ar y cyd gyda'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl; a
- datblygu cynigion ar gyfer cyflawni amcanion heddlu a throsedd y Comisiynydd fel y nodir yn y Cynllun

Mae'r Bwrdd Gweithredol Strategol a'r Bwrdd Cynllunio Strategol yn craffu ar berfformiad gweithredol ac ariannol, darpariaeth gwasanaeth a chyflawniad o'r amcanion heddlu a throsedd. Mae rhaglen ar gyfer cyflawni cynlluniau mewn lle trwy'r Bwrdd Cynllunio Strategol. Mae'r byrddau hyn wedi parhau i gyfarfod yr un mor aml – o bell er hynny – er gwaethaf effaith Covid-19. Cynhelir cyfarfodydd o bell gan ddefnyddio'r dechnoleg briodol er mwyn sicrhau eu bod yn digwydd.

3.4. Pennu ymyriadau

Er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni'r deilliannau a fwriadwyd yn y modd gorau posibl, bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn sicrhau bod trefniadau digonol mewn lle i ddarparu gwasanaethau sy'n dangos effeithlonrwydd a gwerth am arian.

Cynhelir cynlluniau adnoddau manwl yn flynyddol ac maent yn cael eu cyhoeddi yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Mae'r risg hwn yn asesu'r gofyn am adnoddau'n seiliedig ar dybiaethau priodol i alluogi'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd i flaenoriaethu galw am wasanaethau.

Mae'r gylchred cynllunio strategol a gweithredol blynyddol yn rhoi ystyriaeth i'r lefel ddisgwyliedig o adnoddau sy'n ofynnol ac yn nodi lle bo angen arbedion a gostyngiadau. Hysbysir hyn hefyd gan y broses Cynllunio Adnoddau Blaenoriaethol, a gyflwynwyd yn 2019-2020 (ar gyfer cyllideb 2020-2021) fel galluogwr gwneud penderfyniadau gwybodus. Mae'r adnoddau, arbedion a'r twf yn cael asesiad risg a monitror cyflawni holl gynlluniau a llif gwaith drwy'r Bwrdd Rheoli Strategol sy'n cael ei gadeirio gan y Prif Gwnstabl. Mae effaith Covid-19 yn golygu fod yr ymdriniaeth i Gynllunio Strategol ar gyfer Blwyddyn Ariannol 2021-2022 angen cael ei haddasu. Felly mae ymdriniaeth syml – ond eto'n gadarn – tuag at gynllunio strategol wedi cael ei sefydlu gan y Prif Gwnstabl. Mae'n cael ei symud ymlaen yn 2020-2021 gan ddirnad cyd-destun sy'n cynnwys Adolygiad Gwariant Cynhwysfawr (disgwyliad adrodd ym mis Tachwedd 2020) a lefelau ansicrwydd ariannol cynyddol.

Mae byrddau Rhaglen a Phrosiect mewn lle sy'n monitro gweithredu a chyflawni unrhyw fentrau neu gynlluniau a gytunir. Sefydlir y rhain i gefnogi'r broses o wneud penderfyniadau cadarn er mwyn cyflawni'r deilliannau gofynnol. Mae rhaglenni fel Trawsnewidiad Digidol a Thrawsnewid Gweithlu'n hanfodol i gyflawni strategaethau sefydliadol yn gyffredinol. Mae gwneud penderfyniadau wedi'i ddatganoli er mwyn galluogi gweithrediad hyblyg ac ymatebol a gwell deilliannau. Mae atebolrwydd yn cael ei fesur yn ôl y strwythur llywodraethu a'r prosesau sydd mewn lle.

Roedd pandemig Covid19 angen mabwysiadu trefniadau gweithio hyblyg cyflym. Mae llawer o staff a swyddogion wedi gallu gweithio o'r cartref ers dechrau'r cyfyngiadau symud. Roedd gwaith i ganiatáu gweithio hyblyg ar waith eisoes, ac roedd prosesau a llywodraethu wedi cael ei ystyried eisoes yn ystod y cyfnod cynllunio. Roedd y cyfyngiadau symud, felly, angen cyflymu'r prosiect yn hytrach na newid hanfodol i'n cynlluniau. Gweithiodd trefniadau llywodraethu'n dda yn ystod y trosglwyddiad ac yn barhaus gydag adolygiadau parhaus o'r trefniadau yn digwydd fel rhan o'r llif gwaith Adfer.

3.5. Datblygu Arweinyddiaeth

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl strwythurau a rolau penodol o fewn y sefydliadau i alluogi arweinyddiaeth effeithiol. Caiff yn ei gefnogi gan y Canllaw Llywodraethu sy'n amlinellu'r rolau a'r cyfrifoldebau ac sy'n hanfodol er mwyn galluogi'r strategaethau a'r cynlluniau sydd mewn lle i gael eu gweithredu.

Mae'r trefniadau llywodraethu wedi cael eu datblygu'n unol â Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011, Gorchymyn Protocol Plismona 2012 statudol, Cod Ymarfer Rheolaeth Ariannol y Swyddfa Gartref (FMCP) a chanllawiau presennol yn ymwneud â materion ariannol a llywodraethu sy'n parhau i fod ar waith. Mae strwythurau Llywodraethu'r Heddlu wedi'u craffu'n 2019-2020 hefyd fel rhan o'r adolygiad Llywodraethu, gyda'r gwaith hwnnw'n parhau yn 2020-2021.

Mae cynllun caniatâd cymeradwy mewn lle sy'n ffurfioli dyletswyddau a dirprwyo rhwng y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Mae'r strwythur llywodraethu yn cefnogi gweithrediad gweithgareddau a deilliannau a gynllunnir, ac mae strwythur cyfarfodydd mewn lle er mwyn sicrhau bod y deilliannau a gynllunnir yn cael eu cyflawni'n brydlon.

Ein pobl yw ein buddsoddiad mwyaf ac rydym yn sicrhau bod rhaglenni hyfforddi a datblygu aelodau a swyddogion ar gael er mwyn cadw gwybodaeth yn gyfredol, gan gynnwys unrhyw ofynion datblygiad proffesiynol. Mae ein prosesau recriwtio a chynllunio olyniaeth yn sicrhau ein bod yn penodi'r bobl iawn gyda'r sgiliau iawn i rolau o fewn y sefydliad.

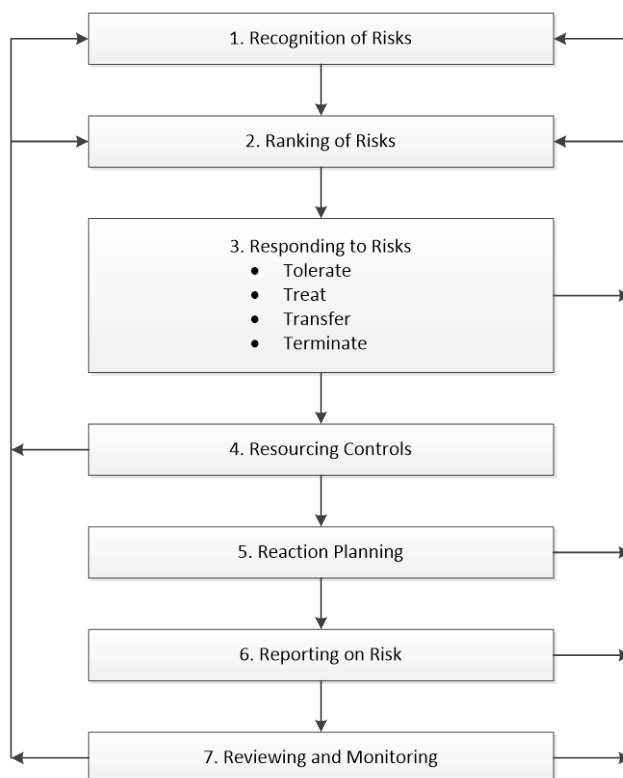
Mae telerau ac amodau cenedlaethol yn bodoli ar gyfer swyddogion a staff gyda graddfeydd cyflog a system gwerthuso swyddi wedi'u cytuno. Mae gennym fframwaith rheoli perfformiad y mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl

yn ei ddefnyddio er mwyn asesu perfformiad a mynd i'r afael ag unrhyw welliannau angenrheidiol. Yn ogystal, ceir asesiadau blynyddol o effeithlonrwydd ar gyfer y Panel Heddlu a Throsedd a'r Cydbwyllgor Archwilio.

3.6. Rheoli risg a monitro perfformiad

Mae rheoli risg a rheolaeth fewnol yn rhan hanfodol o'r system rheoli perfformiad yn y ddau sefydliad. Mae'r broses rheoli risg yn gosod sylfaen i'r trefniadau rheolaeth ariannol a'r prosesau llywodraethu ac yn hanfodol ar gyfer cyflawni'r deilliannau a fwriedir ac yn cefnogi ein gweledigaeth ar gyfer Gogledd Cymru fwy diogel.

Mae'r isod yn cynrychioli'r camau rheoli risg fel y nodir yn ISO31000 ac mae trefniadau risg HGC yn dilyn y model hwn.

Mae diwylliant rheoli risg wedi'i wreiddio ar draws y sefydliad ar bob lefel. Mae cofrestrau risg corfforaethol ac ar gyfer meysydd unigol sy'n cydymffurfio â methodoleg genedlaethol gymeradwy ac sy'n cael eu hadolygu a'u diweddarau'n rheolaidd a'u hysbysu'n ôl yn eu cylch i bwyllgorau a byrddau ar draws y sefydliad. Mae rheoli risg yn eitem reolaidd ar yr agenda ar bob bwrdd ar draws yr heddlu. Mae'r Cydbwyllgor Archwilio wedi parhau i roi her a chymorth i wella ein prosesau rheoli risg, gyda phrosesau'n cael eu datblygu'n ystod 2019-2020 – gan gynnwys dogfen Chwant Risg Ffurfiol. Mae datblygiad pellach sy'n parhau ar gyfer 2020-2021 i gynnwys datblygu ein Fframwaith Sicrwydd Risg ymhellach.

Mae ein cynlluniau, ein prosesau a'n polisiâu yn cael eu llunio gan dalu'r sylw dyledus i'r risgiau a ddaw i'r amlwg. Mae fframwaith partneriaeth mewn lle i sicrhau bod unrhyw bartneriaethau'n cael eu rheoli'n briodol gan gynnwys rheoli risg.

Mae risgiau strategol a'r broses rheoli risg yn cael eu goruchwyllo a'u monitro gan y Cydbwyllgor Archwilio. Mae aelodau'r Cydbwyllgor Archwilio'n gallu adolygu pob risg er mwyn sicrhau tryloywder.

Mae Archwilio Mewnol yn asesu digonoldeb ein rheoliadau mewnol ac yn adrodd yn llawn i'r Cydbwyllgor Archwilio annibynnol. Archwiliodd ac adroddodd archwilwyr mewnol ac allanol ar gydymffurfiaid â rheoliadau a rheolaethau mewnol perthnasol.

Mae'r Bwrdd Gweithredol Strategol a'r Bwrdd Cynllunio Strategol yn craffu ar berfformiad gweithredol ac ariannol, darparu gwasanaeth a chyflawni amcanion heddlu a throsedd. Mae rhaglen ar gyfer cyflawni cynlluniau mewn lle trwy'r Bwrdd Rheoli Strategol.

Mae holl bapurau a chofnodion y Cydbwyllgor Archwilio a Phanel y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar gael ar wefan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Mae trefniadau effeithiol mewn lle i sicrhau bod data'n cael ei ddiogelu ac yn cael ei gasglu, ei ddefnyddio, ei storio a'i rannu mewn modd priodol. Mae'r holl ddata yn cydymffurfio â pholisïau cadw a gytunwyd ac mae'r cynllun dosbarthiad diogelwch ar waith trwy gydol yr heddlu. Mae Bwrdd Diogelwch Gwybodaeth mewn lle i fonitro trefniadau ac effeithiolrwydd.

Mae gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl bolisïau diogelu data a diogelu gwybodaeth mewn lle sy'n cael eu profi a'u cynorthwyo'n rheolaidd gyda rhaglen hyfforddiant i holl staff. Mae ein gwasanaeth Archwilio Mewnol ac AHEM yn darparu craffu cyfnodol pellach yn y maes hwn.

Mae protocolau rhannu gwybodaeth mewn lle rhwng y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl a hefyd gyda'n partneriaid.

3.7. Arddangos atebolrwydd effeithiol

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn sicrhau bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau'n ymwneud â darparu gwasanaethau yn atebol iddyn nhw trwy'r prosesau sydd mewn lle yn y ddau sefydliad. Mae'r fframwaith Llywodraethu a'r fframwaith rheoli Mewnol cysylltiedig yn darparu mecanwaith cadarn ar gyfer cynnal trosolwg o'r penderfyniadau allweddol sy'n cael eu gwneud.

Defnyddir templedi adrodd safonol er mwyn sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei gofnodi mewn modd digonol a galluogi gwneud penderfyniadau effeithiol. Mae adroddiad blynyddol yn cael ei baratoi a'i gyhoeddi sy'n asesu perfformiad yn erbyn y Cynllun Heddlu a Throsedd.

Mae gwefannau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn cyhoeddi gwybodaeth sy'n berthnasol i'r cyhoedd ac i randdeiliaid, gan sicrhau fod y tryloywder sydd ei angen i atebolrwydd allanol fod yn effeithiol mewn lle. Mae'r gwasanaeth archwilio mewnol yn adrodd i'r Cydbwyllgor Archwilio ac mae ganddo fynediad uniongyrchol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, y Prif Gwnstabl ac aelodau. Mae argymhellion ar gyfer gwelliannau i'r gwasanaeth yn cael eu gweithredu ac yn cael eu hadrodd i'r pwyllgor.

Cynhelir adolygiadau ac archwiliadau annibynnol ac allanol yn rheolaidd gan gyrff rheoleiddio ac mae'r adroddiadau'n cael eu cyhoeddi, ac unrhyw argymhellion a wneir yn cael eu gweithredu.

4. Adolygiad Effeithiolrwydd

4.1. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl gyfrifoldeb am gynnal adolygiad o effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu yn flynyddol o leiaf, gan gynnwys y system o reolaeth fewnol. Caiff yr adolygiad o effeithiolrwydd ei hysbysu gan waith y rheolwyr gweithredol sydd â chyfrifoldeb dros ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu, adroddiad blynyddol y pennaeth archwilio mewnol. Hysbysir hefyd drwy sylwadau a wneir gan archwilwyr allanol, y Panel Heddlu a Throsedd, y Cyd Bwyllgor Archwilio ac asiantaethau ac arolygiaethau adolygu eraill. Mae'r adolygiad Llywodraethu yn 2019-20 wedi arwain at nifer o argymhellion ac mae'r gweithredu'n parhau.

4.2. Yn unol â'r rheoliadau, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi adolygu effeithiolrwydd ei wasanaeth archwilio mewnol. Y casgliad oedd bod y gwasanaeth wedi cydymffurfio'n llawn â holl safonau archwilio mewnol y sector cyhoeddus (PSIAS).

4.3. Fel rhan o'n fframwaith llywodraethu ac er mwyn sicrhau ein bod yn adolygu ein trefniadau am effeithiolrwydd, gwnaethom sefydlu Bwrdd Cyd Lywodraethu, sy'n gyfrifol am fonitro'r trefniadau ar gyfer cydymffurfriad a gwneud argymhellion ar gyfer datblygiad y trefniadau llywodraethu fel sy'n angenrheidiol. Yn ystod 2019-2020 roedd llywodraethu'n sefydlog ar y cyfan – er yr adolygiad llywodraethu parhaus – er y datgysylltwyd y Bwrdd Cyd Lywodraethu. Fodd bynnag, fe'i hailgyfansoddwyd ym mis Mawrth 2020 er mwyn sicrhau y gallai'r datganiad llywodraethu blynyddol hwn gael ei lunio'n gywir ac yn amserol. Penderfynwyd ailsefydlu'r Bwrdd

Cyd Lywodraethu yng nghyfarfod mis Mawrth 2020, gyda chylch gorchwyl diwygiedig. Amcanion y Bwrdd Cyd Lywodraethu yn awr yw:

- Sicrhau adolygiad parhaus o ddigonoldeb a phriodoldeb y trefniadau llywodraethu gan sicrhau eu bod yn gweithredu'n effeithlon ac yn effeithiol.
- Goruchwyllo creu, rheoli ac adolygu'r dogfennau llywodraethu corfforaethol lefel uchel SCHTh a'r Heddlu (yn ôl yr angen), yn benodol y Llawlyfr Llywodraethu a'i rannau cyfansoddiadol.
- Cydlynu, goruchwyllo ac adolygu strwythurau llywodraethu corfforaethol SCHTh a'r Heddlu a'u prosesau a gweithdrefnau cysylltiedig.
- Adolygu holl argymhellion sy'n berthnasol i lywodraethu corfforaethol sy'n codi o archwiliadau ac arolygon mewnol ac allanol ac ystyried eu goblygiadau ar gyfer trefniadau llywodraethu corfforaethol SCHTh a'r Heddlu.
- Adolygu unrhyw Nodiadau Briffio Cleientiaid a roddir gan yr Archwilydd Mewnol. Ystyried eu goblygiadau am drefniadau llywodraethu corfforaethol SCHTh a'r Heddlu.
- Goruchwyllo a chydlynu paratoi Datganiadau Llywodraethu Blynyddol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl.
- Gwneud unrhyw argymhellion i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl ar unrhyw fater sy'n berthnasol i drefniadau llywodraethu corfforaethol SCHTh a'r Heddlu lle mae angen gweithredu neu wella.

4.4. Cynhaliodd Archwilio Mewnol eu hadolygiad gwasanaeth blynyddol o'n prif systemau ariannol yn 2019-2020 a darparwyd adroddiadau cadarnhaol yn ystod y flwyddyn. Daeth eu hadroddiad blynyddol i'r casgliad canlynol:

BARN FLYNYDDOL Y PENNAETH ARCHWILIO MEWNOL

Rwyf yn fodlon bod gwaith archwilio mewnol digonol wedi'i ymgymryd i ganiatáu i mi ddod i gasgliad cadarnhaol ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd prosesau rheoli risgiau, rheolaeth a llywodraethu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl. Yn fy marn i, mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl brosesau rheoli a llywodraethu digonol ac effeithiol mewn lle i reoli cyflawniad eu hamcanion.

Mae'r farn hon yn seiliedig ar y materion a ddaeth i sylw'r TIAA ystod adolygiadau archwiliad mewnol a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn ac nid yw'n farn ar yr holl elfennau o reoli risg, prosesau rheoli a llywodraethu neu ddilysrwydd ariannol parhaus sy'n rhaid eu cynnal gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl oddi wrth nifer o ffynonellau sicrwydd.

4.5. Rhoddodd llythyr archwilio blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer 2018-2019 farn ddiamod ar gyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl gan gofnodi nad oeddynt wedi gweld unrhyw wendidau arwyddocaol yn y fframwaith cyffredinol. Dywedodd hefyd fod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl drefniadau digonol yn eu lle i sicrhau effeithiolrwydd, effeithlonrwydd ac economi yn eu defnydd o adnoddau. Hefyd, roedd yn nodi ei Raglen Gwelliant Gweithredol fel maes arfer da.

5. Cynllun Gweithredu Llywodraethu a chynnydd

5.1. Wrth asesu'r trefniadau llywodraethu sydd mewn lle, bydd y Bwrdd Llywodraethu hefyd yn datblygu ac yn monitro unrhyw gynlluniau gweithredu er mwyn ymdrin ag unrhyw faterion llywodraethu a ddaw i'r amlwg neu pan fo angen gwella trefniadau presennol. Mae'r meysydd i'w gofalu amdanynt yng nghynllun 2020-2021 i'w gweld yn yr Atodiad isod.

5.2. Roedd y cynllun gweithredu ar gyfer 2019-2020 yn cynnwys meysydd i'w gwella. Caiff y rhain eu manylu isod gyda'u cynnydd a'u statws presennol.

Argymhelliad	Gweithrediad	Statws presennol – wedi cwblhau Do/Naddo?
Cynllun Cyflawni'r Heddlu	Bydd Cynllun Cyflawni'r Heddlu yn cael ei greu yn gan fynegi'r weledigaeth. Bydd y cynllun yn cael ei drosglwyddo a'i gynorthwyo gan gynlluniau manwl. Bydd y prosesau rheoli newid yn cael eu gwella gan ddefnyddio dulliau arfer gorau derbyniol a'u cynorthwyo gan strwythur llywodraethu glir. Bydd y cynllun gydag adnoddau priodol er mwyn sicrhau fod y cynlluniau'n realistig.	Do
Adolygiad Llywodraethu	Ymgymerir ag adolygiad llywodraethu annibynnol. Crëir a gweithredir cynllun gweithredu llywodraethu. Bydd yr adolygiad yn cysylltu ag adolygiad o drefniadau partneriaeth a gychwynnodd yn 2018/2019.	Do Mae'r cynllun gweithredu wedi'u cwblhau, ond maent angen cael eu gweithredu. Do
Fframwaith Sicrwydd	Bydd cynllun peilot o fframwaith sicrwydd gwell yn dechrau o fewn y Gyfarwyddiaeth Cyllid ac Adnoddau. Yn amodol ar ganlyniad y peilot, bydd fframwaith sicrwydd diwygiedig yn cael ei gyflwyno ledled Heddlu Gogledd Cymru. Cytunir a dogfennir ein Chwant Risg.	Naddo – Mae'r Peilot Sicrwydd Risg wedi'i ymgymryd ond mae cyflwyno'r fframwaith sicrwydd yn ehangach eto i ddigwydd. Do – Mae Chwant Risg wedi'i gytuno a'i ddogfennu.
Arweinyddiaeth	Cwblheir arolwg staff. Dadansoddir y canlyniadau a datblygir cynllun gweithredu. Cyflawnir cynllun gweithredu drwy raglen trawsnewid gweithlu.	Do – Goruchwylir gweithredu'r cynllun gweithredu gan grŵp llywio DPS.

6. Casgliad

- Ni all unrhyw ddatganiad o reolaeth fewnol roi sicrwydd diamod na cheir colledion materol. Bwriad y datganiad hwn yw rhoi sicrwydd rhesymol.
- Fodd bynnag, ar sail yr adolygiad o sicrwydd a nodwyd yn y datganiad hwn, rydym yn fodlon bod gan Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru drefniadau llywodraethu boddhaol mewn lle, gan gynnwys systemau priodol o ran rheolaeth fewnol a rheoli risg sy'n hwyluso ymarferiad effeithiol ei swyddogaethau.

Llofnod:

Carl Foulkes
Prif Gwnstabl

Seb Phillips
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau'r Prif Gwnstabl

Datganiad Llywodraethu Blynyddol – Cynllun

Mae'r adolygiad llywodraethu wedi cydnabod fod ein trefniadau llywodraethu yn foddhaol ac yn bodloni ein hanghenion. Bydd cyflwyno ein gweledigaeth newydd yn herio ein trefniadau llywodraethu a'n sylw at nifer o broblemau yn cynorthwyo wrth gryfhau'r trefniadau hynny. Bydd y meysydd canlynol yn cael sylw yn 2020-2021:

Mater	Gweithrediadau
Cydymffurfio gyda Chod Rheolaeth Ariannol CIPFA	Mae'r Cod Rheolaeth Ariannol wedi'i lunio i gynorthwyo arfer da mewn rheoli ariannol a chynorthwyo awdurdodau lleol wrth arddangos cynaliadwyedd ariannol. Y flwyddyn gydymffurfio lawn gyntaf yw 2021-2022. Y nod erbyn 31 Mawrth 2022 felly yw adolygu prosesau presennol yn erbyn y Cod a gweithredu unrhyw newidiadau angenrheidiol.
Adolygiad Llywodraethu	Ymgwymerwyd ag adolygiad llywodraethu yn ystod 2019-2020. Mae argymhellion yr adolygiad hwn i'w gweithredu yn ystod 2020-2021. Monitrir ac asesir hyn drwy'r Bwrdd Rheoli Strategol, y Bwrdd Gweithredu Strategol a'r Bwrdd Cyd Lywodraethu.
Datblygu Fframwaith Sicrwydd Risg	Yn dilyn cynllun peilot Cyllid ac Adnoddau yn 2019-2020 bydd yr amserlen ar gyfer cyflwyno'r fframwaith sicrwydd Risg ledled yr Heddlu'n cael ei sefydlu yn erbyn cyd-destun Covid-19. Bydd y fframwaith sicrwydd Risg yn cael ei gyflwyno wedyn ledled yr Heddlu.
<p>COVID-19</p> <p>Mae pandemig y coronafeirws yn peri nifer o heriau i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl. Mae angen cynnal llywodraethu drwy gydol y cyfnod o ansicrwydd hwn, mewn ffordd nad yw'n rhwystro ymateb yr heddlu i'r sefyllfa, ac nid yw'n rhoi swyddogion, staff neu'r cyhoedd mewn perygl diangen.</p> <p>Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi cyhoeddi Cynllun Ymateb Covid-19</p>	<p>Sicrhau fod effaith parhaus Covid-19 ar drefniadau Llywodraethu'n cael eu hadolygu a'u hasesu.</p> <p>Sicrhau y gwreiddir y Bwrdd Adfer Strategol fel ffordd o roi trosolwg cadarn o broses Adfer y sefydliad.</p> <p>Gwreiddio'r Bwrdd Adfer Strategol</p>

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru; a
- Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru.

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad o Lifoedd Arian Parod a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o'r polisïau cyfrifyddu arwyddocaol.

Mae datganiadau ariannol Cronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru'n cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net. Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-2020 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Yn fy marn i mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2020 ac o'u hincwm a'u gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-2020.

Sail y farn

Cynhaliats fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISA (UK)). Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol. Rwy'n annibynnol ar Brif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesebol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barn.

Pwyslais ar Fater – effeithiau COVID-19 ar brisiadau o gronfa bensiwn eiddo Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru

Tynnaf sylw at Nodyn 17 yn y datganiadau ariannol, sy'n disgrifio'r cymal ansicrwydd prisio perthnasol yn yr adroddiad prisio ar Gronfeydd Eiddo Cyfunol a ddelir gan Gronfa Bensiwn Gwynedd sy'n deillio o amgylchiadau a achoswyd gan bandedig COVID-19. Nid yw fy marn archwilio wedi'i haddasu mewn perthynas â'r mater hwn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol y mae'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU yn ei gwneud yn ofynnol i mi gyflwyno adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol:

- nid yw'r defnydd o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nid yw'r swyddog cyllid cyfrifol wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodwyd a all fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Gwybodaeth arall

Y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn y Datganiad Cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Datganiad Cyfrifon ac eithrio'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad i fel archwilydd arnynt. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall er mwyn nodi anghysonderau perthnasol â'r datganiadau ariannol archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel petai'n berthnasol anghywir ar sail yr wybodaeth a gefais wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau perthnasol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn am faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20; ac
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am Brif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru a'u hamgylcheddau a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu priodol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun cywir a theg, ac am ba bynnag reolaeth fewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon, mae'r swyddog cyllid cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni thybir nad yw'n briodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Adrian Compton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
7 Hydref 2020

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Y Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a'r Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.